

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYA ALGILARI,
KULLANIM BECERİLERİ VE BAĞIMLILIK DÜZEYLERİNİN
ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN
İNCELENMESİ**

Editör: Doç. Dr. Somayyeh RADMARD

**YÜKSEKÖĞRETİM ÇALIŞMALARI UYGULAMA VE
ARAŞTIRMA MERKEZİ (YUAM) & EĞİTİM FAKÜLTESİ**

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYA ALGILARI,
KULLANIM BECERİLERİ VE BAĞIMLILIK DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ
DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

İstanbul 2020

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI

Bu kitabın tüm hakları İstanbul Aydın Üniversitesi'ne aittir.

YÜKSEKÖĞRETİM ÇALIŞMALARI UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ (YUAM) & EĞİTİM FAKÜLTESİ

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYA ALGILARI, KULLANIM
BECERİLERİ VE BAĞIMLILIK DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER
AÇISINDAN İNCELENMESİ

AKADEMİK DENETLEME KURULU

Prof. Dr. Hamide ERTEPINAR

Dr. Öğr. Üyesi Yılmaz SOYSAL

EDİTÖR

Doç. Dr. Somayyeh RADMARD

ARAŞTIRMACILAR

Doç. Dr. Somayyeh RADMARD

Dr. Öğr. Üyesi Yılmaz SOYSAL

Dr. Öğr. Üyesi Ali Yiğit KUTLUCA

Arş. Gör. Zeynep TÜRK

KİTAP TASARIMI:

İstanbul Aydın Üniversitesi Görsel Tasarım Koordinatörlüğü

Basım Yılı: 2020

Baskı: I

Basım Yeri: Armoni Nüans Görsel Sanatlar ve İletişim Hizmeti San. ve Tic. A.Ş. Tavuk-
çuyolu Cd. Palas Sk. No:3 Y. Dudullu Ümraniye / İSTANBUL

E – ISBN: 978-975-2438-99-6

Copyright © İstanbul Aydın Üniversitesi Bu yapıtın tüm hakları saklıdır. Yazılar ve gör-
sel malzeme izin almadan tümüyle veya kısmen yayımlanamaz.

Başkandan

Günümüzde teknolojinin gelişmesiyle birlikte hızla büyüyen sosyal medya platformları, artık insanların büyük bir ihtiyacı haline gelmektedir. Sosyal medya kullanım alanlarının geniş kitlelere yayılmasıyla birlikte arkadaş edinme, bilgi paylaşma, sohbet etme gibi eylemler daha sanal olmaya başlamıştır. Sosyal medyanın bu düzeyde geliştiği günümüzde, bu teknolojilerin öğrenme-öğretme sürecine olan katkısını yok saymak mümkün değildir. Öğrenme-öğretme süreçlerinde kullanılan onlarca teknoloji de eğitime büyük katkı sağlamaktadır. Özellikle üniversitedeki öğrenme-öğretme ortamında sosyal medya platformları eğitim için önemli bir araç haline gelmiştir. Üniversitelerin öğrenme-öğretme süreçlerinde öğrenciler için sağladığı bilişim teknolojileri buna önemli bir örnektir. Bilişim teknolojileri aracılığıyla sosyal medya alanında materyal paylaşımı oldukça artmaktadır. Bununla birlikte, dünyanın farklı köşelerinden birçok öğrenci sosyal medyada yeni bir enternasyonal yaratmaktadır. Birbirleriyle bilgi paylaşımında bulunan öğrenciler kimi zaman ödevleri hakkında birbirlerine yardımcı olmakta, kimi zaman da bilgi paylaşımında bulunmaktadır. Öğrencilerin bilgilerini paylaşmaları anlamlı öğrenmelerine yardımcı olmakta ve öğrenciler arasındaki etkileşimi de arttırmaktadır. Dolayısıyla üniversitede sosyal medya ağlarının eğitsel amaçlarla etkin bir şekilde kullanılmasının çeşitli yönlerinin araştırılması oldukça önem arz etmektedir. Dolayısıyla bir üniversitenin dijital temelini betimlenmesine yönelik yapılan her çalışma ciddi bir entelektüel katkı ve değer olarak kabul edilmelidir. Bu kapsamda İstanbul Aydın Üniversitesi bünyesinde kurulan ve işlevselleşen Yükseköğretim Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (YUAM) yukarıda bahsi geçen görevi yerine getirmiştir ve bulguların tüm paydaşlarca benimsenmesi ve değerlendirilmesi oldukça önem arz etmektedir.

Doç. Dr. Mustafa AYDIN

İstanbul Aydın Üniversitesi
Mütevelli Heyet Başkanı

Rektörden

Günümüzde üniversiteler bilgi paylaşımını mekân ve zaman sınırlarından kurtaracak yeni bilgi teknolojileri kullanmaya ve hatta bunlara yenilerini eklemeye çalışmaktadırlar. Dijital dünyada üniversitelerin üzerine düşen sorumluluklar da genişlemektedir. Bu bağlamda üniversitelerin temel amaçlarından biri hem öğrencilerine hem de öğrencilerine dijital pedagojik bir yeterlilik kazandırabilmektir. İstanbul Aydın Üniversitesi'nde görev yapan Yükseköğretim Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (YUAM) üyelerinin gerçekleştirmiş olduğu çalışmalar, Türkiye yükseköğretimini dijital çağın ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde geleceğe hazırlaması ve çeşitli değişen alanlardaki eksikliklerin kapatılması noktasında ciddi derecede yol gösterici araştırma faaliyetleridir. Bu araştırmanın özellikle eğitim fakülteleri adına çıktıları dikkatle değerlendirildiğinde, atılması elzem olan adımların gerekliliği bir kez daha somutlaştırılmıştır. Bu bağlamda araştırmacılara düşen görev, burada sunulan araştırmanın çıktılarını entelektüel bir lens olarak benimseyerek Türkiye yükseköğretimini yüceltmek adına büyük bir titizlikle gelecek çalışmaları gerçekleştirmeleri yönündedir. Çalışmaların hazırlanmasında emeği geçen akademisyenlerimize ve öğrencilerimize teşekkür ederim.

Prof. Dr. Yedigâr İZMİRLİ

İstanbul Aydın Üniversitesi Rektörü

İÇİNDEKİLER

ÖZET	7
BÖLÜM I.....	11
GİRİŞ	11
Dijital Çağda Öğrenme	11
BÖLÜM II	17
Sosyal Medya.....	17
Sosyal Medyanın Tanımı	19
Sosyal Medyanın Tarihsel Gelişim Süreci	21
Sosyal Değişim (Exchange) Teorisi.....	22
Sosyal Medya ve Bağımlılık.....	23
Bağımlılık Kavramı	23
Maddesel Bağımlılıklar.....	24
Psikolojik (Psişik) Bağımlılık.....	25
Fizyolojik (Fiziksel) Bağımlılık.....	25
Davranışsal Bağımlılıklar	26
İnternet Bağımlılığı.....	27
Sosyal Medya Bağımlılığı	28
Sosyal Medya Algıları	29
Sosyal Medya Kullanım Becerileri	31
BÖLÜM III	35
YÖNTEM	35
Giriş.....	35
Araştırma Soruları	35

Araştırma Yaklaşımı	36
Araştırmanın bağlamı ve araştırmacının rolü	37
Katılımcılar ve Örneklem Süreci	38
Veri Toplama Süreçleri	44
Tüm Ölçekler İçin Güvenirlik Testleri	46
Veri Analizi Süreçleri	47
BÖLÜM IV	49
BULGULAR VE YORUMLAMALAR	49
BÖLÜM V	71
TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	71
Birinci Alt Problemine İlişkin Sonuçlar	72
İkinci Alt Problemine İlişkin Sonuçlar	77
Üçüncü Alt Problemine İlişkin Sonuçlar	80
KAYNAKLAR	84
ARAŞTIRMACILARIN ÖZGEÇMİŞLERİ	103
ARAŞTIRMA GRUBUNUN YÜKSEKÖĞRETİM ALANINDAKİ SEÇİLMİŞ YAYINLARI	106
EK 1. ETİK İZİN BELGELERİ	108
EK 2. ÖLÇEKLER ve İZİN BELGELERİ	109
EK 2.1. Sosyal Medya Kullanım Ölçeği Form 1	109
EK 2.2. Sosyal Medya Kullanım Ölçeği Form 2	110
EK 2.3. Ölçek İzinleri	111

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYA ALGILARI, KULLANIM BECERİLERİ VE BAĞIMLILIK DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

ÖZET

Sosyal medya her ne kadar erken bir geçmişte yaşamımıza girmiş olsa da etkisi her coğrafyadan insanlara ulaşmıştır. İnsanlar sosyal medya platformlarında dijital bir tarzda kendilerini ifade etme biçimleri keşfetmişlerdir. Günümüz dünyasında üniversiteler bilgi paylaşımını mekân ve zaman sınırlarından kurtaracak yeni bilgi teknolojileri kullanmaya başlamıştır. Dolayısıyla dijital bağlamda üniversitelerin üzerine düşen sorumluluklar da sürekli artmaktadır. Bu bağlamda üniversitelerin temel amaçlarından biri hem akademisyenlere hem de öğrencilere dijital-pedagojik yeterlilikler kazandırabilmektir. Sosyal medya kullanım alanlarının geniş kitlelere yayılmasıyla birlikte “arkadaş edinme”, “bilgi paylaşma”, “sohbet etme” gibi eylemler daha sanal olmaya başlamıştır. Sosyal medyanın bu düzeyde geliştiği günümüzde, bu platformların öğrenme-öğretme sürecine olan katkısını yok saymak mümkün değildir. Öğrenme-öğretme süreçlerinde kullanılan onlarca teknoloji de eğitime büyük katkı sağlamaktadır. Özellikle üniversitedeki öğrenme-öğretme ortamında

sosyal medya platformları eğitim için önemli bir araç haline gelmiştir. Tüm bu durumlar göz önünde bulundurulduğunda çalışmanın önemi ve gerekçesi netleşmektedir.

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin sosyal medya algıları, kullanım becerileri ve bağımlılık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Çalışma İstanbul'daki bir vakıf üniversitesinin dokuz fakültesi ile birlikte iki yüksekokulunda öğrenim gören toplam 3283 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Veriler “Sosyal Medya Kullanım Amaçları Ölçeği”, “Sosyal Medya Algı Ölçeği” ve “Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeği” ile toplanmıştır. Çeşitli değişkenler açısından ölçeklerden elde edilen puanlara ait yüzde ve frekanslar hesaplanmış, varyans analizleri için ise t-testi ve tek-yönlü ANOVA testi gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak öğrencilerin sosyal medyaya yönelik algıları üzerinde, “fakülte türü”, “sosyal medyada bir gün içinde geçirilen zaman”, “evde internet erişiminin olup olmaması”, “aile gelir düzeyi” değişkenlerinin istatistiki olarak anlamlı bir etkisi gözlemlenmiştir. Öğrencilerin sosyal medyayı kullanma becerileri üzerinde yukarıdaki moderatör değişkenlere ek olarak “cinsiyet” ve “akademik başarı” değişkenlerinin de istatistiki olarak anlamlı bir etkisinin olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte, öğrencilerin sosyal medyaya yönelik bağımlılık derecelerinin “sınıf düzeyi”, “fakülte türü”, “akademik başarı”, “sosyal medyada bir gün içinde geçirilen zaman”, “evde internet erişiminin olup olmaması”, “aile gelir düzeyi” değişkenlerinden önemli bir düzeyde etkilendiği tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Sosyal medya, sosyal medya algısı, sosyal medya kullanım becerisi, sosyal medya bağımlılık düzeyi, üniversite öğrencisi

EXPLORATION OF UNIVERSITY STUDENTS' SOCIAL MEDIA PERCEPTIONS, USAGE SKILLS AND ADDICTION LEVELS REGARDING VARIOUS VARIABLES

ABSTRACT

Although social media entered our lives in an early past, its impact has reached people from all geographies. People have discovered ways to express themselves in a digital style by virtue of social media platforms. In today's world, universities have started to use new information technologies to save information by not considering space and time restrictions. Therefore, responsibilities of universities in the digital context are constantly augmenting. In this context, one of the main objectives of universities is to provide digital-pedagogical competencies to both academicians and students. With the widespread use of social media, actions such as "making friends", "sharing information" and "chatting" have become more virtual. Today, while social media phenomenon is developing at this speed, it is not possible to ignore the contribution of these platforms to the learning-teaching processes. Dozens of technologies used in learning and teaching environments also contribute greatly to education. Social media platforms have become an important tool for education, especially in the context of generating learning and teaching environments at the university. Considering all these situations, the importance and rationale of the study becomes clear.

The purpose of this study is to examine university students' perceptions of social media, usage skills and addiction levels in terms of various variables. The study was carried out with a total of 3283 students studying in two colleges with nine faculties of a foundation university in Istanbul. The data were collected with "Social Media Usage Scale", "Social Media Perception Scale" and "Social Media Addiction Scale". Percentages and frequencies of the scores obtained from the scales were calculated in terms of various variables, and t-test and one-way ANOVA test were performed for variance analyses. This study resulted that the variables'; "faculty type", "time spent in social media in a day", "availability of internet access at home", "family income level" statistically significant effects were observed on the participants' (positive or negative) perceptions pertaining social media. In addition to the aforesaid moderator variables, the variables as "gender" and "academic achievement" were found to have a statistically significant effect on students' ability to use social media tools. In addition to this, the students' degree of addiction towards social media was also affected by "class level", "faculty type", "academic success", "time spent in a day on social media", "availability of internet access at home", "frequently used social media platform" and "family income level" variables at a significant level.

Keywords: Social media, social media perception, social media usage skill, social media addiction level, university student

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu rapor, sosyal medyanın politikadan eğitime, tüketiciden kullanıcıya, ekonomiden pazarlamaya kadar birçok farklı alanda devrimsel nitelikte değişimler yaratmasına rağmen, temelinde eğitsel bir gerçekliği barındırdığını; insanın bu dönüşümün bir parçası olma gerçeğinin, sosyal medya olgusunu anlamak ve yorumlamak açısından tüm bileşenleriyle özümsemesi gerektiğini gözler önüne sermek için yazılmıştır.

Dijital Çağda Öğrenme

Günümüz dijital çağında toplumlar, salt bilgiyi alan değil, daha aktif bir şekilde kendi gereksinimleri, doyumları doğrultusunda bilgiye erişebilen, onu kullanabilen ve iletebilen bireylere gereksinim duymaktadır (Siemens, 2005a; 2005b). Öte yandan, toplumun ihtiyacına uygun bireyler yetiştirme sorumluluğunu üstlenmiş olan eğitim kurumlarına farklı bir bakış açısı sunulurken, eğitim sisteminin yapısını ve eğitim, öğretim faaliyetleri de değiştirilmiş, eğitimin geleneksel ve formal yapısından kurtularak ağ tabanlı “dijital içerik ve beceri destekli” öğrenme süreçlerine odaklanması beklenmiştir (Johnson ve Johnson, 2004). Dijital içerik ve beceri destekli öğrenme süreçleri, öğrenen-öğrenen ve öğrenen-öğretmen arasındaki etkileşimlerin bilişim teknolojisi araçlarının desteklenmesi ile sağlandığı ortamlar olarak bilinmektedir. Bu bağlamda öğrenen-öğrenen ya da öğrenen-öğretici etkileşimi için

sadece çevrimiçi öğretim materyallerinin sağlanması yeterli olmamaktadır (Goodyear vd., 2004). Dijital temelli öğrenme, bireyin öncelikle hangi bilgiye ulaşmak istediğini seçmesini sağlamak, elde ettiği bilgileri, daha önce sahip olduğu diğer bilimsel bilgilerle bağlantı kurabilmek, dolayısıyla eleştirel düşünme becerisini kullanarak yeni bilgiler üretmek ve bu bilgilerin her platformda özgürce tartışılmasına olanak sağlamaktır (Usluel, 2007). Daha doğrusu, içinde bulunduğumuz dijital çağda öğrenme olgusu, kişilerin bilgi edinme, depolama ve hatırlama anlayışının daha ötesinde yani bilgi ve ilgi alanlarına göre oluşan topluluklara katılım göstermeleri olarak bilinmektedir (Siemens, 2005a, 2005b). Bu anlamda, özellikle sosyal ağın, bilginin çeşitlenmesinde, bilginin yaygınlaşmasında, bilginin biçiminde, bilgiye ulaşılmasında ve bilginin içselleştirilmesinde belirleyici bir faktör rolünü üstlenmiştir (Meyer, 2010). Artık bireyler siyasi, toplumsal, ekonomik ilişkiler ve sanatsal faaliyetleri ile ilgili bilgileri ve gündeme dair bilgileri sosyal ağ sitelerinden rahatlıkla edinmekte, o bilgiyi içselleştirmekte ve yeni bilgiler ortaya koymakta da bu bilgiyi kullanmaktadır (Baran, Kilic, Bakar ve Cagiltay, 2010; Griffiths ve Wall, 2011).

Diğer bir ifadeyle, sosyal ağ siteleri ve sosyal medya paylaşımı gibi servisler bireylerin kendilerini ifade etmeleri, topluluklar oluşturmaları, işbirlikçi ortamlar yaratmaları için fırsatlar sunarak çok başka bir öğrenme sürecini oluşturmaktadır (Murray, 2008). Bu anlamda, çocuklar ve gençler özellikle üniversite öğrencileri sosyal ağ uygulamalarına oldukça ilgi göstermekte, eğlenme (Lin, Hoffman ve Borengasser, 2013), etkileşim sağlama (Boyd ve Ellison, 2007), bilgi edinme (Rauniar, Rawski, Yang ve Johnson, 2014) ve daha farklı birçok fikir ortaya koyma ve paylaşma olanağına sahip olma (Sistek-Chandler, 2012) gibi amaçlarla bu sitelere yönelmektedirler (Chi, 2011). Nitekim Global Web Index (2018) gibi kurumların yayımladığı istatistiki bilgilere göre üniversite öğrencilerinin sosyal ağlarda bulunma ve bu ağlara katılım oranlarının oldukça yüksek olduğu görülmektedir. O kadar ki sosyal medya-

ya katılım gösteren ve bu ağlarda paylaşımda bulunma faaliyeti, üniversite öğrencilerinin gündelik yaşamlarının bir parçası haline gelmiştir (Lee, Chen, Li ve Lin, 2015). Jenkins ve arkadaşları (2009) bu sosyal ağları “katılımcı kültürün resmi doğuşu” olarak adlandırılmaktadırlar.

Sosyal ağ ve sosyal medya site kullanıcılarının çoğunluğunu üniversite öğrencilerinin oluşturduğu düşünüldüğünde, sosyal medya araçlarının, üniversite öğrencilerinin yaşamlarını özellikle eğitim hayatlarını nasıl etkileyebileceği de tartışılmalıdır. Bu anlamda bazı araştırmalar, blog yazma, çevrimiçi oyunlar gibi sosyal medya uygulamalarının üniversite öğrencilerinin 21. yüzyıl öğrenme becerilerini geliştirebileceğini (Shute, Sun ve Asbell-Clarke, 2017) üniversite öğrencilerinin kimlik gelişimlerine katkıda bulunduğunu (Wang, Woo, Quek ve Yang , 2012), ayrıca sınıf içi öğrenci-öğretmen pratiklerinin kolaylaştıracağını, daha ötesinde öğrencilerin öğrenme süreçlerinde kendilerini yansıtmaları, eleştirel düşünme becerilerinin geliştirilmesine izin vererek (Hoffman, 2009; Laire, Castelyn ve Mottart, 2012; Roblyer, McDaniel, Webb, Herman ve Vince Witty, 2010) öğrencinin edilgen konumdan (pasif) çıkarıp görünür ve etken (aktif) hale gelmesini sağladığını göstermektedir (Bridges, 2009; Tsai, Shen, Chiang ve Tang, 2015).

Ancak bazı çalışmalardan elde edilen sonuçlar ise, günümüz teknolojisi ve sosyal medya araçlarının henüz tüm üniversite öğrencileri arasında popüler olmadığını, hatta bazen internet erişimi ile ilgili problem yaşadıklarını ileri sürmektedir (Duek ve Tourn, 2016). Bununla birlikte, bazı araştırmalara göre sosyal medya araçlarının sınıf içi öğrenme-öğretme süreçlerini olumsuz etkilediğini (Odom, Jarvis, Sandlin ve Peek, 2013), öğrencilerin derse ve konuya olan dikkatlerini dağıttığını (Kulesza, DeHondt, Nezlek, 2011), dolayısıyla öğrencilerde vakit öldürme gibi olumsuz davranışlara yol açtığını ve öğrencilerin büyük olasılıkla alkol ve uyuşturucu kullanmasına sebep olabileceği düşünülmektedir (Schill, 2011). Bir diğer çalışmada ise öğrenciler tarafın-

dan aşırı sosyal medya kullanımının sosyal bir alışkanlık haline gelmesini ve gün geçtikçe kullanıcılara internet bağımlılığı veya sosyal medya bağımlılığı olarak bilinen bağımlılığın bulaşacağını (Hoffman, 2009) dolayısıyla öğrencilerin dersler ve akademik çalışmaları için yeterince zaman harcamadığını bunun da akademik başarısızlık ve düşük not ortalaması ile sonuçlandığını ileri sürmüştür (Kirschner ve Karpinski, 2010). Öte yandan birçok araştırma, sosyal ağların günlük hayattaki genel faydaları, kullanım etiği ve gizlilik ilkesi üzerinde yoğunlaşmıştır (Lockyer ve Patterson, 2008).

Bu durumun en büyük nedeni, teknolojik yeterliliklerin (*çağın gerektirdiği bilgi ve iletişim teknolojileri, medya ve dijital okuryazarlık becerilerin*), günümüzdeki üniversite öğrencilerine kazandırılmamasıdır (Fernandez, Simoa ve Sallana, 2009). Dolayısıyla sosyal medya ağlarının eğitsel işlevinin derinlemesine irdelenmesi, bu konudaki yeterince bilgi ve farkındalığın artırılması önemlidir. Bu nedenle, bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanım beceri düzeyleri, algı durumları ve bağımlılık düzeylerini çeşitli değişkenlere göre (cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, fakülte türü, sosyal medyada geçirilen zaman, akademik başarı, platform türü, kişisel bilgisayar ve internet erişimi olup olmaması, ailenin gelir düzeyi) incelemek, sonuçları değerlendirmek ve önerilerde bulunmaktır. Araştırmanın ana amaç çerçevesindeki alt amaçlar aşağıdaki gibi belirlenmiştir;

1- Katılımcı öğrencilerin sosyal medya ile ilgili öğrenimsel kullanım beceri düzeyleri;

- a. Öğrenim görülen fakülte türüne göre,
- b. Cinsiyete göre,
- c. Yaş gruplarına göre,
- d. Sınıf düzeyine göre,
- e. Sosyal medyada bir günde geçirilen zamana göre,
- f. Akademik başarı düzeylerine göre,

- g. Evde internet erişiminin olup olmamasına göre,
- h. Aile gelir düzeyine göre,
- i. Kişisel bir bilgisayara sahip olup olmama durumuna göre nasıl ve ne derecede değişkenlik göstermektedir?

2- Katılımcı öğrencilerin sosyal medya ile ilgili algı durumları;

- a. Öğrenim görülen fakülte türüne göre,
- b. Cinsiyete göre,
- c. Yaş gruplarına göre,
- d. Sınıf düzeyine göre,
- e. Sosyal medyada bir günde geçirilen zamana göre,
- f. Akademik başarı düzeylerine göre,
- g. Evde internet erişiminin olup olmamasına göre,
- h. Aile gelir düzeyine göre,
- i. Kişisel bir bilgisayara sahip olup olmama durumuna göre nasıl ve ne derecede değişkenlik göstermektedir?

3- Katılımcı öğrencilerin sosyal medya ile ilgili bağımlılık düzeyleri;

- a. Öğrenim görülen fakülte türüne göre,
- b. Cinsiyete göre,
- c. Yaş gruplarına göre,
- d. Sınıf düzeyine göre,
- e. Sosyal medyada bir günde geçirilen zamana göre,
- f. Akademik başarı düzeylerine göre,
- g. Evde internet erişiminin olup olmamasına göre,
- h. Aile gelir düzeyine göre,
- i. Kişisel bir bilgisayara sahip olup olmama durumuna göre nasıl ve ne derecede değişkenlik göstermektedir?

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Çalışmanın bu bölümünde üniversite öğrencilerinin sosyal medya algıları, kullanım becerileri ve bağımlılık düzeylerini açıklamaya yönelik olarak değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, üniversite öğrencilerinin medya araçlarını kullanma becerileri, sosyal medya algıları ve bağımlılık düzeylerine ilişkin ilgili literatürde yer alan bakış açıları genel anlamda incelenmiştir. Öncelikle bakış açılarının temelinde gelen sosyal medyanın kullanım becerileri, sosyal medyaya yönelik algılar ve bağımlılık düzeylerine ilişkin açıklayıcı bilgiler yer verilmektedir. Sonrasında Sosyal medya araçlarının kullanım becerileri, sosyal medya algıları ve bağımlılık düzeylerine ilişkin anlayışlar kapsamlı bir biçimde değinilmektedir.

Sosyal Medya

Bu bölümde sosyal medya ve sosyal medyada paylaşım yapma faaliyetlerini gösteren davranışları açıklamaya yönelik bilgiler değerlendirilecektir. Günümüzde mekanik ve analog teknolojilerin yerini dijital teknolojilerin alması, bilgi çağının en önemli ve etkili olgusu olarak gündeme gelmektedir. Bununla birlikte, sosyal medyanın dijital teknolojileri içerisindeki önemi, iletişimin biçimlendirilmesine neden olmakla birlikte, sosyal ağlarda katılım sağlayan ve paylaşımında bulunan herkes sanal dünyanın bir parçası haline gelmiş ve bunu hızlı bir şekilde içselleştirmiş görünmektedir (Kırık ve Büyükarıslan, 2013). Daha ötesi, yaşadığımız bilgi çağında insanlar arası iletişime ilişkin birçok kavramın yeniden tanımlanmasına yol açtığını söylemek mümkündür. Çün-

kü, paylaşımaya dayalı bir sosyal ortamın inşa edildiği sosyal ağlar, bireylerin duygu, düşünce ve durumlarını, *resim*, *video*, *müzik* gibi birçok paylaşım ile kurulan sosyal etkileşime zemin hazırlayarak, sosyalliğe ve sosyalleşmeye dair eylemleri, aslına uygun bir şekilde yeniden kurgulamaktadır (Göker, Demir ve Doğan, 2010).

Bu bağlamda, sosyal paylaşım ağını, özellikle sosyal medyayı bir iletişim mecrası olarak düşünmek, her yaş grubundan, her kesimden ve her sosyal statüden bireyin bir çok insanla bir anda veri paylaşımına girebileceği anlamına gelmektedir (Göker ve Doğan, 2011). Dolayısıyla sosyal medya, esasında birçok genç kullanıcıyı özellikle üniversite öğrencilerini dünya genelinde kendine çekmiş durumdadır (Alioğlu, 2016). Bu nedenle yeni iletişim teknolojileri ile birlikte, sosyal medya gibi yeni iletişim ağlarının hızlı biçimde yayılması ve nüfusları etkisi altına alması, özellikle üniversite öğrencileri için yeni bir sosyalleşme ortamı sağlamış olması nedeniyle birçok çalışmanın tartışma konusu olmuştur.

Diğer bir ifadeyle, yeni iletişim ağlarından özellikle sosyal medyanın önemli bir sosyalleşme aracı olarak kullanıldığı ifade edilebilir. Bu anlamda, Tolan (1996) sosyalleşmeyi, belirli bir kültürel ve toplumsal yapıyı oluşturan tutum, davranış, bilgi, görgü ve hukuk normlarını kapsayan, bireyin varoluşunun zorunlu şartlarını düzenleyen en genel süreç olarak açıklamaktadır. Aynı zamanda, Badawi (1986)'ye göre ise sosyalleşme, bireylerin, çocukluklarından toplumun mevcut değer ve normlarına sahip insan olarak yaşamlarını sürdürmelerini sağlayıncaya, toplumsal hayata fiilen katılıncaya kadar geçirdikleri bir süreç” olarak tanımlarken, toplumsal kültürün nesilden nesille aktarılmasını sağlayan, aile ortamında başlayıp toplumun diğer grupları ile devam eden, fertlerin içine doğdukları toplumun gelenek, din, değer, bilgi ve becerilerini kazandıkları bir öğrenme süreci olarak ifade edilmiştir (Badawi, 1986). Bu tanımlardan yola çıkılarak esasında sosyalleşmenin dinamik ve çok yönlü

bir süreç olduğu düşünülürse, günümüzde sosyal ağların kişisel bilgilerinin paylaşılması, gruplara katılma, düşüncelerin ifade edilebilmesi ve kullanıcıların aktif tutulması gibi özelliklerin dikkate alındığı, dolayısıyla sosyalleşme sürecinde yeterince etkin rol oynadığı açıktır. Böylece, sosyal medyanın sağladığı özelliklerle birlikte ele alındığında yüz yüze iletişim unsurlarını barındığından dolayı yeni iletişim ve etkileşim ortamları olarak tanımlanmasının çok yerinde olduğunu ifade etmek mümkündür.

Sosyal Medyanın Tanımı

Geçmişten günümüze kadar geçen sürede sosyal medya kavramı ile ilgili genel ve kabul görmüş bir tanımla bulunmamaktadır, ancak alan yazın incelendiğinde iletişim ve haberleşme adına gerekli olan iki önemli kavramın bir araya gelmesi sonucunda sosyal medya kavramının ortaya çıktığı düşünülmektedir. Türk Dil Kurumu'na göre ise iletişim bir bilginin, bir durumun, bir duygunun, bir düşüncenin veya bir konuşmanın ilkel veya gelişmiş bir işaret sisteminden faydalanarak bir kişiden başka bir kişiye ulaştırılmasıdır. Esasında, en yalın ve genel anlamıyla iletişim; bilgi, beceri, düşünce ve davranışların aktarılması sürecidir (Oskay, 1997). İletişim sürecinin gerçekleşmesi sırasında temel öğeleri; ileti, iletiyi üreten kaynak ve iletinin tüketicisidir.

Bu ileti farklı mekanlarda bulunan ve gönderici tarafından tanınmayan birçok izleyiciye aynı anda aktarılan biçimi ile; telefon, telgraf, faks ve televizyon gibi iletişim araçlarıyla iki nokta arasındaki iletişim biçimidir (Altunay, 2013). Ancak, geleneksel bir şekilde sosyal medyanın yapı ve organizasyon boyutlarına vurgu yapan bu tanımlamalar, günümüzde hızla devam etmekte olan sosyalleşme süreçlerinin ortaya çıktığı ilk dönemlerden itibaren yeterli düzeyde görülmemektedir (Brecht, 1964). Günümüzde genel olarak sosyal paylaşım sitelerini ve yeni teknoloji uygulama ve araçlarını kapsayan “Yeni Medya”, geleneksel medyadan farklı olarak, sayısal tabanlı, iletişim kuran öğelerin arasında eş zamanlı ve geniş kapasiteli, karşılıklı ve çok katmanlı et-

kileşimin yüksek hızda gerçekleştiği, çoklu-ortam yapısına sahip iletişim araç ve kanalları ile olan sayısallaşma ve yakınsama süreçlerinin gerçekleşmesine katkı sağlamaktadır (Dijk, 2006; Binark, 2007).

Bu nedenle, yeni iletişim teknolojileri ile ortaya çıkan bu yeniliklerle birlikte internet ve sosyal ağlar özellikle sosyal medyanın küresel çerçevesinde hızla yaygınlık kazanmaya başlamıştır. Sosyal ağ kullanıcılarının etkileşimli bir şekilde birbirleriyle çevrimiçi iletişim kurmaları, içerik paylaşımları ve kişisel yorum yapma gibi aktiviteler ile desteklenen sosyal medya gibi çeşitli alanlarda yaygınlık kazanmıştır (Kirtiş ve Karahan, 2011). Sosyal medya, insanların sosyal ağlarda birbirleriyle olan deneyim ve tecrübelerine dayanan ve aynı ilgi alanına sahip kullanıcıları bir arada bulandıran ilişkiler olarak adlandırılmaktadır (Evans, 2008). Preeti (2009)’a göre, sosyal medya ortak bir amaç doğrultusunda kişilerin bir araya gelmesi ve ortak bir çatı altında duygu, düşünce, ilgi ve bilgi birikimlerini tüm dünya ile bağlantı kurarak arkadaşlarıyla veya tanımadığı kişilerle paylaştığı ve karşılıklı birbirleriyle etkileşime girmelerini kolaylaştıran internet üzerinden bir topluluk oluşumudur.

Aslında, günümüz bilgi çağında sosyal medyayı en kısa şekilde tanımlamak için akla ilk gelen olgu “sosyalleşme” kavramı olacaktır. Sosyalleşme” ise sosyal kelimesinden türeyen bir kavram ve bireyin içinde yaşadığı toplumun bir üyesi olma sürecine verilen bir isimdir. O halde, sosyalleşmenin ana unsuru toplumdur. Aynı sözlüğe göre; yaşamlarını devam ettirmek, ortak çıkarlarını gerçekleştirmek için iş birliği yapan, aynı topraklar üzerinde beraber yaşayan insan kümesidir (Brandtzæg ve Heim, 2009). Ancak sosyal medya ortamında, sosyalleşmenin gerçekleşebilmesi için fiziksel temas ya da mekânsal birliklik gerekli olmamaktadır. Önemli olan, ait olunan topluluğun iç dinamiklerini öğrenip onlara adapte olabilmektir. Bu çalışmada ise, “Sosyal medyada bu adaptasyon süreci nasıl gerçekleşiyor?” sorusu ele alınmaktadır.

Sosyal Medyanın Tarihsel Gelişim Süreci

Sosyal medya olgusu tarihsel süreçte çeşitli aşamalardan geçtiği görülmektedir. Sosyal medyanın temeli 1979 yılında Tom Truscott ve Jim Ellis'in dünyanın farklı yerlerindeki internet kullanıcılarının herkes tarafından görülebilen mesajlar atabilmelerine olanak sağlayan Usenet'i oluşturdukları belirtilmektedir. Günümüz dijital çağında ise sosyal medya kavramının yaklaşık 20 yıl önce Bruce ve Susan Albeson tarafından çevrimiçi olarak günlük tutan internet kullanıcılarını bir araya toplayan "Açık Günlük" (Open Diary) platformunun geliştirilmesi ile başladığı söylenebilir (Vural ve Bat, 2010). "Weblog" terimi ise ilk olarak aynı zamanlarda kullanılmaya başlamış, ancak daha sonra "weblog" terimini "we blog" cümlesine dönüştürülerek bir yıl sonra "blog" olarak kısaltılmıştır (Kaplan, Andreas, Haenlein ve Michael, 2010). İnternetin hızlı bir biçimde yaygınlaşmasıyla MySpace (2003) ve Facebook, Youtube (2004) gibi sosyal ağlar popüleritesi artmış, Sosyal Medya kavramı günümüzdeki anlamıyla önem kazanmıştır.

Standage (2013) ise Romalılar tarafından papirüs rulolarının kopyalamasını, paylaşmasını ve bunların üzerlerine yorumlar yapmasını ve böylece iki yönlü iletişimin gerçekleştirdiklerini ileri sürmüştür. Böylece, Standage (2013) bilgi birikiminin sosyal medya aracılığıyla bir kişiden ve ya bir merkezden başka bir kişiye ve merkeze yatay bir şekilde aktarıldığı bir iletişim çevresinden söz etmekte ve bu bağlamda sosyal medya kavramının yaklaşık 2000 yıllık bir geçmişe sahip olduğunu belirtmektedir. Daha yakın bir sürece bakıldığında ise, wiki teknolojilerini ilk olarak 1995 yılında, Classmates ve Sixdegrees gibi sosyal ağ sitelerinin 90'lı yıllarında, Google'ı ise 1999 yılında kullanıcılar tarafından kullanıldığı gözlemlenmiştir (Fuchs, 2017). Bu anlamda daha önce de tartışıldığı üzere sosyal medya ağlarının günümüz çağında kazandığı popülerliği, önemli ölçüde büyük sosyal ağların kurulması ile bağlantılı olduğunu ifade etmek mümkündür. Sonuç olarak, yakın tarihe bakıldığında, sosyal medya kavramının 2000'li yılların başında ortaya çıktığı belirtilmektedir.

(Lee ve Hong, 2016). Teknik olarak bakıldığında ise Web 2.0’ın ideolojik ve teknolojik altyapısının üstüne kurulmuş olan sosyal medya (Kaplan ve Haenlein, 2010) yaklaşık 20 yıllık bir geçmişinin olduğu söylenebilir.

Sosyal Değişim (Exchange) Teorisi

Sosyal medyada paylaşımda bulunma davranışı incelendiğinde, kişiler veya küçük gruplar arasındaki bilgi alışverişinin Blau’un sosyal değişim (social exchange theory) teorisine dayandığı ileri sürülmektedir (Blau, 1964; Ap, 1992). Sosyal değişim, bir değişim ilişkisi olarak sosyal ağlarda bulunan kişiler arasındaki ilişkide, “yarar” ilkesinin ön planda olduğunu, hem sosyal hem de ekonomik bir değişim olarak açıklanabilmektedir (Tsui, Anne, Pearce, Jone, Porter, Lyman ve Tripoli, Angela, 1997). Daha doğrusu, sosyal değişim teorisi literatürü incelendiğinde; davranışsal psikoloji, antropoloji, sosyal psikoloji ve sosyoloji konularını ve iktisadi bakış açılarını kapsayan disiplinler arası bir teori olduğu anlaşılmaktadır.

Yapılan tanımlarda ise, sosyal değişimin sosyoloji biliminde değer, ekonomi biliminde fayda, psikoloji biliminde pekiştirme ve sosyal psikolojide ise karar teorisi ile ödül ve bedel çıktıları gibi ilkelerine bağlı olduğu düşünülmektedir (Blau ve Peter, 1964; Burke ve 2006). Örneğin, ekonomik bir değişim, değişime konu olan gerçek miktarlar üzerinde anlaşmaya varılan resmi bir sözleşmeye dayanmaktadır. Bu anlamda, sosyal medya ortamında paylaşımda bulunan kişilere tanınan hakların tatmin edici olması ve bunun karşılığında sosyal medya adına birtakım sorumluluklar sergilemeleri, sosyal medyada bilgi üreten ve paylaşımda bulunan kişiler arasında meydana gelen değişim ilişkisinin ekonomik değişim temelinde ele alındığının bir ifadesidir (Lambe, Jay, Michael, Wittmann ve Robert, Spekman, 2001).

Ancak sosyal değişim teorisi, ekonomik değişimden ziyade sosyal çıktılarla sonuçlanan sosyal bir davranış olarak nitelendirilmektedir. Diğer bir ifadeyle,

ekonomik ödüller her ne kadar önem arz etse de duygusal değerlerler, psikolojik tatmin ve bireysel fayda sağlama gibi sosyal ödüller daha çok önem arz etmektedir (Gefen ve Ridings, 2002). Bahsi geçen ödüller arasında, özellikle profesyonel ve özel yaşamda saygınlık kazanma isteği sosyal değişim teorisi bağlamında paylaşım yapma davranışı ile ilişkili olduğu düşünülmektedir (Pi, Chou ve Liao, 2013; Huang, 2008). Bu nedenle, sosyal medya ortamlarında bulunan kişilerin paylaşımları ve diğerler ile kurdukları ilişkilerin, arzulanan faydalara göre biçimlendiğini ifade etmek mümkündür (Pi vd., 2013; Huang, 2008). Bu bakış açısıyla bu bağlamda yapılan çalışmalarda sosyal medya ortamındaki paylaşımlar, saygınlık kazanma vs. gibi davranışlara motivasyon olabilecek etmenlerle birlikte ele alınmaktadır. Bu etmenler, sosyal değişim teorisini davranışın sebepleri olarak belirlediği, özellikle kazanılacak saygınlık ve başkaları üzerindeki etki ile başkalarından beklenen faydalara gerekçe sağlama potansiyeline sahiptir.

Sosyal Medya ve Bağımlılık

Sosyal medya bağımlılığı alanyazında incelendiğinde, diğer bağımlılık biçimleri gibi (oyun bağımlılığı, alışveriş bağımlılığı, alkol bağımlılığı, madde bağımlılığı, internet bağımlılığı) psikolojik bir sorun olarak görülmektedir. Sosyal medyanın bir internet uygulaması olması ve katılımcılarına internet üzerinden erişildiğinden dolayı, internet bağımlılığından ayrı düşünülmemeyeceği açıktır. Bu nedenle, sosyal medya bağımlılığından bahsedilirken öncelikle bağımlılığın tanımlanması ve internet bağımlılığından söz etmek gerekmektedir. Daha sonra ise, sosyal medya bağımlılığı ve sorunlarına yer verilecektir.

Bağımlılık Kavramı

Bağımlılık, bireylerin zihinsel, bedensel ve sosyal yaşantısını bozan patolojik bir davranış olarak adlandırılmaktadır. Bağımlılık günümüz çağın en

önemli sorunu haline gelmiştir (Demirci, 2016). Bugüne kadar alanyazında rapor edilmiş oyun bağımlılığı (Fisher, 1994; Horzum, 2011; Horzum, Ayas ve Çakır Balta, 2008), egzersiz bağımlılığı (Adams ve Kirkby, 2002; Vardar ve diğ., 2012; Yeltepe ve İkizler, 2007), cep telefonu bağımlılığı (Bianchi ve Philips, 2005; Cholz, 2010; Chin, Ha, Park, Ryu ve Yu, 2008), online seks bağımlılığı (Griffiths, 2012; Tüzer, 2011), alışveriş bağımlılığı (Clark ve Calleja, 2008; Ruiz-Olivares, Lucena, Pino ve Herruzo, 2010), işkoliklik (Andreassen, Hetland ve Pallesen, 2010; Naktiyok ve Karabey, 2005), internet bağımlılığı (Goldberg, 1996; Kandell, 1998; Young, 1996, 2009) ve facebook bağımlılığı (Andreassen, 2012; Çam ve İşbulan, 2012) gibi birçok bağımlılık çeşitlerinden söz edilebilir.

Dolayısıyla, bağımlılık bir nesne veya davranışa aşırı düşkünlük ya da davranışı kontrol edememe şeklinde tanımlanabilmektedir (Egger ve Rauterberg, 1996). Dolayısıyla, kavram olarak bağımlılık çoğunlukla fiziksel ve zihinsel olarak herhangi bir maddeye olan isteği ifade etmek için kullanılmaktadır (Holden, 2001). Bu sebeple, bağımlılığın değişik biçimleri bulunmaktadır. Bunlar şu şekildedir (Köknel, 1998):

Maddesel Bağımlılıklar

Madde bağımlılığı, bir maddeyi kötüye kullanmak, dolayısıyla bireyin duygusu, düşünce gibi beyin fonksiyonlarında farklılaşmasına yol açan, her türlü kimyasalların çeşitli yollarla alınmasıdır (Altuner, Engin, Gürer, Akyay ve Akgül, 2009). Madde bağımlılığı, ilaç özelliğini barındıran bir maddenin zihinsel faaliyetleri etkilemesi sonucu ortaya çıkan, haz veren, mutluluk veren ya da yoksunluğunda belli başlı fiziksel rahatsızlıklardan ve huzursuzluktan korunmak için devamlı veya aralıklı olarak madde alma isteği ve bazı davranış bozukluklarıyla kendisini gösteren bir patolojik beyin rahatsızlığı olarak bilinmektedir (Uzbay, 2009).

Madde bağımlılığı bireyin madde alımı ile ilgili kontrolünü kaybetmesi, maddenin bireyin yaşamının merkezi bir konuma gelmesi, kişinin maddeyi birçok kez bırakma girişiminde bulunması ancak bırakamaması, giderek madde dozunu arttırması, kullanmayı bıraktığında yoksunluk belirtilerinin ortaya çıkması, zararlarını görmesine rağmen kullanmayı devam etmesi, zamanının büyük bölümünü madde arayarak geçirmesi ile belirli bir durumdur” (Ögel, 2001). Madde bağımlılığı geleneksel olarak Psikolojik (Psişik) Bağımlılık ve Fizyolojik (Fiziksel) Bağımlılık olarak sınıflandırılmaktadır.

Psikolojik (Psişik) Bağımlılık

Psikolojik bağımlılık, bireyin yaşadığı içsel sıkıntı, huzursuzluk ve baskıdan uzaklaşmak için sürekli olarak madde arayışı içinde olması ya da bir davranışı tekrarlamak arzusunda olması, maddeye ulaştığında veya davranışı gerçekleştirdiğinde rahatlama, doyum ve haz duyması şeklinde tanımlanmaktadır (Ziyalar, 1999).

Bir bireyde bağımlılığın oluşması, madde kullanımının süresine, kullanılan maddenin cinsine kişinin bireysel özelliklerine ve saflık derecesine göre değişebilir (Ekşi, 1999) Maddenin, sadece psişik bağımlılık oluşturması; fiziksel bağımlılık oluşturmaması, maddenin kesilmesi durumunda yoksunluk sendromuna neden olmamaktadır (Atkinson, 1995). Maddenin tekrar kullanılması için aşırı istek olması; maddenin, miktarının artırılmasına gerek duyulmadan kullanılmasına devam edilmesi; kullanılan madde nedeniyle zararlı etkilerin çoğunlukla kişisel sınırlar çerçevesinde olması gibi özelliklerin bulunması psikolojik bağımlılığa örnek gösterilebilir (Köknel, 1978).

Fizyolojik (Fiziksel) Bağımlılık

Fiziksel bağımlılık, bireyin bağımlılık yaratan maddeleri düzenli bir şekilde kullanması sonucunda maddenin bedeninde meydana getirdiği etkiye alışması, maddeye ulaşamaması durumunda bedeninde istenmeyen etkilerin görül-

mesidir (Bektaş, 1999). Diğer bir ifadeyle, fizyolojik bağımlılıkta tolerans ya da yoksunluk bulgularının en az birinin ya da her ikisinin olması durumundaki bağımlılığı tanımlar. Maddenin kesilmesi ya da miktarın azaltılması durumunda uykusuzluk, taşkınlık, kasılma, baş ağrısı, iştahsızlık, ishal, ter, bulantı, kusma, sara nöbeti gibi yoksunluk belirtileri ortaya çıkmasına neden oluyorsa fizyolojik bağımlılıktan söz edilir. Yoksunluk belirtilerinin şiddeti, fizyolojik bağımlılığın kuvvetiyle doğru orantılı olarak artmaktadır (Köknel, 1998).

Davranışsal Bağımlılıklar

Davranışsal bağımlılık, alkol ya da esrar gibi bir maddeye bağımlı olmadan, madde arayışı içeren davranışların patolojik kullanım özelliklerini barındıran bağımlılık durumu olarak tanımlanmaktadır (Sevindik, 2011). Bu tip davranışsal bağımlılık oyun, kumar, yeme, seks, spor veya elektronik aletlere duyulan yoğun istek olarak bilinmektedir (Işık, 2007). Bu bağlamda, oyun ve ya kumar oynama (Griffiths, 1990; Griffiths, 1991,1992; Keepers, 1990; Mobilia, 1993), yeme bozukluğu (Lacey, 1993; Leiseur ve Blume, 1993), cinsel bağımlılık (Goodman, 1993), teknoloji araçlarına bağımlılık (Griffiths, 1995) gibi bağımlılık türleri madde bağımlılığı kriterlerine adapte edilerek kabul görmektedir.

Bu tür bağımlılıklar madde dışı olan bağımlılıklar şeklinde kategorize edilirken bağımlılık türleri davranışsal (olgusal) bağımlılıklar olarak ifade edilmektedir. Yaşanan tüm bu bağımlılıklar tıpkı maddesel bağımlılıklarda olduğu gibi bireyin hayatı üzerinde istenmeyen sonuçlara sebebiyet verebilmektedir. Bu durumun temelinde ise her bireyin belli bir seviyede ilave bir desteğe, kimse olmasa dahi egosunu tatmin edecek başka bir nesneye ihtiyaç duyması yatmaktadır. Bu durum sadece bir vasıta olarak kullanıldığında birey üzerinde zararlı etkileri görülmebilir ama bu birey için bireyin benliğinden daha önemli bir hale geldiği zaman hoş olmayan sonuçlara sebebiyet verebilmektedir (Ögel, 2001). Davranışsal (olgusal) bağımlılıklar;

1. Bireyler arasında ilişki bağımlılığı
2. Oyun ve video Bağımlılığı
3. Kumar Bağımlılığı
4. Yeme Bağımlılığı
5. Cinsel Bağımlılığı
6. Alışveriş Bağımlılığı
7. Elektronik Alet Bağımlılığı
8. İnternet Bağımlılığı altında toplanmaktadır (Ögel, 2001).

İnternet Bağımlılığı

1994'te APA (American Psychiatric Assosiation) tarafından yayınlanan ve DSM-IV kısaltmasıyla adlandırılan, Mental Bozuklukların Tanımsal ve Sayısal El Kitabı'nda (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, DSM) İnternet bağımlılığı için çeşitli tanı kriterleri geliştirmesiyle ortaya çıkmıştır (Souza ve Barbara, 1998). İnternet kullanımının yoğun bir şekilde artması sonucunda "internet bağımlılığı" kavramı ortaya çıkmıştır. Ardından bazı araştırmacılar İnternet bağımlılığı olarak görülen durumda da yoksunluk belirtilerinin rastlandığı olaylara şahit olduklarını belirtmişlerdir.

Aynı zamanda, DSM-5'te İnternet'te oyun oynama bozukluğu hakkında belirlenen tanı ölçütlerinde madde bağımlılığı ve patolojik kumar oynama ölçütleri ile yüksek düzeyde örtüşmekte ve tanı için son on iki ayda en az beş kriterin karşılanması ve klinik olarak işlevsellikte anlamlı bozulmaya yol açması gerekmektedir (Beard, 2011). Patolojik anlamda İnternet kullanımı, aşırı derecede İnternet kullanımı, uygunsuz İnternet kullanımı gibi farklı biçimlerde nitelendirilmektedir (Günay, Öztürk, Ergünarslantaş ve Sevinç, 2018). Young (2004)'a göre ise İnternet bağımlılığı genellikle bireyin İnternet'i aşırı kullanma isteğine engel olamaması, İnternet'e bağlı olmadan geçirilen zamanın hiçbir anlam ifade etmemesi, İnternet'ten yoksun kalması durumunda aşırı sinirlilik halinin görülmesi ve saldırgan bir ruh hali içinde olması, ayrıca iş, sosyal ve aile hayatının da İnternet kullanımından olumsuz bir şekilde etkilenmesi anlamına gelmektedir.

Sosyal Medya Bağımlılığı

Son birkaç yılda birçok araştırmacı sosyal medya bağımlılığının semptomlarının da diğer davranış tabanlı bağımlılıklarına benzediğini ileri sürmektedir (Echeburua ve de Corral, 2010). Bu araştırmacılara göre, sosyal medyanın aşırı (Yang ve Tung, 2007; Ceyhan, Ceyhan ve Gürcan, 2007) ya da problemli kullanılması (Young, 1998; Davis, 2001) ve günlük en az dört kez yüksek düzeyde sosyal medya sitesini kullanan kişi, sosyal medya bağımlısı olarak değerlendirilmektedir (Wilson, Fornasier, White, 2010). Aynı zamanda bu araştırmacılar, sosyal medya kullanım süresinin artmasına bağlı olarak yalnızlık, sosyal yalıtım, duygusal ve davranışsal bozuklukların, genel sağlık sorunlarının ve depresyon belirtilerinin arttığını ifade etmektedirler (Kubey, Lavin ve Barrows, 2001; Kerber, 2005; Moreno ve Kolb, 2012).

Ancak, sosyal medya bağımlılarının tespitinde sadece sosyal medyada ortamlarında geçirilen sürenin miktarı yeterli olmamakla birlikte, bu sürenin hangi kullanım amacı için harcandığı da büyük ölçüde önem arz etmektedir. Diğer bir ifadeyle, sosyal medya bağımlısı olan kullanıcılar, film-müzik siteleri, oyun siteleri, sohbet odaları, pornografik siteler, topluluk siteleri (Kim ve Kim, 2002; Murali ve George, 2007; Tvedt, 2007) vb. sitelerinde daha çok zaman harcarken, sosyal medya bağımlısı olmayan kullanıcıların daha çok haber, alış-veriş ve eğitim ile ilgili olan sitelerde zaman harcadıkları ileri sürülmektedir (Kim ve Kim, 2002).

Örneğin, Irwansyah (2005) tarafından yapılan çalışmada, sosyal medya sitelerini kullanma süresinin, oyun, sohbet, eğitim, bilgi vb. gibi kullanım amaçları ile değişebildiği saptanmıştır. Sosyal medya bağımlısı olmayan kullanıcılar, bağımlı kullanıcılara göre sosyal medya ağlarını daha çok öğrenme ve araştırma amaçlı kullanmaktadırlar (Chen, Chen, ve Paul, 2001; Leung, 2004; Tekdal, 2005). Bu anlamda yapılan birçok çalışmaya göre sohbet, oyun gibi bağımlılık yapan etkenlerin filtrelenmesi yani erişiminin engellenmesi duru-

munda sosyal medya kullanıcılarının, sosyal medyayı bilgi ve haber amaçlı kullanmaya yöneldikleri ve sosyal medyayı daha az süre kullandıkları gözlemlenmiştir (Günüç ve Kayri, 2008; Anderson ve Bushman, 2001; Kerberg, 2005; Yang, Choe, Baity, Lee ve Cho, 2005; Al-Menayes, 2015). Bu çalışma ise, üniversite öğrencilerinin sosyal medyayı hangi amaçla ve ne kadar sürede kullandıklarını irdelemeyi amaçlamaktadır.

Sosyal Medya Algıları

Genel anlam itibarıyla, sosyal medya, kullanıcıların bir profil oluşturma ve görüntüleme, içerik yükleme, mesajlaşma, diğerleri ile iletişim kurma, bağlantılarını arttırma, bilgi alış verişi yapma gibi çeşitli amaçlarla inşa edilen çevrimiçi bir platformdur (Ellison, Steinfield ve Lampe, 2007; Joinson, 2008). Bu platformun, bloglar, mikrobloglar, sosyal ağlar, medya (ses, fotoğraf, video, metin) paylaşım siteleri, sosyal işaretleme, wikiler, sosyal kümeleme, twitter, postcastler, forumlar ve sanal dünyalar, sosyal oyunlar ve çevrimiçi eserler, sosyal haberler ve etiketleme, oylama ve değerlendirme siteleri gibi birçok farklı formu vardır (Mayfield, 2008; Zarella, 2010; Chen ve Bryer, 2012; Holotescu ve Grosseck, 2012). Çevrimiçi yetişkinler tarafından en çok tercih edilen sosyal ağ platformları olarak Facebook, Pinterest, Twitter ve Instagram (18-29 yaşları arasındaki kullanıcılar) ve LinkedIn (30-49 yaş grubu) gelmektedir (User Demographic Highlights, 2018).

Bu sosyal paylaşım sitelerinin kullanımı ile ilgili Pew (2019) tarafından yapılan araştırmada Facebook'un, Instagram, Pinterest, LinkedIn ve Twitter gibi sosyal ağ platformlarının kullanıcıları açısından popüler bir çevrimiçi etkinlik olduğu açıklanmıştır. Örneğin, sosyal medya kullanıcılarının yüzde oranları açısından, özellikle Facebook 2018'de Amerika'da (%68), Afrika'da (%11,7), Asya'da (%13,4), Avrupa'da (%39,9), Latin Amerika'da (%55,8), Orta Doğu'da (%30,3) Kuzey Avustralya'da (%51,7)'e ulaşmıştır. Bununla birlikte bu araştırmanın bulgularına göre, Türkiye'de sosyal medya kullanıcı

oranı ise %53,2'dir (Internet World Stats, 2018). Bununla birlikte, bu kullanıcı nüfusu içinde sosyal medya ağını en sık kullananların üniversite öğrencileri olduğu saptanmıştır. Kullanıcıların sosyal medyayı özellikle Facebook'u kullanma amaçlarının sosyal çevreden haberdar olmak, aile ve arkadaşlarla iletişim kurmak (Boyd ve Ellison, 2007) ve kurumlarını paylaşmak, bilgiye ulaşmak (Park ve Kim, 2013), eğlenme (Lin, Hoffman ve Borengasser, 2013) güncel olayları takip etmek ve en önemlisi öğrenci öğrenmelerinde etkili olduğu sonucuna varılmıştır (Smith ve Anderson, 2018).

Yaros (2011)'a göre öğrenme ortamları olarak kullanılan sosyal medya ağlarının en önemli özelliklerinden biri, dijital araçlardan faydalanarak geleneksel eğitim süreçlerindeki öğrenci-öğrenci ve öğretmen-öğrenci etkileşimi artırabilmektedir. Sosyal medya destekli eğitim ortamı ile, ses ile görüntüyü, yazı ile görüntüyü, sesi yazıyı ve görüntüyü bir araya getirebilen alternatif bir eğitim/öğretim süreci sağlanabilmektedir (Toğay, Akdur, Yetişken ve Bilici, 2013). Sabimbona (2013) Flickr, YouTube, Facebook, Twitter, Slideshare gibi çevrimiçi teknoloji araçlarının öğrenciler arasında çevrimiçi tartışmaların teşvik edilerek geleneksel sınıf ortamlarının dışında da kullanılmasının mümkün olduğunu ifade etmektedir. Youtube internet sitesinin kurmuş olduğu youtube-edu sistemi sayesinde ABD'deki üniversiteler ve eğitim kurumları ders içeriklerini ve üniversite tanıtımlarını burada kurdukları kanallar üzerinden yapmaya başlamışlardır (Erkul, 2009)

Yuen ve Yuen (2008) tarafından Tayvan'daki üniversite öğrencileri üzerinde yapılan araştırmada, öğrenciler sosyal paylaşım sitelerini sınıflarda destekleyici bir araç olarak kullandıklarını, aynı zamanda öğrencilerin birçoğunun sosyal bağlılık duygularını geliştirdiğini ve öğrenme deneyimine ilişkin olumlu duygular yansıttığını ortaya koymuştur. Bu çalışmada katılımcıların büyük bir kısmı, sosyal medya ortamlarındaki derse ilişkin konuları paylaştıkları ve tartıştıkları süreçte öğrenci-öğrenci ve öğretmenle öğrenci arasın-

daki iletişimlerinin kolaylaştığını, işbirlikçi öğrenmelere fırsat bulduklarını, kendilerini bir topluluğa ait hissettiklerini, mesleki gelişimlerine katkıda bulduklarını belirtmişlerdir.

Öztürk ve Akgün (2012) tarafından yapılan çalışmada ise üniversite öğrencileri öğrenme-öğretme süreçlerinde sosyal medya sitelerini bilgi kaynağı paylaşmak, grup çalışmaları, öğretim materyallerinin paylaşımı için kullanmak istedikleri belirtilmiştir. Anderson (2016) tarafından yapılan çalışma da ise üniversite öğrencilerinin büyük bir kısmı sosyal medyayı eğitim amaçlı kullandıkları, ancak sosyal medya konusunda daha deneyimli olan öğrencilerin eğitim faaliyetlerinde sosyal medyayı destek unsuru olarak daha çok kullandıkları tespit edilmiştir. Öğrencilerin yarısından fazlası ise sosyal medyayı diğer arkadaşlarıyla işbirliğini desteklemek amacıyla kullandıkları da ayrıca belirtilmiştir.

Sosyal Medya Kullanım Becerileri

Günümüz dijital çağında bireyler dijitalleşen bir ortamın içinde doğmakta ve yaşamaktadırlar. Bu dijitalleşme sürecinin bir parçası olan bireyler dijital araçları yaşama uyarlamakta, bu sürecin içinde büyümeyen daha önceki kuşaklara (*Bebek Patlaması-1946-1964, X Kuşağı-1965-1976, Y Kuşağı-1977-1994*) kıyasla daha fazla beceri kazanabilmekte hatta bu etki bireylerin gittikçe daha farklı düşünme becerilerine sahip olmalarına sebep olmaktadır (Prensky, 2001). Diğer bir ifadeyle bu dijital neslin bireyleri (*Z kuşağı*), önceki kuşaklara göre bilgi teknolojileri ile ilgili gelişmiş bilgi ve becerilere sahip olup (Bennett, Maton ve Kervin, 2008; Lorenzo ve Dziu-ban, 2006; Tonta, 2009), kendilerinden birden fazla sosyal medyayı etkin bir şekilde kullanabilmesi beklenmektedir (McMahon ve Posspsil, 2005). Bu kuşağa mensup olan kişiler kendilerini ifade etmek için temel iletişim aracı olarak sosyal medya araçlarını kullanırken, aynı zamanda temel bilgi edinme aracı olarak bilişim teknolojisini tercih etmektedir (Bennet ve diğerleri, 2008;

Carrier, Mark., Cheever, Nancy, Rosen, Larry, Benitez ve Chang, 2009; Oyman, Orkun ve Turan, 2013; Yıldız, 2012). Teknoloji gelişimine bağlı olarak bireyler kütüphanelerden yararlanmak yerine web teknolojilerini kullanarak kendi verilerini düzenlemeye, başka kaynaklardan buldukları bilgileri kendi bilgileriyle birleştirmeye ve bu bilgileri başkalarıyla paylaşmaya başlamışlardır. Dolayısıyla dijital çağın bireylerinin artık bilgi edinme ve paylaşma ihtiyaçlarını dijital olarak sağlayabildikleri söylenebilir (Tonta, 2009; Yıldız, 2012). Bireylerin teknolojiyi kullanma yöntemlerinden biri de yeni bir bilgi formu oluşturmak üzerinedir (Karabulut, 2015). Bir arama motoru ya da sosyal medya aracılığıyla bol miktarda bilgi edinebilirler. Bireyler sosyal medya ortamlarında yalnızca bilgi tüketicileri değil aynı zamanda metin, resim, ses ve video olmak üzere birçok medya için aktif bir şekilde üretim yapmaktadırlar (Lorenzo ve Dziuban, 2006).

Dijital çağın bireylerinin üretim aracı olarak sosyal medya araçlarını tercih ettikleri söylenebilir. Ancak Prensky (2001) tasarlanan mevcut eğitim sistemlerinde öğretmenlerin aktarmaya çalıştıkları 20.yüzyılın bilgi ve birikimlerinin dijital yerlilerden oluşan 21. yy. öğrenciler için yeterli düzeyde olmayacaklarını ifade etmektedir. Diğer bir deyişle, Prensky (2001) göre dijital çağda her ne kadar da öğrencilerin beklenti ve ihtiyaçları değişse de yüzyıllardır hiç değişmeyen eğitim/öğretim süreçleri, dilimlenmiş belli aralıklarla verilen derslerin, öğretmen merkezli öğretmen-öğrenci ilişkileri değişmemiştir. Geleneksel sınıf ortamlarında öğretmen doğru bilgiye sahip olan ve epistemik gücü elinde barındıran kişi olarak algılanmaktadır. Çağın ya da dijital destekli sınıf ortamlarında ise öğretmen-öğrenci arasındaki dikey hiyerarşi etkisini kaybetmeye başlamıştır. Öğrencilerin bilgiye hızlı erişebilmeleri, öğretmenlerin bilgi transfer edici rolünü kaybetmelerine sebep olmuştur (Davidson ve Goldberg, 2009). Bu bağlamda, Prensky (2005) tarafından yapılan bir çalışmada dijital süreçlerde yer alan öğrencilerin öğrenmelerinin nasıl gerçekleştiği incelenmiştir. Bu çalışmada öğrencilerin ifadelerinden yola çıkılarak aslında

öğrencilerin okulun onlara bir şey öğretmediği ve onların oyunlardan bir şeyler öğrendikleri belirtilmektedir. Dolayısıyla, bu örnek dijital bilgi ve beceriye sahip olan öğrencilerin, oyunların bilgiye ulaşmalarında nasıl etkili birer araç haline dönüşebildiğini belirtmektedir. Bununla birlikte, dijital süreçlerde öğrenim gören öğrenciler, dijital araçların kullanımları hakkında birileri tarafından bilgi verilmesi yerine kendilerinin keşfetmelerini tercih etmektedirler (Prensky, 2004, 2005). Diğer bir ifadeyle, dijital beceriye sahip olan bu nesil sosyal medya gibi çevrim-içi ortamlarda ihtiyaç duydukları bilgiyi kendileri araştırıp bulmakta, tanımadıkları kişilerle bilgilerini paylaşmakta, önceki kuşaklarla kıyaslanmayacak kadar yatkın olan özellik ve yeterliklere sahiptirler. Bu bağlamda, Bates (2016) güzümüz dijital çağında bir taraftan öğrenme-öğretmen süreçlerinin öğrencilere belli başlı beceriler kazandırması gerektiğini ileri sürerken diğer taraftan da bu sorumluluğun yükseköğretim kurumlarına yüklemektedir. Bates (2016) göre aşağıda bahsi geçen becerilerin öğrencilere kazandırılması önem arz etmektedir;

- İletişim becerileri: geleneksel iletişim (okuma, yazma ve konuşma) becerilerinin yanı sıra sosyal medya kullanıma becerisi,
- Bağımsız öğrenebilme kabiliyeti: bireyin diğerlerinden bağımsız bir şekilde kendi öğrenme sorumluluğunu üstlenebilmesi,
- Otonomi: hangi bilgi, birikme gereksinim duyduğuna ve bu bilgileri hangi kaynaklardan nasıl elde edebileceğine kendi başına karar verebilme becerisi,
- Etik ve sorumluluk: çeşitli ve çok sayıda katılımcının yer aldığı evrensel iş dünyasında güven kazanabilmek ve bu süreçlerde güvenebileceği bireyleri seçebilme becerisi,
- Takım çalışması ve esneklik: yeni uygulamalara yönelik diğer çalışanlarla işbirliği içinde olabilmek ve uzaktan bile olsa birlikte takım çalışması yapabilmek yeteneği,

- Düşünme becerileri: yaratıcı, yansıtıcı ve eleştirel düşünme becerilerini kendinde geliştirebilmek, olaylara/durumlara alternatif bakış açıları geliştirebilmek ve bilginin değişimine açık olabilme kabiliyeti,
- Dijital beceriler: mesleki anlamda gereksinim duyduğu teknolojik araçları aktif ve etkin biçimde kullanabilmek, nasıl kullanacağını öğrenebilmek,
- Bilgi yönetimi: çeşitli ve dinamik bilgi akışı içinde doğru ve güvenilir bilgiyi seçebilmek

BÖLÜM III

YÖNTEM

Giriş

Bu çalışmanın amacı bir vakıf Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerin “öğrenimsel amaçlı sosyal medya kullanım beceri düzeylerini”, “sosyal medya ile ilgili algılarını” ve “sosyal medya bağımlılık düzeylerini” çeşitli değişkenler açısından ele almaktır. Bu bölümde araştırmanın paradigması, araştırma deseni, araştırma bağlamı, katılımcı özellikleri ve örnekleme süreci, veri toplama süreçleri ve araçları, veri analiz süreçleri ve çalışmanın geçerliliği ve güvenilirliği kısımları sunulmuştur.

Araştırma Soruları

Bu çalışmanın araştırma soruları araştırma amaçları doğrultusunda aşağıdaki gibi listelenmiştir:

Araştırma sorusu-1 (AS-1): Katılımcı öğrencilerin sosyal medya ile ilgili öğrenimsel kullanım beceri düzeyleri (“öğrenim görülen fakülte türüne göre”, “cinsiyete göre”, “yaş gruplarına göre”, “sınıf düzeyine göre”, “sosyal medyada bir günde geçirilen zamana göre”, “akademik başarı düzeylerine göre”, “evde internet erişiminin olup olmamasına göre”, “aile gelir düzeyine göre”, ve “kişisel bir bilgisayara sahip olup olmama durumu göre”) nasıl ve ne derecede değişkenlik göstermektedir?

Araştırma sorusu-2 (AS-2): Katılımcı öğrencilerin sosyal medya ile ilgili algı durumları (“öğrenim görülen fakülte türüne göre”, “cinsiyete göre”, “yaş gruplarına göre”, “sınıf düzeyine göre”, “sosyal medyada bir günde geçirilen zamana göre”, “akademik başarı düzeylerine göre”, “evde internet erişiminin olup olmamasına göre”, “aile gelir düzeyine göre”, ve “kişisel bir bilgisayara sahip olup olmama durumu göre”) nasıl ve ne derecede değişkenlik göstermektedir?

Araştırma sorusu-3 (AS-3): Katılımcı öğrencilerin sosyal medya ile ilgili bağımlılık düzeyleri (“öğrenim görülen fakülte türüne göre”, “cinsiyete göre”, “yaş gruplarına göre”, “sınıf düzeyine göre”, “sosyal medyada bir günde geçirilen zamana göre”, “akademik başarı düzeylerine göre”, “evde internet erişiminin olup olmamasına göre”, “aile gelir düzeyine göre”, ve “kişisel bir bilgisayara sahip olup olmama durumu göre”) nasıl ve ne derecede değişkenlik göstermektedir?

Araştırma Yaklaşımı

Bu araştırmada genel bir tarama yapmak amacıyla küçük ölçekli bir tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma yaklaşımı literatürü incelendiğinde genel tarama modeli ilişkisel ve tekil tarama modeli türlerinden oluşmaktadır (Büyükoztürk, 2011). İlişkisel tarama modelleri genel anlam itibarıyla, korelasyonel araştırmaları ya da karşılaştırma araştırmalarını oluşturmaktadır. Tekil tarama modelleri ise izleme araştırmaları ve kesitsel araştırmalar türlerinden oluşmaktadır (Büyükoztürk, 2011). Bu çalışmanın amacı ise kısa süreli ya da anlık bir saptama yapmak amacıyla üniversite öğrencilerinin öğrenme süreçlerinde sosyal medya iletişim araçlarından ne düzeyde etkilendiğinin belirlenmesi ya da yordanmasıdır.

Özellikle tekil tarama yaklaşımında anlık durum saptamaları yapılabilmektedir. Bu yaklaşımda bir grup üzerinde bir anda yapılacak gözlemler ya da

ölçümler aracılığı ile şu sorulara yanıt aranabilir: “Ne idi?”, “Nedir?”, “Ne ile ilgilidir?” (Büyüköztürk, 2011). Dolayısıyla bu araştırmanın amaçlarına en çok uyum sağlayan araştırma yaklaşımı tekli tarama modellerinden kesit alma yaklaşımıdır. Tekli kesit alma tarama modeli nicel verilere ihtiyaç duyar. Bu çalışmada üç farklı veri toplama aracı ile üniversite öğrencilerinden nicel veriler toplanmıştır.

Araştırmanın bağlamı ve araştırmacının rolü

Bu araştırma Türkiye’de, İstanbul’un büyük ilçelerinden birisinde (Küçükçekmece) yapılmıştır. İstanbul (Resmi koordinatlar: 41°01’K 28°58’D) Türkiye’nin sanayi, siyasi, sosyal ve ekonomik olarak gelişmiş ve gelişmekte olan Marmara Bölgesi’nde bulunmaktadır. İdari birimler açısından düşünüldüğünde, 2019 yılı itibariyle toplamda 39 ilçeye sahiptir. Dış bir göz İstanbul’u yüksek popülasyonu (N = 14,657,434) ve nüfus yoğunluğu (2,684/km² [7/sq mi]) ile değerlendirebilir (Tarcan, 2010). Bu çalışmada elde edilmiş verilen tamamı Küçükçekmece ilçesinde yer alan bir vakıf Üniversitesi’nden toplanmıştır. Bahsi geçen üniversite İstanbul’un Avrupa Yakası kısmında yer almaktadır. İstanbul’un en büyük üniversitelerinden birisidir. İstanbul’da bulunan diğer üniversitelerde olduğu gibi üniversite ilçe dışından ve hatta yurtdışından çok sayıda öğrenci almaktadır. Genel anlam itibariyle, araştırma sonucu üniversitedeki öğrencilerin sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel açıdan yüksek ve orta düzeyde ailelerin öğrencilerinin devam ettiği bilinmektedir.

Bu çalışma bir durum çalışması olduğundan dolayı araştırmacılar tarafından herhangi bir pedagojik ya da teknik desteğin gerçekleştirilmesi söz konusu değildir. Diğer bir ifadeyle, araştırmacılar tarafından öğrencilere herhangi bir müdahalede bulunulmamıştır. Daha doğrusu, araştırmacılar sadece öğrencilerden verileri toplayıp, sistemden ayrılmışlardır. Ancak bu çalışmada her ne kadar başat olarak nicel veri toplama, analizi ve yorumlama süreçleri araştırmacı verilerin toplandığı sisteme müdahale etmese de sahip olduğu bilgi,

tecrübe ve teorik-pedagojik lensler ve de perspektifler aracılığıyla veri toplama süreçlerinde, bulunduğu üniversitenin atmosferini ve iklimini tanımaya çalışmışlardır (Lincoln ve Guba, 1985). Araştırmacının rolü, araştırma paradigması gereği sadece verileri toplayıp, kendini sistemden yalıtılmak değil, aynı zamanda verilerden elde edilecek yorumlamaların bağlamını tanımaktır (Lincoln ve Guba, 1985). Dolayısıyla araştırmacıların her birinin veri toplama süreci için fakültelere gitmesi, fakültelerde nasıl karşılandığı, okulun atmosferi ve iklimi itibarıyla veri toplama süreçlerinde yaşanan aksaklıklar ya da sapmalar gibi durumlar, araştırmacının gözlemlerine ve araştırmacı alan notlarına konu olacaktır (Lincoln ve Guba, 1985).

Katılımcılar ve Örneklem Süreci

Araştırmanın katılımcıları öğrencilerden oluşmaktadır. Üniversite öğrencilerinin çoğunun örnekleme temsil edilmesi ve sonuçların geçerli bir şekilde araştırma bağlamına genellenmesi için basit olasılıklı örnekleme yöntemi kullanılmıştır (Creswell, 2003). Bu tipte bir örneklemenin yapılması için öncelikle ilgili birimlerden üniversitedeki tüm fakülte ve öğrenci sayıları elde edilmiştir. Tablo 1 farklı fakültelerden çalışmaya katılan öğrencilerin sayısını ve göreceli oranını göstermektedir.

Tablo 1. Katılımcı *evrenine* ait betimsel istatistikler

<i>Fakülte Türü</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
Eğitim	1602	11.77
Fen Edebiyat	872	6.39
Güzel Sanatlar	839	6.17
Hukuk	1110	8.15
İktisadi ve İdari Bilimler	1123	8.26
İletişim	871	6.39
Mimarlık	891	6.07
Mühendislik	1560	11.42
Diş Hekimliği	394	2.89

Sağlık Bilimleri	1383	10.18
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu	1012	7.46
Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu	2008	14.85
Toplam	13665	100.0

Toplamda çalışmaya katılım gösteren kişi sayısı 3283 (N = 13665; bkznz. Tablo 1) olarak belirlenmiştir. Veri toplama süreçlerinde yaşanan teknik aksaklıklardan dolayı her fakülte ya da ön-lisans programından minimal düzeylerde veri kayıpları yaşanmıştır. Çalışmaya en ciddi katılımın Eğitim Fakültesi (%26,9) öğrencileri tarafından yapıldığı gözlemlenmiştir. Elde edilen verilerden yukarıda yer alan Tablo 2 oluşturulmuştur. Bununla birlikte hem Mimarlık Fakültesi (%11,9) hem de Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu (%12,5) öğrencileri de ciddi düzeylerde çalışmaya katılım gösterme eğiliminde olmuşlardır.

Tablo 2. Örneklem havuzuna seçilen öğrenci sayıları

<i>Fakülte Türü</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
Eğitim	882	26.9
Fen Edebiyat	221	6.7
Güzel Sanatlar	186	5.7
Hukuk	197	6.0
İktisadi ve İdari Bilimler	128	3.9
İletişim	160	4.9
Mimarlık	391	11.9
Mühendislik	158	4.8
Diş Hekimliği	90	2.7
Sağlık Bilimleri	203	6.2
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu	257	7.8
Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu	410	12.5
Toplam	3283	100.0

Diğer bölümlerin çoğunda katılım yaklaşık “%5 veya üzeri” oranının üzerindedir. Ancak İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (%3,9) ve Diş Hekimliği

Programı (%2.7) adına katılımın yeterli düzeylerde olduğu söylenemez. Dolayısıyla ulaşılan sonuçların bu iki fakülte/program dışında katılım gösteren fakülte/program türlerinde daha geçerli bir şekilde genellenebileceği söylenebilir. Tablo 3'te ise anlaşıldığı üzere katılımcı öğrencilerin yaş gruplarının daha çok “22-24” (%50) ve “19-21” (%38,4) aralıklarında olduğu gözlemlenmiştir. Sosyal medyanın tarihsel gelişimi ve değişiminin dikkate alındığı bu çalışmada bahsi geçen yaş gruplarından elde edilen verilerin ve yorumlamalarının bağlamsal olarak daha uygun ve aydınlatıcı olacağı düşünülebilir. Bu bağlamda toplanan veriden 0.7% oranında bir kayıp veri düzeyi kaydedilmiştir ve bu kabul edilebilir bir düzeydir.

Tablo 3. Çalışmaya katılım gösteren öğrencilerin yaş aralıklarına ait betimsel veriler

<i>Yaş</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
16-18	159	4.8
22-24	1641	50
19-21	1261	38.4
25+	200	6.1
<i>Toplam</i>	<i>3261</i>	<i>99.3</i>
<i>Kayıp veri</i>	<i>22</i>	<i>.7</i>

Görüldüğü üzere çalışmaya daha çok kadın öğrenciler katılım göstermiştir (bkz., Tablo 4). Bu durumun temel sebeplerinden biri Üniversite demografisinde yer alan öğrencilerin büyük çoğunluğunun kadın öğrencilerden oluşuyor olmasıdır.

Tablo 4. Kadın ve erkek katılımcı oranları

<i>Cinsiyet</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
Kadın	2048	62.4
Erkek	1169	35.6
<i>Toplam</i>	<i>3217</i>	<i>98.0</i>
<i>Kayıp veri</i>	<i>66</i>	<i>2.0</i>

Cinsiyet seçeneğini doğru bir şekilde işaretlemeyen ya da boş bırakan katılımcı oranı %2 düzeyindedir ve bu durumun parametrik testlerden elde edilen yorumlamalar ve sonuçların evrene genellenmesi açısından herhangi ciddi bir tehdit unsuru oluşturacağı söylenemez. Önemli bir araştırma değişkeni olarak katılımcı öğrencilerin sosyal medya platformlarında gündelik vakitlerinin ne kadarlık bir kısmını harcadıkları da bu çalışma bağlamında ele alınmıştır. Tablo 6’de görüldüğü üzere, katılımcı öğrenciler (%40,4) en azından günlük vakitlerinin 1-3 saatini ya da bu zaman diliminin yaklaşık %12,5’lik kısmını sosyal medya platformlarından birinde geçirmektedirler. Katılımcı öğrencilerin önemli bir kısmı (%34,8) gündelik vakitlerinin 3-5 saatini sosyal medya platformlarının birinde geçirebilmektedir. Önemli bir bulgu olarak, yaklaşık olarak 100 katılımcı öğrencinin 20’si (%17,3) sosyal medyada beş saatten daha fazla vakit geçirebilmektedir. Kayıp veri oranı %7,5 olarak hesaplanmıştır. Bu oran her ne kadar kabul edilebilir olsa da veri toplama aracında yer alan bu bilgi ile ilgili seçeneği işaretlenememesinin açıklayıcı sebebi, katılımcı öğrencilerin daha önce sosyal medyada vakit geçirme düzeyleri üzerine hiç düşünmemiş olmaları olabilir.

Tablo 5. Çalışmaya katılım gösteren öğrencilerin sosyal medyada bir günde geçirdikleri zaman değişkenine ait betimsel veriler

<i>Süre (Saat)</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
1-3	1326	40.4
3-5	1144	34.8
5+	567	17.3
<i>Toplam</i>	3037	92.5
<i>Kayıp veri</i>	246	7.5

Tablo 6’de öğrencilerin sosyal medya ortamlarına ve platformlarına hangi nesnelere aracılığıyla ulaştığını göstermektedir. Her 100 katılımcı öğrenciden 95’inden fazlasının herhangi bir sosyal medya platformuna ulaşabileceği bağımsız bir nesneye (kişisel bilgisayar, dizüstü bilgisayar, vs.) sahip olduğu görülmüştür.

Tablo 6. Çalışmaya katılım gösteren öğrencilerin kendilerine ait kullanabildikleri bilgisayar/laptop vb. bir teknolojik araç olup/olmadığına ait betimsel veriler

<i>Teknolojik Araç</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
Var	3122	95.1
<i>Kayıp veri</i>	161	4.9
<i>Toplam</i>	3283	100.0

Katılımcı öğrencilerin %5'inden daha azı ortak kullanılan nesne sistemleri (bilgisayar laboratuvarı) ile sosyal medya platformlarına ulaşabildiklerini beyan etmişlerdir. Katılımcı öğrencilerin %5'inden daha azı bu seçeneği işaretlememiştir. Tablo 7'de ise görüldüğü üzere çalışmaya tüm sınıf düzeylerinden, özellikle 1-4. sınıflar düzeyi olmak üzere, homojen bir şekilde katılım sağlanmıştır.

Tablo 7. Çalışmaya katılım gösteren öğrencilerin sınıf düzeylerine ait betimsel veriler

<i>Sınıf Düzeyi</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
1. SINIF	929	28.3
2. SINIF	889	27.1
3. SINIF	508	15.5
4. SINIF	820	25.0
5. SINIF	39	1.2
6. SINIF	9	.3
<i>Toplam</i>	3194	97.3
<i>Kayıp veri</i>	89	2.7

İlgili betimsel veriler, çeşitli varyans analizleri gerçekleştirilirken özellikle 5. ve 6. sınıf öğrencilerinden elde edilen bulguların kullanılmaması ya da yorumlanmaması gereğini göstermiştir. 5. ve 6. sınıf düzeyi öğrencilerinden elde edilen verilerin düşük sıklığı *post hoc* karşılaştırmalarına izin vermediğinden, sınıf düzeyi değişkeni açısından yapılan karşılaştırmalar 1-4. sınıflar düzeyi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Bu değişken adına kayıp veri düzeyi sadece %2,7 oranındadır.

Tablo 8. Çalışmaya katılım gösteren öğrencilerin gelir düzeylerinin dağılımı

<i>Gelir Düzeyi (₺)</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
1500-2500	361	11.0
2501-3500	495	15.1
3501-4500	509	15.5
4501-5500	393	12.0
5501-6500	357	10.9
6501+	1021	31.1
<i>Toplam</i>	3136	95.5
<i>Kayıp veri</i>	147	4.5

Çalışmaya katılım gösteren öğrencilerin gelir durumlarının oranları Tablo 9’da gösterilmiştir. Katılımcı gelirlerinin çeşitli aralıklarda homojene yakın bir şekilde dağılım gösterdiği gözlemlenmiştir. Bu değişken adına kayıp veri düzeyi %4,5 olarak belirlenmiştir. Ayrıca, katılımcıların bağımsız bir şekilde internet erişimine sahip olup ol(a)mama durumları bu çalışmanın çıktılarının değerlendirilmesi açısından önem arz etmektedir.

Tablo 9. Çalışmaya katılım gösteren öğrencilerin internet erişimlerinin olup/olmadığına ait betimsel veriler

İnternet Erişimi	<i>n</i>	<i>%</i>
Var	3057	93.1
Yok	151	4.6
<i>Toplam</i>	3208	97.7
<i>Kayıp veri</i>	75	2.3

Tablo 9’da da görüldüğü üzere, her 100 katılımcı öğrencinin 93’ünden daha fazlası sosyal medya ağlarını veya platformlarını kullanabilecek bağımsız bir internet erişimine sahiptir. Bu değişken adına kayıp veri düzeyi sadece %2,3 düzeyindedir.

Tablo 10. Çalışmaya katılım gösteren öğrencilerin akademik başarı düzeylerine ait betimsel veriler

<i>Not Ortalaması</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
1.00-1.99	566	17.2
2.5-2.99	825	25.1
2.00-2.49	1043	31.8
3.00+	714	21.7
<i>Toplam</i>	3148	95.9
<i>Kayıp veri</i>	135	4.1

Son olarak bu çalışmada öğrenenlerin akademik başarı düzeyleri ile sosyal medya adına ele alınan değişkenler arasındaki ilişkilerin araştırılması amacıyla öğrenciler akademik başarı düzeyleri açısından Tablo 10’de olduğu gibi gruplandırılmıştır. Görüldüğü üzere, dört alt kategorisi olan akademik başarı düzeylerine ait veriler homojen bir yapılanmaya sahiptir. Bu veri türevi adına kayıp oranı %4,1 olarak belirlenmiştir.

Veri Toplama Süreçleri

Bu çalışmada farklı fakültelerde öğrenim gören öğrencilerin sosyal medya kullanım becerileri, algıları ve bağımlılık düzeyleri incelenmesi ve bu düzeylerin çeşitli değişkenler (öğrenim görülen fakülte türüne göre, cinsiyete göre, yaş gruplarına göre, sınıf düzeyine göre, sosyal medyada bir günde geçirilen zamana göre, akademik başarı düzeylerine göre, kullanılan sosyal medya platformu türlerine göre, evde internet erişiminin olup olmamasına göre, aile gelir düzeyine göre, kişisel bir bilgisayara sahip olup olmama durumu) açısından araştırılması amaçlanmıştır. Belirtildiği üzere bu çalışma amaçları gereği iki farklı ancak birbirini bilgilendiren soruyu cevaplamaya çalışmaktadır. Bu araştırma soruları nicel veri toplama, analiz ve yorumlama süreçlerine tabi tutulmuştur. Aşağıda yer alan Tablo 11’de hangi tip verilerin kullanıldığı, verilerin kaynaklarının neler olduğu, veri toplama araçları, veri olarak toplanan öğeler ve ilgili araştırma soruları yer almaktadır.

Tablo 11. Toplanan Verilerin Özeti, Çalışmadaki Yeri ve Amacı

Verinin Türü	Veri Toplama Aracı	Verinin Toplanma Amacı	Verinin Kaynağı	Araştırma Sorusu (AS)
Nicel	Eğitsel Sosyal Ağ Kullanım Öz Yeterlik Ölçeği	Öğrencilerin sosyal medya ile ilgili öğrenimsel kullanım beceri düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi	Üniversite öğrencileri	AS-1
Nicel	Eğitsel Sosyal Ağ Kullanım Öz Yeterlik Ölçeği	Öğrencilerin sosyal medya ile ilgili algı durumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi	Üniversite öğrencileri	AS-2
Nicel	Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği	Öğrencilerin sosyal medya ile ilgili bağımlılık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi	Üniversite öğrencileri	AS-3

Bu çalışmada iki farklı veri toplama aracı kullanılmıştır. Aşağıda bu veri toplama araçları araştırmanın amaçları açısından detaylandırılmıştır.

Eğitsel Sosyal Ağ Kullanım Öz Yeterlik Ölçeği: çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin sosyal medyaya yönelik öz yeterlilik düzeylerini belirlemek, aynı zamanda bu öğrencilerin sosyal medya ile ilgili algı durumlarını çeşitli değişkenler açısından incelemek amacıyla kullanılan Eğitsel Sosyal Ağ Kullanım Öz Yeterlilik Ölçeği, orijinal olarak Teke ve Özkılıç (2016) tarafından geliştirilmiştir. Bu ölçek 20 adet, 5'li likert maddeden oluşmaktadır. Öğrenciler ölçekte yer alan her bir maddeyi yorumlarken 1-5 arasında değişken puanlar verilmiştir. Bu ölçeği dolduran üniversite öğrencileri her bir maddeyi

“tamamen yeterliyim (5)”, “oldukça yeterliyim (4)”, “yeterliyim (3)”, “kısmen yeterliyim (2)” ve “yetersizim (1)” şeklinde derecelendirmişlerdir.

Ölçeğin katılımcı kişilere herhangi bir psikolojik zarar vermeyeceği üniversite Etik Kurul Komisyonu üyeleri tarafından uygun görülmüştür (bkz. EK-3). Eğitsel Sosyal Ağ Kullanım Öz Yeterlilik Ölçeği gerekli sosyo-demografik maddelerin de yer aldığı haliyle katılımcılara uygulanmıştır (bkz. EK-1). Katılımcıların ölçekte yer alan her bir maddeyi samimi bir şekilde yanıtlamaları istenmiştir. Veri toplama süreçlerinde süreci teknik ve bilimsel açıdan olumsuz bir şekilde etkileyecek herhangi bir durumla karşılaşılmamıştır. Karşılaşılan en önemli problem katılımcıların çoğunlukla çok fazla bilimsel çalışmaya katılımları sebebiyle bu çalışmaya katıl(a)mama eğiliminde olmalarıdır. Bu yönetsel engelin aşılabilmesi için istekli ve gönüllü öğrencilerden veriler toplanmıştır.

Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği: çalışmaya katılan öğrencilerin sosyal medya ile ilgili bağımlılık düzeylerini belirlemek amacıyla Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği kullanılmıştır (bkz. EK-2). Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeği orijinal olarak Şahin ve Yağcı (2017) tarafından geliştirilmiştir. Şahin ve arkadaşlarının da (2017) faktör analizlerinde belirttikleri üzere ölçek “sanal tolerans” ve “sanal iletişim” şeklindeki farklı kaynaklardan gelen iki alt faktöre sahiptir. Ölçek 20 maddeden oluşmaktadır ve her bir madde öğrenciler tarafından “kesinlikle katılmıyorum (1)”, “katılmıyorum (2)”, “kararsızım (3)”, “katılıyorum (4)” ve “kesinlikle katılıyorum (5)” şeklinde derecelendirilmiştir.

Tüm Ölçekler İçin Güvenirlik Testleri

Bu çalışmada çeşitli geçerlik ve güvenirlik çalışmaları toplanan verilerin analizi ve yorumlanmasında göz önünde bulundurulmuştur. Nicel verilerden elde edilen yorumlamaların geçerli olması için kullanılan tüm ölçekler için pilot çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Bu pilot çalışmalar, pedagojik yönelimli olma-

yan ölçek maddelerinin eğitimsel bağlama uyarlanması, uyarlanan maddeler için uzman görüşlerinin alınması, belli sayıda kişiye uygulanıp ölçekteki maddelerin amacına hizmet edip etmediğinin belirlenmesidir. Ayrıca uyarlama ya da uygunlaştırma çalışmalarından sonra da her ölçek verinin toplandığı bağlamda gözetilerek faktör analizine tabi tutulmuştur. Geçen bölümlerde ifade edildiği üzere her ölçeğin psikometrik özellikleri bu çalışma adına yeniden analiz edilmiş, ölçeklerin kaç faktörü olduğu, hangi ölçek maddelerinin hangi faktörler altında yer aldığı varyans analizlerine geçilmeden önce gerçekleştirilmiştir. Ayrıca hem ölçeklerin tüm maddeleri hem de alt faktörlere ait madde kümelenmeleri için de ölçeklerin Cronbach Alpha güvenirlik katsayıları hesaplanmıştır ve istatistiki yeterlilik ölçütleri de göz önünde bulundurularak sunulmuştur.

Tablo 12: Tüm Ölçeklere Ait Cronbach Alpha Güvenirlik Katsayıları

Değişken Türü	Cronbach Alpha Katsayısı	Standardize edilmiş Cronbach Alpha Katsayısı	Madde sayısı
<i>Beceri</i>	0.93	0.92	12
<i>Algı</i>	0.9	0.89	8
<i>Bağımlılık</i>	0.83	0.83	20

Tüm değişken türlerine ait maddeler arası iç tutarlılık katsayısı ya da Cronbach Alpha Katsayısı Tablo 12’de sunulmuştur. Görüldüğü üzere hem beceri ($r = 0.92$), hem algı ($r = .89$) ve hem de bağımlılık ($r = 0.83$) değişkenlerine ait elde edilen puanlar en azından bu çalışma bağlamında güvenilirdir.

Veri Analizi Süreçleri

Her bir araştırma sorusu için çeşitli veri analizleri gerçekleştirilmiştir. Tablo 13’te de görüldüğü üzere, hem AS-1 hem AS-2 ve hem de AS-3 için basit frekans ve oranlama-karşılaştırma analizleri üç araştırma amacına da hizmet

edecek şekilde gerçekleştirilmiştir. Aynı zamanda araştırmada, araştırma soruları kapsamında çeşitli değişkenlerin etkisinin incelenmesi amacıyla çeşitli varyans analizleri gerçekleştirilmiştir.

Tablo 13: Veri Analizi Aşamaları, Süreçleri ve Amaçları

Araştırma sorusu	Analiz Türleri	Kullanılan Yaklaşım	Analizin Amacı
AS-1	Betimsel, varyans	Basit frekans ve oranlama-karşılaştırma analizleri, bağımsız örneklem için t testi analizleri, tek yönlü ANOVA yaklaşımı (tek yönlü varyans analizi yaklaşımı)	Öğrencilerin sosyal medya ile ilgili öğrenimsel kullanım beceri düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi
AS-2	Betimsel, varyans	Basit frekans ve oranlama-karşılaştırma analizleri, bağımsız örneklem için t testi analizleri, tek yönlü ANOVA yaklaşımı (tek yönlü varyans analizi yaklaşımı)	Öğrencilerin sosyal medya ile ilgili algı durumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi
AS-3	Betimsel, varyans	Basit frekans ve oranlama-karşılaştırma analizleri, bağımsız örneklem için t testi analizleri, tek yönlü ANOVA yaklaşımı (tek yönlü varyans analizi yaklaşımı)	Öğrencilerin sosyal medya ile ilgili bağımlılık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi

Bütün analizler SPSS 20.0 programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Öncelikle veri seti Excel[®] programına işlenmiş, sonrasında ise SPSS ara yüzüne aktarılmıştır. Tüm veri analizlerinden önce kayıp veri analizleri gerçekleştirilmiştir. Büyük oranda işaretleme yapmayan katılımcılardan elde edilen eksik veriler analiz kapsamının dışında tutulmuştur. Analizlerin istatistiki geçerliliğinin garantilenmesi için bir alan bir de istatistik uzmanından görüşler alınmıştır. Analizlere geçilmeden önce tüm ölçeklerden elde edilen verilerin güvenilirlik koşullarını taşıyıp taşımadığı istatistiki olarak kontrol edilmiştir ve bir sonraki bölümde sunulmuştur.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAMALAR

Bu bölümde farklı bölümlerde öğrenim gören öğrenenlerin sosyal medyayı kullanım becerileri, sosyal medya algıları ve bağımlılık düzeyleri ile ilgili varyans analizlerinden elde edilen bulgular ve yorumlamalar sunulacaktır. Öncelikle bu üç değişken (beceri, algı ve bağımlılık) öğrenim görülen fakülte türü açısından ele alınmıştır. Fakat fakülte içinde yer alan öğretim programları açısından karşılaştırmalar varyans analizi yaklaşımlarıyla gerçekleştirilememiştir. Bu durumun en önemli sebebi fakülte altında yer alan farklı öğretim programlarında öğrenim gören öğrenci sayısının (frekansının) istatistiki varsayımları uygunluk göstermemesidir (hücrelerdeki katılımcı sayısının 30 ve altında olmasıdır).

Tablo 14. Öğrenim görülen fakülte türü değişkenine ait bulgular

<i>Değişken</i>	<i>Fakülteler</i>	<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>
<i>Beceri</i>	EĞİTİM	882	1,81	,760	,17	5,00
	FEN EDEBİYAT	221	1,96	,781	1,00	4,25
	GÜZEL SANATLAR	186	1,8611	,71737	1,00	4,58
	HUKUK	197	2,1442	,93000	,92	5,00
	İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER	128	2,0540	,77792	1,00	3,67
	İLETİŞİM	160	1,8370	,71919	,00	3,75
	MIMARLIK	391	1,9578	,77261	,50	5,00
	MÜHENDİSLİK	158	2,1677	,87925	,92	5,00
	DİŞ HEKİMLİĞİ	90	2,2278	,83984	1,00	4,33
	SAĞLIK BİLİMLERİ	203	1,9031	,82349	,00	5,00
	SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK Y.O.	257	2,0658	,83928	,00	5,00
	ANADOLU BİL MESLEK Y.O.	410	1,8520	,78208	,75	5,00
	TOPLAM	3283	1,9322	,80044	,00	5,00
<i>Algı</i>	EĞİTİM	882	2,4178	,98573	,00	5,00
	FEN EDEBİYAT	221	2,8060	,88736	1,00	5,00
	GÜZEL SANATLAR	186	2,2594	,92821	,00	4,88
	HUKUK	197	2,6948	,95892	,63	5,00
	İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER	128	2,5078	,87938	1,00	5,00
	İLETİŞİM	160	2,0898	,74344	,00	4,00
	MIMARLIK	391	2,3820	,91757	,50	5,00
	MÜHENDİSLİK	158	2,7302	1,00095	1,00	5,00
	DİŞ HEKİMLİĞİ	90	2,6875	,92508	1,00	4,88
	SAĞLIK BİLİMLERİ	203	2,5542	,98409	,00	5,00
	SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK Y.O.	257	2,7675	1,08543	,00	5,00
	ANADOLU BİL MESLEK Y.O.	410	2,3845	1,02290	,63	5,00
	TOPLAM	3283	2,4889	,98043	,00	5,00

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYA ALGILARI, KULLANIM BECERİLERİ VE BAĞIMLILIK DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

<i>Bağımlılık</i>	EĞİTİM	882	3,0528	,71354	,00	5,00
	FEN EDEBİYAT	221	3,2658	,63722	,00	4,65
	GÜZEL SANATLAR	186	3,1578	,67953	,30	4,95
	HUKUK	197	3,1008	,71656	,00	4,75
	İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER	128	3,0293	,56358	1,50	4,55
	İLETİŞİM	160	2,9809	,69567	1,00	4,55
	MİMARLIK	389	3,1537	,56437	1,50	5,00
	MÜHENDİSLİK	158	3,1804	,78290	,10	5,00
	DIŞ HEKİMLİĞİ	90	3,1306	,53379	1,60	4,55
	SAĞLIK BİLİMLERİ	203	3,0626	,63418	1,45	4,75
	SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK Y.O.	257	2,8428	,72668	,00	4,80
	ANADOLU BİL MESLEK Y.O.	404	2,9552	,80943	,00	5,00
	TOPLAM	3275	3,0640	,69954	,00	5,00

Bu anlamda, Tablo 14’te farklı fakültelerde öğrenim gören öğrencilerin sosyal medya kullanım beceri düzeyleri, sosyal medya algıları ve bağımlılık düzeyleri ile ilgili betimsel verileri göstermektedir. Tablo 15 incelendiğinde üç moderatör değişken adına da farklı ortalamalar göze çarpmaktadır. Tek yönlü ANOVA (varyans analizi) sonuçları her üç değişken adına da öğrenim görülen fakülte türüne göre istatistiki olarak farklılaşmaların olduğunu göstermektedir. Başka bir deyişle, öğrenim görülen fakülte türü değiştikçe sosyal medya kullanım beceri düzeyleri [$F(11,3282)=7,306$; $p \leq 0,01$; $p=0,000$], sosyal medya algıları [$F(11,3282)=11,032$; $p \leq 0,01$; $p=0,000$] ve bağımlılık düzeyleri [$F(11,3274)=6,684$; $p \leq 0,01$; $p=0,000$] ciddi bir biçimde farklılaşmaktadır. Çoklu karşılaştırmalar (post hoc) *Tukey HSD* testi kullanılarak yapılmıştır.

Tablo 15. Öğrenim görülen fakülte türü değişkenine ait bulgular

<i>Değişken</i>		<i>Kareler Toplamı</i>	<i>SD</i>	<i>Ortalama Karesi</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
<i>Beceri</i>	Gruplar arası	50,426	11	4,584	7,306	0.000
	Grup içi	2052,384	3271	,627		
	Toplam	2102,809	3282			
<i>Algı</i>	Gruplar arası	112,857	11	10,260	11,032	0.000
	Grup içi	3041,975	3271	,930		
	Toplam	3154,831	3282			
<i>Bağımlılık</i>	Gruplar arası	35,303	11	3,209	6,684	0.000
	Grup içi	1566,859	3263	,480		
	Toplam	1602,162	3274			

Farklı fakültelerde öğrenim gören öğrencilerin öğrenimsel amaçlı sosyal medya kullanım ***beceri düzeyleri*** açısından karşılaştırıldığında;

- Hukuk, Mühendislik ve Diş Hekimliği Fakültesi öğrencilerinin sosyal ağ üzerinden arkadaşları ile derslere yönelik en çok paylaşımlarda bulunabildikleri, aynı zamanda sosyal ağ üzerinden arkadaşları ile ödev konusunda (teslim tarihi, şekli, konusu...) etkileşime geçebildikleri ve sosyal ağ üzerinden derslerle ilgili gruplardan etkin olarak faydalanabildikleri tespit edilmiştir.
- Bununla birlikte, *Tukey HSD* testi sonuçlarına göre her üç fakültede yer alan öğrencilerin beceri puanları diğer yedi fakültede yer alan öğrencilerin beceri puanlarından istatistiki bir şekilde farklılaşmaktadır. Örneğin, *Tukey HSD* testi sonuçlarına göre Hukuk ($X = 2.14$; $SS = 0.93$) ve Eğitim Fakültesi ($X = 1.81$; $SS = 0.76$) arasında Hukuk Fakültesi lehine ($p \leq 0.01$; $p = 0.000$) istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir.

Farklı fakültelerde öğrenim gören öğrencilerin öğrenimsel amaçlı sosyal medya ile ilgili ***algı düzeyleri*** açısından karşılaştırıldığında;

• Sosyal medyayı öğrenimsel amaçla kullanan öğrenciler fakülteler arası karşılaştırıldığında, eğitimlerinde sosyal ağ kullanımının derslerindeki verimliliği artırdığına en çok inanan öğrenciler, Fen Edebiyat Fakültesi'nde öğrenim görenlerdir. Bununla birlikte, Hukuk, Mühendislik ve Diş Hekimliği Fakültesi öğrencileri sosyal ağın onların mesleki hayatlarında önemli olduğunu, dolayısıyla, sosyal medyanın kullanımının gelecekte onlara ayrıcalık sağlayacağını düşünmektedirler. İletişim, Güzel Sanatlar Fakültesi öğrencileri ise meslek sahibi olduklarında, sosyal ağ kullanımında beceri sahibi olmaları gerektiğine inanmamaktadırlar.

• Bu anlamda, *Tukey HSD* testi sonuçlarına göre her dört fakültede yer alan öğrencilerin algı puanları diğer altı fakültede yer alan öğrencilerin algı puanlarından istatistiki bir şekilde farklılaşmaktadır. Örneğin, *Tukey HSD* testi sonuçlarına göre Fen Edebiyat ($X= 2,80$; $SS=.88$) ve Eğitim Fakültesi ($X= 2,41$; $SS=.98$) arasında Fen ve Edebiyat Fakültesi lehine ($p\leq 0.01$; $p=0.000$) istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir.

Farklı fakültelerde öğrenim gören öğrencilerin öğrenimsel amaçlı sosyal medya ile ilgili ***bağımlılık düzeyleri*** açısından karşılaştırıldığında;

• Fen Edebiyat fakültesinde öğrenim gören öğrenciler sosyal medya gruplarıyla iletişim halinde olabilmeleri için sosyal medyayı diğer fakültelerdeki öğrencilere göre daha uzun süre kullanmaktadırlar. Aynı zamanda, Mühendislik ve Diş Hekimliği Fakültesi öğrencileri de sosyal medyayı sevdiklerini, güncel olaylardan haberdar olmak ve her sabah uyandıklarında ilk işlerinin sosyal medyayı kullanmak olduğunu ifade etmektedirler.

• Bu bağlamda *Tukey HSD* testi sonuçlarına göre her üç fakültede yer alan öğrencilerin bağımlılık puanları diğer yedi fakültede yer alan öğrencilerin bağımlılık puanlarından istatistiki bir şekilde farklılaşmaktadır. Örneğin, *Tukey HSD* testi sonuçlarına göre Fen Edebiyat ($X= 23,26$; $SS=.63$) ve Eğitim Fa-

kültesi ($X= 3,05$; $SS=.71$) arasında Fen ve Edebiyat Fakültesi lehine ($p\leq 0.01$; $p=0.000$) istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir.

Aşağıda yer alan Tablo 16’de cinsiyet değişkeni açısından öğrencilerin beceri, algı ve bağımlılık değişkenlerine ait puanlar gösterilmektedir. Görüldüğü üzere, sosyal medyayı algılama ve bağımlık değişkenleri için öğrencilerin kadın veya erkek olması açısından istatistiki olarak herhangi bir anlamlı farklılık görülmemektedir. Ancak erkek öğrenciler kadın öğrencilere göre sosyal medyayı daha etkin bir şekilde kullanabilmektedir. Tablo 16’de gösterilen ortalama farklılıklarının istatistiki olarak bir değer taşıyıp taşımadığının anlaşılması için t-testi analizleri de gerçekleştirilmiş ve Tablo 16’de sunulmuştur.

Tablo 16. Cinsiyet değişkenine ait bağımsız t testi sonuçları

<i>Değişken</i>	<i>Cinsiyet</i>	<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>t</i>	<i>SD</i>	<i>P</i>
<i>Beceri</i>	Kadın	2048	1,8538	,77077	-7.612	3215	0.000
	Erkek	1169	2,0753	,83287			
<i>Algı</i>	Kadın	2048	2,4990	,98399	.439	3215	0.661
	Erkek	1169	2,4832	,97085			
<i>Bağımlılık</i>	Kadın	2045	3,0622	,67611	-.549	3207	0.583
	Erkek	1164	3,0766	,73675			

Tablo 16’de görüldüğü üzere kadın ($X= 1,85$; $SS= 77$), erkek ($X= 2,07$; $SS= ,83$) öğrencilerin beceri değişkenine ait elde ettikleri puanların istatistiki olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t(3215)= -7,612$; $p\geq 0,05$, $p=0,000$). Ancak, kadın ($X=2,49$; $SS=98$), erkek ($X=2,48$; $SS= ,97$) öğrencilerin hem algı değişkenine ait elde ettikleri puanlar ($t(3215)= ,439$; $p\geq 0,05$, $p=0,66$) hemde kadın ($X=3,06$; $SS= ,67$), erkek ($X=3,07$; $SS= ,73$) öğrencilerin bağımlılık değişkenine ait elde ettikleri puanların istatistiki olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(3207)= -,549$; $p\geq 0,05$, $p=0,58$).

Aşağıda yer alan Tablo 17’de farklı sınıf düzeylerinde öğrenim gören öğrencilerin yukarıda ayrıntılı bir şekilde kavramsallaştırılan beceri, algı ve bağımlılık değişkenlerine ait puanları gösterilmektedir. Görüldüğü üzere, her üç değişken için de öğrenim görülen sınıf düzeyine göre çeşitli farklılaşmalar gözlemlenmiştir ($X_{1.sınıf} = 1,9132$; $X_{4.sınıf} = 2,6204$). Tablo 18’de gösterilen ortalama farklılıklarının istatistiki olarak bir değer taşıyıp taşımadığının anlaşılması için tek yönlü varyans analizleri de gerçekleştirilmiş ve Tablo 18’de sunulmuştur.

Tablo 17. Sınıf düzeyi değişkenine ait bulgular ve yorumlamalar

<i>Değişken</i>	<i>Sınıf Düzeyi</i>	<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>
<i>Beceri</i>	1. SINIF	929	1,9132	,77793	,00	5,00
	2. SINIF	889	1,9244	,80703	,00	5,00
	3. SINIF	508	1,9373	,76034	,17	4,58
	4. SINIF	868	2,6204	,82429	,50	5,00
	Toplam	3194	1,9339	,79746	,00	5,00
<i>Algı</i>	1. SINIF	929	2,4381	,98707	,00	5,00
	2. SINIF	889	2,5210	1,00476	,00	5,00
	3. SINIF	508	2,5182	,91868	,25	5,00
	4. SINIF	868	2,9028	,97726	,00	5,00
	Toplam	3194	2,4951	,97867	,00	5,00
<i>Bağımlılık</i>	1. SINIF	927	3,0268	,72446	,00	5,00
	2. SINIF	883	3,0482	,69738	,00	5,00
	3. SINIF	508	3,0581	,66041	,00	4,85
	4. SINIF	868	3,4333	,68922	,10	5,00
	Toplam	3186	3,0659	,69728	,00	5,00

Tablo 17’de görüldüğü üzere farklı sınıf düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin, sosyal medya bağlamında, beceri [$F(5,3193)=2.645$; $p \leq 0,05$; $p=0.022$], ve bağımlılık [$F(5, 3193)= 2.674$; $p \leq 0,05$; $p=0.20$] değişkenlerine ait elde ettikleri puanların anlamlı bir şekilde birbirinden farklılaştığı gözlemlenmiştir. Ancak, algı [$F(5,3193)= 1.204$; $p \leq 0,05$; $p=0.305$] değişkenlerine ait elde ettikleri

puanların anlamlı bir şekilde birbirinden farklılaştığı gözlenmemiştir. Katılımcıların, bahsi geçen üç değişkene ait çoklu karşılaştırma (*post hoc test*) durumları *Tukey HSD* testi ile incelenmiştir ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Tablo 18. Sınıf düzeyi değişkenine ait bulgular ve yorumlamalar

<i>Değişken</i>		<i>Kareler Toplamı</i>	<i>SD</i>	<i>Ortalama Karesi</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
<i>Beceri</i>	Gruplar arası	8,389	5	1,678	2,645	,022
	Grup içi	2022,192	3188	,634		
	Toplam	2030,581	3193			
<i>Algı</i>	Gruplar arası	5,762	5	1,152	1,204	,305
	Grup içi	3052,504	3188	,957		
	Toplam	3058,266	3193			
<i>Bağımlılık</i>	Gruplar arası	6,484	5	1,297	2,674	,020
	Grup içi	1542,066	3180	,485		
	Toplam	1548,550	3185			

Farklı sınıf düzeylerinde bulunan öğrencilerin öğrenimsel amaçlı sosyal medya kullanım *beceri düzeyleri* açısından karşılaştırıldığında;

- Sınıf düzeyinde sosyal medyayı en etkin şekilde kullanan öğrenciler 4.sınıf öğrencileri olarak tespit edilmiştir. Bu öğrenciler dersleri ile ilgili ihtiyaç duydukları anda sosyal ağ üzerinden arkadaşlarıyla çevrimiçi iletişim kurabildiklerini, derslerle ilgili etkinlik ve organizasyonlara dair bilgilere sosyal medya üzerinden ulaşılabildiklerini ileri sürmektedirler.
- Bununla birlikte, *Tukey HSD* testi sonuçlarına göre 4.sınıflarda yer alan öğrencilerin beceri puanları diğer 3 sınıf düzeyinde yer alan öğrencilerin beceri puanlarından istatistiki bir şekilde farklılaşmaktadır. Örneğin, *Tukey HSD* testi sonuçlarına göre 4.sınıf ($X= 2,62$; $SS=.82$) ve 3.sınıf öğrencileri ($X=$

1,91,05; SS= ,77) arasında, 4.sınıf öğrencileri lehine ($p \leq 0.01$; $p=0.01$) istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir.

Farklı sınıf düzeylerinde bulunan öğrencilerin öğrenimsel amaçlı sosyal medya kullanım ***bağımlılık düzeyleri*** açısından karşılaştırıldığında;

- Farklı sınıf düzeylerinde bulunan öğrencilerin sosyal medyayı kullanma düzeylerini incelediğimizde, 4.sınıf öğrencileri sosyal medyada çok zaman geçirdiklerini, çevrelerinde birileri varken bile sosyal medyada olmayı tercih ettiklerini belirtmektedirler. Bu öğrenciler aynı zamanda insani amaçlı sosyal projelerde yer almak için de sosyal medyayı fazlaca kullandıklarını ifade etmektedirler.

- *Tukey HSD* testi sonuçlarına göre 4.sınıflarda yer alan öğrencilerin bağımlılık puanları diğer 3.sınıf düzeyinde yer alan öğrencilerin bağımlılık puanlarından istatistiki bir şekilde farklılaşmaktadır. Örneğin, *Tukey HSD* testi sonuçlarına göre 4.sınıf ($X= 3,43$; SS= ,68) ve 3.sınıf öğrencileri ($X= 3,02$; SS= ,69) arasında 4.sınıf öğrencileri lehine ($p \leq 0.01$; $p=0.02$) istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir.

Tablo 19 sosyal medyada geçirilen farklı zaman dilimine göre öğrencilerin sosyal medya kullanım beceri düzeyleri, sosyal medya algıları ve bağımlılık düzeyleri ilgili betimsel verileri göstermektedir. Tablo 19 incelendiğinde üç moderatör değişken adına da farklı ortalamalar göze çarpmaktadır. Tek yönlü ANOVA (varyans analizi) sonuçları her üç değişken adına da öğrencilerin bir gün içinde geçirilen zaman değişkenine göre istatistiki olarak farklılaşmaların olduğunu göstermektedir.

Tablo19. Sosyal medyada bir günde geçirilen zaman değişkenine ait bulgular ve yorumlamalar

<i>Değişken</i>	<i>Zaman (saat)</i>	<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>
<i>Beceri</i>	1-3	1326	1,9953	,80603	,58	5,00
	3-5	1144	1,8880	,76715	,00	5,00
	5+	567	1,8623	,79585	,92	4,58
	Toplam	3037	1,9300	,79156	,00	5,00
<i>Algı</i>	1-3	1326	2,6089	1,00309	,00	5,00
	3-5	1144	2,4300	,91658	,00	5,00
	5+	567	2,3283	,99852	,00	5,00
	Toplam	3037	2,4891	,97658	,00	5,00
<i>Bağımlılık</i>	1-3	1325	3,2034	,68441	,00	5,00
	3-5	1139	3,0312	,64460	,00	5,00
	5+	566	2,8239	,71107	,00	4,95
	Toplam	3030	3,0678	,68909	,00	5,00

Diğer bir ifadeyle, Tablo 20'de de görüldüğü üzere, öğrencilerin sosyal medyada bir gün içinde geçirdikleri zaman değiştiğinde sosyal medya kullanım beceri düzeyleri [$F(2,3036)=8,237$; $p \leq 0,01$; $p=0,000$], sosyal medya algıları [$F(2,3036)=20,009$; $p \leq 0,01$; $p=0,000$] ve bağımlılık düzeyleri [$F(2,3029)=65,413$; $p \leq 0,01$; $p=0,000$] ciddi bir biçimde farklılaşmaktadır. Çoklu karşılaştırmalar (post hoc) *Tukey HSD* testi kullanılarak yapılmıştır.

Tablo 20. Sosyal medyada bir günde geçirilen zaman değişkenine ait bulgular ve yorumlamalar

<i>Değişken</i>		<i>Kareler Toplamı</i>	<i>SD</i>	<i>Ortalama Karesi</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
<i>Beceri</i>	Gruplar arası	10,273	2	5,136	8,237	,000
	Grup içi	1891,997	3034	,624		
	Toplam	1902,270	3036			
<i>Algı</i>	Gruplar arası	37,693	2	18,847	20,009	,000
	Grup içi	2857,774	3034	,942		
	Toplam	2895,467	3036			
<i>Bağımlılık</i>	Gruplar arası	59,587	2	29,794	65,413	,000
	Grup içi	1378,708	3027	,455		
	Toplam	1438,295	3029			

Öğrencilerin bir günde geçirilen zaman içinde öğrenimsel amaçla sosyal medyada kullanım *beceri düzeyleri* açısından karşılaştırıldığında;

- Sosyal medyada, bir gün içinde 1-3 saat zaman geçiren öğrencilerin sosyal medyayı daha çok eğitim amaçlı toplulukları ve etkinlikleri takip etmek, aynı zamanda sosyal ağ aracılığı ile derslerle ilgili ihtiyaç duydukları konulardaki bilgilere erişmek için kullandıkları tespit edilmiştir. Bununla birlikte, sosyal medyada bir gün içinde 5 saat ve üzeri zaman geçiren öğrencilerin sosyal medyayı başkalarının sosyal ağ üzerinde paylaştıkları önemli ve ilgili çekici bilgileri takip etmekten ziyade sosyal medyayı gerçek dünyadan bir kaçış olarak gördüklerini ve bu yüzden sosyal medyada planladıklarından daha uzun süre kaldıklarını belirtmektedirler.
- Bu anlamda *Tukey HSD* testi sonuçlarına göre 1-3 saat arası sosyal medyada zaman geçiren öğrencilerin beceri puanları 3-5 saat veya 5 saat üzeri zaman geçiren öğrencilerden beceri puanlarından istatistiki bir şekilde farklılaşmak-

tadır. Örneğin, *Tukey HSD* testi sonuçlarına göre sosyal medyada 1-3 saat zaman geçiren ($X= 1,99$; $SS= ,80$) ve 3-5 saat ($X= 1,88$; $SS= ,76$) zaman geçiren öğrencileri arasında 1-3 saat zaman geçiren öğrencilerine lehine ($p\leq 0.01$; $p=0.001$) istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin bir günde sosyal medyada geçirilen zaman açısından **algı düzeyleri** açısından karşılaştırıldığında;

- Sosyal medyada bir gün içinde 1-3 saat zaman geçiren öğrenciler, sosyal ağ kullanımının derslerindeki verimliliğini artırdığını, onlara daha iyi not almalarını diğer bir ifadeyle, öğrencilerin 1-3 saat sosyal medyada eğitim amaçlı zaman geçirmeleri onları diğer öğrencilerden ayrıcalıklı olmalarını sağlamaktadır. Ancak, bir gün içinde 5 saat ve üzeri sosyal medyada zaman geçiren öğrenciler eğitimde sosyal ağ kullanımının derslerindeki verimliliği arttırmadığını ve derslerin hazırlanmasında ders notları ve kitap kullanımının sosyal medyadan daha faydalı olduğunu belirtmektedirler.

- *Tukey HSD* testi sonuçlarına göre 1-3 saat arası sosyal medyada zaman geçiren öğrencilerin algı puanları 3-5 saat veya 5 saat üzeri zaman geçiren öğrencilerden algı puanlarından istatistiki bir şekilde farklılaşmaktadır). Örneğin, *Tukey HSD* testi sonuçlarına göre sosyal medyada 1-3 saat zaman geçiren ($X= 2,60$; $SS= ,1,00$) ve 3-5 saat ($X= 2,43$; $SS= ,91$) zaman geçiren öğrencileri arasında 1-3 saat zaman geçiren öğrencilerin lehine ($p\leq 0.01$; $p=0.000$) istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin bir günde geçirilen zaman içinde öğrenimsel amaçlı sosyal medya kullanım **bağımlılık düzeyleri** açısından karşılaştırıldığında;

- Sosyal medyada bir gün içinde 1-3 saat zaman geçiren öğrenciler sosyal medya gruplarıyla iletişim halinde olabilmeleri için sosyal medyada daha uzun süre kaldıklarını dolayısıyla sosyal medyada kalmanın kendilerini rahatlattığını ve kendilerini özgür hissetmelerini sağladığını belirtmektedirler.

Ancak bir gün içinde 5 saat ve üzeri sosyal medyada zaman geçiren öğrenciler, sosyal medyada çok zaman geçirdiklerinden dolayı işlerini aksattıklarını ve sosyal medya yüzünden verimliliklerinin azaldığını fark ettiklerini ifade etmektedirler.

- *Tukey HSD* testi sonuçlarına göre 1-3 saat arası sosyal medyada zaman geçiren öğrencilerin bağımlılık puanları 3-5 saat veya 5 saat üzeri zaman geçiren öğrencilerden bağımlılık puanlarından istatistiki bir şekilde farklılaşmaktadır. Örneğin, *Tukey HSD* testi sonuçlarına göre sosyal medyada 1-3 saat zaman geçiren ($X= 3,20$; $SS= ,68$) öğrenciler ile 5 saat ve üzeri ($X= 2,82$; $SS= ,71$) zaman geçiren öğrencileri arasında 1-3 saat zaman geçiren öğrencilerine lehine ($p\leq 0.01$; $p=0.000$) istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir.

Tablo 20’de farklı akademik başarı düzeyine sahip olan öğrencilerin sosyal medya kullanım beceri düzeyleri, sosyal medya algıları ve bağımlılık düzeyleri ilgili betimsel veriler gösterilmektedir.

Tablo 20. Akademik başarı düzeyi değişkenine ait bulgular ve yorumlamalar

<i>Değişken</i>	<i>Not Ortalaması</i>	<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>
<i>Beceri</i>	1.00-1.99	566	2,0234	,82877	,00	5,00
	2.5-2.99	825	1,9804	,80583	,75	5,00
	2.00-2.49	1043	1,8735	,77256	,00	5,00
	3.00+	714	1,8690	,78305	1,00	5,00
	Toplam	3148	1,9275	,79625	,00	5,00
<i>Algı</i>	1.00-1.99	566	2,5099	,98253	,00	5,00
	2.5-2.99	825	2,5415	,96567	,00	5,00
	2.00-2.49	1043	2,4600	,97090	,00	5,00
	3.00+	714	2,5053	,98074	,00	5,00
	Toplam	3148	2,5006	,97392	,00	5,00
<i>Bağımlılık</i>	1.00-1.99	566	2,9343	,77315	,00	4,90
	2.5-2.99	821	3,0252	,70536	,00	5,00
	2.00-2.49	1041	3,1110	,66199	,35	5,00
	3.00+	713	3,1573	,66120	,00	5,00
	Toplam	3141	3,0672	,69849	,00	5,00

Tablo 21 incelendiğinde üç moderatör değişken adına da farklı ortalamalar göze çarpmaktadır. Tek yönlü ANOVA (varyans analizi) sonuçları her üç değişken adına da akademik başarı düzeyine göre istatistiki olarak farklılaşmaların olduğunu göstermektedir.

Tablo 21. Akademik başarı düzeyi değişkenine ait bulgular ve yorumlamalar

<i>Değişken</i>		<i>Kareler Toplamı</i>	<i>SD</i>	<i>Ortalama Karesi</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
<i>Beceri</i>	Gruplar arası	12,994	3	4,331	6,870	,000
	Grup içi	1982,250	3144	,630		
	Toplam	1995,244	3147			
<i>Algı</i>	Gruplar arası	3,168	3	1,056	1,113	,342
	Grup içi	2981,847	3144	,948		
	Toplam	2985,015	3147			

	Gruplar arası	19,232	3	6,411	13,294	,000
Bağımlılık	Grup içi	1512,740	3137	,482		
	Toplam	1531,972	3140			

Başka bir deyişle, öğrencilerin akademik başarı düzeyleri arttıkça sosyal medya kullanım beceri düzeyleri [$F(3,3147)=6,870$; $p \leq 0,01$; $p=0,000$] ve bağımlılık düzeyleri [$F(3,3140)=13,294$; $p \leq 0,01$; $p=0,000$] ciddi bir biçimde farklılaşmaktadır. Diğer taraftan sosyal medya algılarında [$F(3,3147)=1,113$; $p \leq 0,01$; $p=0,342$] ciddi bir şekilde farklılaşma görülmemiştir. Çoklu karşılaştırmalar (post hoc) *Tukey HSD* testi kullanılarak yapılmıştır.

Tukey HSD testi sonuçları ***sosyal medyayı kullanım becerisi*** açısından değerlendirildiğinde;

- Sosyal medyayı en etkin şekilde kullanan öğrenciler hem düşük (1,00-1,99) hemde orta (2.5-2.99) not ortalaması sahip olan öğrencilerdir. Bu öğrenciler sosyal ağları dersleri ile ilgili başka kişilerle iletişime geçmek için kullandıklarını ve başkalarının sordukları sorulara sosyal ağ üzerinden cevap verebildiklerini ifade etmektedirler. Aynı zamanda, sosyal medyayı etkin bir şekilde kullanamayan öğrenciler ise hem orta (2.00-2.49) hemde yüksek (3.00 ve üzeri) not ortalamasına sahip olan öğrencilerdir. Bu öğrencilere göre derslerle ilgili etkinlik ve organizasyonlara dair bilgilere sosyal medya üzerinden ulaşamamakta dolayısıyla sosyal ağ üzerindeki eğitim amaçlı toplulukları ve etkinlikleri takip edememektedirler.

- *Tukey HSD* testi sonuçlarına göre akademik başarı anlamında (1,00-1,99) ve (2.5-2,99) not ortalamasına sahip olan öğrencilerin beceri puanları diğer not ortalamalarına sahip olan (2.00-2.49) ve (3.00) öğrencilerin beceri istatistiki bir şekilde farklılaşmaktadır. Örneğin, *Tukey HSD* testi sonuçlarına 1,00-1,99 not ortalamasına sahip olan ($X= 2,02$; $SS= ,82$) öğrenciler ile 3 ve üzeri ($X= 1,86$; $SS= 78$) not ortalaması olan öğrenciler arasında not ortalaması düşük olan (1,00-1,99) öğrencilerin lehine ($p \leq 0,01$; $p=0,001$) istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir.

Tukey HSD testi sonuçları sosyal medyaya bağımlılık açısından değerlendirildiğinde;

- Sosyal medyayı bağımlılık düzeyinde kullanan öğrenciler hem düşük (1,00-1,99) hem de orta (2.5-2.99) not ortalaması sahip olan öğrencilerdir. Bu öğrenciler sosyal medya gruplarıyla iletişim halinde olabilmeleri için sosyal medyayı daha uzun süre kullanmaktadırlar. Aynı zamanda bazı özel duyuruları görebilmek/paylaşabilmek için sosyal medyayı fazlaca kullanmaktadırlar. Ancak, hem orta (2.00-2.49) hem de yüksek (3.00 ve üzeri) not ortalamasına sahip olan öğrenciler, sosyal medya yüzünden verimliliklerinin azaldığını dolayısıyla, sosyal medyaya gerekmedikçe girmediklerini ifade etmektedirler.
- *Tukey HSD* testi sonuçlarına göre akademik bağımlılık anlamında (1,00-1,99) ve (2.5-2,99) not ortalamasına sahip olan öğrencilerin bağımlılık puanları diğer not ortalamalarına sahip olan (2.00-2.49) ve (3.00) öğrencilerin bağımlılığı istatistiki bir şekilde farklılaşmaktadır. Örneğin, *Tukey HSD* testi sonuçlarına 1,00-1,99 not ortalamasına sahip olan ($X= 2,93$; $SS = ,77$) öğrenciler ile 3 ve üzeri ($X= 3,15$; $SS= 66$) not ortalaması olan öğrenciler arasında not ortalaması düşük olan (1,00-1,99) öğrencilerin lehine ($p \leq 0.01$; $p=0.000$) istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir.

Aşağıda yer alan Tablo 22’de ise internet erişimine sahip olan öğrencilerin beceri, algı ve bağımlılık değişkenlerine ait puanlar gösterilmektedir. Görüldüğü üzere, sosyal medyayı kullanma becerisi ve algı değişkenleri için öğrencilerin internet erişimine sahip olup, olmadığına göre istatistiki olarak herhangi bir anlamlı farklılık görülmektedir. Tablo 22’de gösterilen ortalama farklılıklarının istatistiki olarak bir değer taşıyıp taşımadığının anlaşılması için t-testi analizleri de gerçekleştirilmiş ve Tablo 22’de sunulmuştur. Tablo 22’de görüldüğü üzere evde internete erişime sahip olan ($X= 1,92$; $SS= 79$), ya da olmayan öğrencilerin ($X= 2,12$; $SS= ,87$) beceri değişkenine ait elde ettikleri puanların istatistiki olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir (t

(3206) = -3,075; $p \geq 0,05$, $p=0,02$). Aynı zamanda, evde internete erişime sahip olan ($X= 2,47$; $SS= 96$), ya da olmayan öğrencilerin ($X= 2,82$; $SS= 1,08$) algı değişkenine ait elde ettikleri puanların istatistiki olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t(3206)= -3,891$; $p \geq 0,05$, $p=0,00$). Ancak evde internete erişime sahip olan ($X= 3,067$; $SS= ,69$), ya da olmayan öğrencilerin ($X= 3,047$; $SS= ,71$) bağımlılık değişkenine ait elde ettikleri puanların istatistiki olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(3198)= ,352$; $p \geq 0,05$, $p=0,72$).

Tablo 22. Evde internet erişiminin olup olmaması değişkenine ait bulgular ve yorumlamalar

<i>Değişken</i>	<i>Erişim</i>	N	X	SS	t	SD	p
<i>Beceri</i>	Var	3057	1,9226	,79536	-3.075	3206	0,02
	Yok	151	2,1275	,87849			
<i>Algı</i>	Var	3057	2,4705	,96953	-3.891	3206	0,00
	Yok	151	2,8220	1,08900			
<i>Bağımlılık</i>	Var	3049	3,0675	,69855	,352	3198	0,72
	Yok	151	3,0470	,71583			

Aşağıda yer alan Tablo 23'te farklı aile gelir düzeyine sahip olan öğrencilerin yukarıda ayrıntılı bir şekilde kavramsallaştırılan beceri, algı ve bağımlılık değişkenlerine ait puanlar gösterilmektedir. Görüldüğü üzere, her üç değişken için de öğrencilerin aile gelir düzeylerine göre çeşitli farklılaşmalar gözlemlenmiştir ($X_{1500-2500} t = 2,0623$; $X_{5501-6500t} = 1,8226$).

Tablo 23. Aile gelir düzeyi değişkenine ait bulgular

<i>Değişken</i>	<i>Gelir Düzeyi (₺)</i>	<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>
<i>Beceri</i>	1500-2500	361	2,0623	,87195	1,00	5,00
	2501-3500	495	1,8870	,76622	,83	5,00
	3501-4500	509	1,8969	,74648	,58	5,00
	4501-5500	393	1,9283	,73941	,92	4,67
	5501-6500	357	1,8226	,76946	1,00	4,00
	6501+	1021	1,9651	,82950	,50	5,00
	Toplam	3136	1,9321	,79610	,50	5,00
<i>Algı</i>	1500-2500	361	2,6614	1,00096	1,00	5,00
	2501-3500	495	2,4677	,97412	,00	5,00
	3501-4500	509	2,5292	,95946	,50	5,00
	4501-5500	393	2,4752	,96562	,00	5,00
	5501-6500	357	2,3761	,92577	,38	4,63
	6501+	1021	2,4679	,99401	,00	5,00
	Toplam	3136	2,4906	,97699	,00	5,00
<i>Bağımlılık</i>	1500-2500	359	3,0270	,74324	,50	5,00
	2501-3500	494	2,9436	,69475	,30	4,85
	3501-4500	509	3,0907	,64828	,00	4,90
	4501-5500	393	3,0520	,72522	,00	5,00
	5501-6500	356	3,1107	,69294	,00	5,00
	6501+	1017	3,1126	,68444	,00	5,00
	Toplam	3128	3,0647	,69560	,00	5,00

Tablo 23'te gösterilen ortalama farklılıklarının istatistiki olarak bir değer taşıyıp taşımadığının anlaşılması için tek yönlü varyans analizleri de gerçekleştirilmiş ve Tablo 24'te sunulmuştur. Tablo 24'te görüldüğü üzere aile gelir düzeyi farklılaşan öğrencilerin, sosyal medya bağlamında, beceri [F(5, 3135)= 4,173; p≤0,05; p=,001], algı [F(5,3135)= 3,545; p≤0,05; p=,003] ve bağımlılık [F(5,3127)= 4,676; p≤0,05; p=0.000] değişkenlerine ait elde ettikleri puanların anlamlı bir şekilde birbirinde farklılaştığı gözlemlenmiştir. Katılımcıların, bahsi geçen üç değişkene ait çoklu karşılaştırma (*post hoc test*) durumları *Tukey HSD* testi ile incelenmiştir ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Tablo 24. Aile gelir düzeyi değişkenine ait bulgular

	<i>Değişken</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>SD</i>	<i>Ortalama Karesi</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
<i>Beceri</i>	Gruplar arası	13,156	5	2,631	4,173	,001
	Grup içi	1973,720	3130	,631		
	Toplam	1986,876	3135			
<i>Algı</i>	Gruplar arası	16,848	5	3,370	3,545	,003
	Grup içi	2975,544	3130	,951		
	Toplam	2992,392	3135			
<i>Bağımlılık</i>	Gruplar arası	11,247	5	2,249	4,676	,000
	Grup içi	1501,791	3122	,481		
	Toplam	1513,039	3127			

Farklı aile düzey gelirine sahip olan öğrencilerin öğrenimsel amaçlı sosyal medya kullanım ***beceri düzeyleri*** açısından karşılaştırıldığında 1500-2500 TL arasında aile gelirine sahip olan öğrenenler 2501-3500, 3501-4500 ve 5501-6500 TL aralığında aile gelirine sahip olan öğrencilere göre sosyal medyayı daha yetkin bir biçimde kullanabildikleri gözlemlenmiştir. Aile gelir düzeyi düşük olan öğrencilerin sosyal medyayı kullanım kabiliyetlerinin daha yüksek olmasının bir sebebi sosyo-ekonomik statü itibariyle alternatif etkinliklere katılmamaları ve bunun yerine yapay bir ortamda daha ucuz ve ulaşılabilir sosyalleşme imkânı bulmaları olabilir. Başka bir deyişle, sosyal medyayı aile gelir düzeylerinden dolayı sentetik sosyalleşme ve/veya eğlenme ortamı olarak gören bireyler onu kullanmada daha yetkin hale gelmişlerdir. Farklı aile düzey gelirine sahip olan öğrencilerin sosyal medya ile ilgili ***algı düzeyleri*** açısından karşılaştırıldığında 1500-2500 TL arasında aile gelirine sahip olan öğrenenler hem 5501-6500 hem de 6500 ve üstü gelir düzeyine sahip olan öğrenenlere göre sosyal medyaya daha ılımlı ve pozitif bir algı geliştirmişlerdir. Ek olarak, farklı aile düzey gelirine sahip olan öğrenciler sosyal medya ***bağımlılık düzeyleri*** açısından karşılaştırıldığında bağımlılık düzeyinin 2501-3500 TL aile gelirine sahip olan öğrenenlerde minimum düzeylerde olduğu saptanmış, ancak gruplar arasında herhangi bir istatistikî farklılık gözlemlenmiştir.

Tüm Bulguların Genelleyici Özeti

Aşağıda yer alan Tablo 25'te yarışan teoriler bağlamında, bağımlı değişkenlerdeki varyasyonu açıklama noktasında, ana bağımlı değişkenin etkisini modifiye edecek ya da edebilecek, teorik temelli ikincil bağımsız değişkenlerin istatistiki etki ve pratik etkileri sunulmuş ve karşılaştırılmıştır. Görüldüğü üzere, öğrenim görülen fakülte türü değiştikçe sosyal medya kullanım beceri düzeyleri [$F(11,3282)=7,306$; $p \leq 0,01$; $p=0,000$], sosyal medya algıları [$F(11,3282)=11,032$; $p \leq 0,01$; $p=0,000$] ve bağımlılık düzeyleri [$F(11,3274)=6,684$; $p \leq 0,01$; $p=0,000$] ciddi bir biçimde farklılaşmaktadır. İkincil genelleyici sonuç, cinsiyet değişkeni açısından sadece Sosyal Medya Kullanım Beceri ölçeğinden elde edilen istatistiki olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Genelleyici bir bağlamda, bu sonucun *teorik yorumu* ilgili bağımsız değişkenlerin cinsiyet faktöründen etkilenmediğidir. Ek olarak, bu sonucun *metodolojik çıktısı* ise, ilgili ölçüm ya da veri toplama araçları, ölçülenmesi istenilen özelliği cinsiyet gibi bir değişkene karıştırmadan ölçebilmektedir. Ayrıca Tablo 25'te de görüldüğü üzere, üçüncü genelleyici sonuç, farklı sınıf düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin, sosyal medya bağlamında, beceri [$F(5,3193)=2.645$; $p \leq 0,05$; $p=0.022$], ve bağımlılık [$F(5, 3193)=2.674$; $p \leq 0,05$; $p=0.20$] değişkenlerine ait elde ettikleri puanların anlamlı bir şekilde birbirinden farklılaştığı gözlemlenmiştir. Ancak, algı [$F(5,3193)=1.204$; $p \leq 0,05$; $p=0.305$] değişkenlerine ait elde ettikleri puanların anlamlı bir şekilde birbirinden farklılaştığı gözlenmemiştir.

TABLO 25. Tüm Bulguların Genelleyici Özeti

Moderatör Değişkenler (İkincil Bağımsız Değişkenler)	BAĞIMLI DEĞİŞKENLER					
	Sosyal Medya Kullanım Amaçları Ölçeği		Sosyal Medya Algı Ölçeği		Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeği	
	İstatistiki Etki	<i>Pratik</i> <i>anlamlılık</i>	İstatistiki Etki	<i>Pratik</i> <i>anlamlılık</i>	İstatistiki Etki	<i>Pratik</i> <i>anlamlılık</i>
Cinsiyet	Var	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok
Fakülte türü	Var					
Sınıf düzeyi	Var	Var	Yok	Yok	Var	Var
Akademik başarı	Var	Var	Yok	Yok	Var	Var
Sosyal medyada bir gün içinde geçirilen zaman	Var	Var	Var	Var	Var	Var
Evde internet erişiminin olup olmaması	Var	Var	Var	Var	Var	Var
Aile gelir düzeyi	Var	Var	Var	Var	Var	Var

Dördüncü genelleyici sonuç katılımcıların akademik başarı düzeyleri itibariyle ölçeklerden elde edilen skorların herhangi bir değişkenlik gösterip göstermediğidir. Görüldüğü üzere, öğrencilerin akademik başarı düzeyleri arttıkça sosyal medya kullanım beceri düzeyleri [$F(3,3147)=6,870$; $p \leq 0,01$; $p=0,000$] ve bağımlılık düzeyleri [$F(3,3140)=13,294$; $p \leq 0,01$; $p=0,000$] ciddi bir biçimde farklılaşmaktadır. Diğer taraftan sosyal medya algılarında [$F(3,3147)=1,113$; $p \leq 0,01$; $p=0,342$] ciddi bir şekilde farklılaşma görülmemiştir. Çoklu karşılaştırmalar (post hoc) *Tukey HSD* testi kullanılarak yapılmıştır. Beşinci genelleyici sonuç evde internete erişime sahip olma değişkeni açısından sadece Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeğinden elde edilen istatistiki olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Daha önce de bulgular kısmında tartışıldığı üzere evde internete erişime sahip olan ($X= 1,92$; $SS= 79$), ya

da olmayan öğrencilerin ($X= 2,12$; $SS= ,87$) beceri değişkenine ait elde ettikleri puanların istatistiki olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t(3206)=-3,075$; $p\geq 0,05$, $p=0,02$). Aynı zamanda, evde internete erişime sahip olan ($X= 2,47$; $SS= 96$), ya da olmayan öğrencilerin ($X= 2,82$; $SS= 1,08$) algı değişkenine ait elde ettikleri puanların istatistiki olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t(3206)=-3,891$; $p\geq 0,05$, $p=0,00$). Ancak evde internete erişime sahip olan ($X= 3,067$; $SS= ,69$), ya da olmayan öğrencilerin ($X= 3,047$; $SS= ,71$) bağımlılık değişkenine ait elde ettikleri puanların istatistiki olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t(3198)= ,352$; $p\geq 0,05$, $p=0,72$). Altıncı genelleyici sonuç ise aile gelir düzeyi değişkeni açısından “Sosyal Medya Kullanım Amaçları Ölçeği”, “Sosyal Medya Algı Ölçeği” ve “Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeklerinden elde edilen istatistiki olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Daha önce de bulgular kısmında tartışıldığı üzere aile gelir düzeyi farklılaşan öğrencilerin, sosyal medya bağlamında, beceri [$F(5, 3135)= 4,173$; $p\leq 0,05$; $p=,001$], algı [$F(5,3135)= 3,545$; $p\leq 0,05$; $p=,003$] ve bağımlılık [$F(5,3127)= 4,676$; $p\leq 0,05$; $p=0.000$] değişkenlerine ait elde ettikleri puanların anlamlı bir şekilde birbirinde farklılaştığı gözlemlenmiştir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bilginin çok hızlı üretildiği ve tüketildiği günümüz toplumunda, modern eğitim paradigmalarıyla bilgiye egemen olmak bir zorunluluktur. Diğer bir ifadeyle, günümüz bilgi toplumunda, değişimin çok hızlı bir şekilde gerçekleşmekte, toplumsal yaşamın tüm yönlerine etkide bulunan bir süreç olmakta ve belki de en önemlisi konumuna gelmektedir (Fındıkçı, 1996; Kutlu, 2000). Dolayısıyla, bilginin ve bilgiye ulaşma yollarının çeşitlendiği günümüz yüz-yılında bireylerin bilgiye ulaşma yollarını sağlayan tecrübeler kazanmasına fırsatlar sunulmaktadır (McGarr, 2009). Öte yandan, bireylerin kazandıkları deneyimlerini paylaşmaları için, üzerinde tartıştığı ve birbirleriyle kolay bir şekilde paylaşmasını sağlayan araç, hizmet ve uygulamalar sağlanmaktadır (Boyd, 2007; Kietzmann, Hermkens, McCarthy, Silvestre, 2011). Bu uygulamalar, geniş bir sosyal ağ içeren çevrimiçi ortamlar ile kullanıcılara işbirlikçi ortamlar yaratmaları için fırsatlar sunarak çok başka bir veri aktarım ve paylaşma sürecini oluşturmaktadır (Bryer ve Zavattaro, 2011; Holotescu ve Grosseck, 2012; Sistek-Chandler, 2012). Bu ortamlar sadece tanıdıklar ya da arkadaşlardan oluşmamakta, bunların yanı sıra öğrenmelerin büyük bir parçası olan üniversite öğrencileri, sosyal medyanın en büyük katılımcıları arasında yer almaktadırlar (Rodrigues, Sabino ve Zhou, 2010). Özellikle, öğrenme süreçlerinde her düzeyde üniversite öğrencilerinin sosyal ağlara katılımına fırsatı verilmesi, sosyal medyayı üniversite öğretiminde önemli bir unsur haline getirmektedir (Blackey ve Chew, 2009).

Bu nedenle, üniversite öğrencilerinin sosyal medya uygulamalarını öğrenme süreçlerini destekleme ve zenginleştirmek amacıyla kullanmaları önem arz etmektedir. Dolayısıyla, bu çalışma, üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanım beceri düzeyleri, algı durumları ve bağımlılık düzeylerini incelemek, sonuçları değerlendirmek ve önerilerde bulunmak amacıyla yapılmıştır. Bu araştırmaya, 2048'i kadın, 1169'u erkek olmak üzere toplam 3217 öğrenci katılmıştır. Çalışma ilişkisel tarama modeli ile yürütülmüş; veriler “*Eğitsel Sosyal Ağ Kullanım Öz Yeterlik Ölçeği*” ve “*Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği*” ile toplanmıştır. Katılımcı öğrencilerin çoğunluğu 22-24 yaş aralığında, en çok katılımcı ise Eğitim Fakültesi (N=882; %26,9), Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu (N=410; %12,5) ve Mimarlık (N=391; %11,9) Fakültesi'ndendir.

Aynı zamanda sosyal medyayı kullanan öğrencilerin birçoğu 1.sınıf düzeyinde (N=929; %28,3) öğrenim görmektedirler. Bu öğrencilerden en çok katılım gösterenler (N= 1043; %31,8) akademik başarı anlamında 2.00-2.49 not ortalamasına sahiplerdir. Aynı zamanda öğrenciler sosyal medyada bir gün içinde en çok 1-3 saat (N= 1326; %40,4) arası zaman geçirmektedirler. Bu öğrencilerin birçoğu (N=3122; %95,1) kendilerine ait kullanabildikleri bilgisayar/laptop vb. bir teknolojik araca sahip, bununla birlikte çalışmaya katılım gösteren öğrencilerin çoğu (N=3057; %93,1) internet erişimine sahiplerdir. Bu öğrencilerin (N=3136; %31,1) gelir düzeyleri genel olarak 6501 TL ve üzeridir. Bu verilerden yola çıkarak çalışmanın sonuçları, alt problemlere paralel olarak sırasıyla ele alınacaktır.

Birinci Alt Problemine İlişkin Sonuçlar

Bu araştırma bağlamında birinci alt problem; “Üniversite öğrencilerinin öğrenimsel amaçlı sosyal medya kullanım beceri düzeylerini; öğrenim görülen fakülte türüne göre, cinsiyete göre, yaş gruplarına göre, sınıf düzeyine göre, sosyal medyada bir günde geçirilen zamana göre, akademik başarı düzeylerine göre, evde internet erişiminin olup olmamasına göre, aile gelir düzeyine

göre, kişisel bir bilgisayara sahip olup olmama durumuna göre nasıl ve ne derecede değişkenlik göstermektedir?” şeklinde ifade edilmiştir. Bu araştırma sorusuna katılan 3217 öğrenciden çoğunun sosyal ağ sitelerini “sosyal ağ üzerinden arkadaşlarımla derslere yönelik paylaşımlarda bulunabilmek için”, “sosyal ağ üzerinden arkadaşlarımla ödevler konusunda (teslim tarihi, şekil, konusu...) etkileşime geçebilmek için”, “derslerle ilgili ihtiyaç duyduğum anda sosyal ağ üzerinden arkadaşlarımla çevrimiçi iletişim kurabilmek için”, “sosyal ağ üzerindeki derslerle ilgili gruplardan etkin olarak faydalanabilmek için”, “derslerle ilgili etkinlik ve organizasyonlara dair bilgilere sosyal medya üzerinden ulaşabilmek için”, “sosyal ağ üzerindeki eğitim amaçlı toplulukları ve etkinlikleri takip etmek için”, “sosyal ağ aracılığı ile derslerle ilgili ihtiyaç duydukları konulardaki bilgilere erişmek için”, “sosyal ağ üzerinden arkadaşlarıyla ders notu paylaşımında bulunabilmek için”, “sosyal ağları dersleriyle ilgili başka kişilerle iletişime geçmek için”, “sosyal ağlardan edindikleri bilgileri birleştirip düzenleyebilmek için”, “başkalarının sordukları sorulara sosyal ağ üzerinden cevap verebilmek için” ve “başkalarının sosyal ağ üzerinde paylaştıkları önemli ve ilgi çekici bilgileri takip edebilmek için” kullandıkları şeklinde kullanımlarını ifade ettikleri görülmektedir.

Ancak farklı fakültelerde öğrenim gören öğrencilerin sosyal medya kullanım beceri düzeyleri ciddi bir biçimde farklılaşmaktadır. Bu anlamda Hukuk, Mühendislik ve Diş Hekimliği Fakültesinde öğrenim göre öğrenciler, diğer fakültelerde öğrenim gören öğrencilere göre sosyal medyayı daha çok eğitsel amaçlar için kullanırken, diğer bölümlerde okuyan öğrencilerin ise kendisiyle ortak ilgi ve gereksinimlere sahip bireyler bulmak için sosyal medyayı kullandığı tespit edilmiştir. Görüldüğü üzere, sosyal medya platformlarının üniversite genelinde her fakülteden öğrencilerin öğrenme hayatında vazgeçilmez bir alan olduğu görülmektedir. Daha doğrusu, popüler olmuş genel amaçlı sosyal medya uygulamaları, etkileşim ve paylaşım noktasında bütün öğrencilerin gündelik hayatına büyük katkılar sunmaktadır. Çok amaçlı

kullanılan bu sosyal medya uygulamalarının, özellikle Hukuk, Mühendislik ve Diş Hekimliği Faküllerinde bulunan öğrenciler için en önemli kullanma nedenlerinden birisi eğitsel amaçtır. Bu öğrenciler sosyal medya platformlarında diğer öğrencilerle karşılıklı iletişim ve etkileşimde bulunmaktadır. Ödevleri hakkında birbirlerine yardımcı olmaktadır. Bu anlamda, sosyal medyanın resmi olmayan eğitim türlerinden bir tanesi olduğu görülmektedir (Uysal, 2013).

Eğitsel amaçla sosyal medyada bulunan bu öğrenciler genel olarak 1.2.3. ve 4.sınıfta öğrenim görmektedirler. Ancak, 4.sınıf düzeyinde öğrenim gören öğrenciler, diğer sınıflarda bulunan öğrencilere göre sosyal medyayı daha çok öğrenmelerine yardımcı oldukları için kullandıklarını ifade etmektedirler. Diğer bir ifadeyle, sosyal medya, 4.sınıf öğrencilerinin daha etkin kullandığı, paylaşımlarda bulunduğu bir alan haline gelmektedir. Sosyal medya bu öğrencileri pasif olmaktan çıkartıp, aktif bireyler olarak öğrenme süreçlerine katılma, diğer kişilerle etkileşimde bulunma, bilgiye zaman ve mekân sınırlaması olmadan erişim olanağı vererek eğitim süreçlerini etkilemektedir. Bununla birlikte, sosyal ağlar üzerinden etkileşimde bulunan diğer sınıf (1.2.3) öğrencileri ise, kendilerini daha çok bir guruba ait hissettikleri, sosyal paylaşım ortamlarında akran gruplarına daha rahat sorabildikleri için sosyal medyada bulduklarını belirtmişlerdir. Bu bağlamda, Polat ve Arabacı (2014) sosyal medyanın kişiler arası etkileşim ve paylaşımında etkili olduğunu, bu etkinin öncelikle öğrenme-öğretme ortamlarına transfer edilmesi ve sosyal medyanın öğretimsel amaçlar için kullanılmasına fırsat sunulması, öğrencilerin geleceği için büyük önem arz ettiğini savunmaktadır.

Bu bağlamda, Akyazı ve Tutgun Ünal (2013) tarafından yapılan çalışmada, öğrenciler sosyal medyayı daha çok eğitsel amacı kullandıkları tespit edilmiştir. Üniversite öğrencilerin %71,9'u sosyal medyayı, okul proje/ödevleriyle ilgili araştırma yapmak için, %81,3'u öğrenme amaçlı etkinlikler gerçekleştirmek için, %89'u farklı ve alternatif düşünceler elde etmek için, %58,6'sı

yabancı dil bilgilerini geliştirmek için kullandıkları tespit edilmiştir. Yapılan araştırmalar genel anlam itibarıyla, sosyal medyanın, öğrenme-öğretme ortamlarında öğretmen ve öğrencilerin aktif bir katılımcılığa sevk ettiğini, öğrenci-öğrenci ve öğretmen-öğrenci etkileşimini hızla artırdığını göstermektedir. Dolayısıyla sosyal medya, genel anlam itibarıyla günümüz yüzyılın gençleri için önemli bir iletişim aracı olmaktadır. Öğrenciler bu birincil etkileşim aracını doğru kullandıklarında, onlar için önemli bir öğrenme kaynağı olabilir (Matthews, 2010). Bu öğrenciler farklı platformlardan yararlanarak, sosyal ağ sitelerini eğitsel amaçlı kullanmaktadırlar.

Aynı zamanda, Toğay ve arkadaşları (2013) da sosyal medya ortamlarında öne çıkan uygulamaların değerlendirilmesini yapmış ve üniversite bağlamında öğrenme-öğretme süreçlerindeki sosyal medya kullanımının etkinliğini tespit etmeyi amaçlamışlardır. Araştırma sonucunda, öğrenme-öğretme süreçlerinin sosyal medya uygulamaları ile destelenmesinin üniversite öğrencilerinin öğrenmelerinde etkili olduğunu, daha ötesi öğrenme-öğretme süreçlerini kolaylaştırdığını ve geliştirdiğini ileri sürmüşlerdir. Ayıca, bu öğrenciler sosyal medyada bir gün içinde 1-3 ve 5 saat ve üzeri zaman geçirdiklerini belirtmişlerdir. Ancak farklı sürelerde sosyal medyayı kullanan öğrencilerin eğitsel amaçlı kullanmaya yönelik kullanma düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmıştır. Diğer bir ifadeyle, 1-3 saat arası sosyal medyayı kullanan üniversite öğrencileri bu siteler üzerinden çeşitli eğitsel etkinliklere, olaylara ve gerçek zamanlı aktivitelere çok rahat ve hızlı erişim olanağı bulmaktadır. Bu araştırmanın bulguları ile paralellik gösteren diğer araştırmalarda da öğrencilerin sosyal medya uygulamalarını yoğun bir şekilde kullandıklarını, sosyal medyada genel olarak günde 1-3 saat arasında bulduklarını belirtmişlerdir (Deniz, 2012; Tutgun, Deniz ve Moon, 2011; Köroğlu ve Ünal, 2013; Kaya, 2011). Diğer taraftan, öğrenciler sanal bilgi yoğunluğu içinde zamanlarının büyük çoğunluğunu sosyal ağlarda bir şeyler paylaşmakla, gündemi ve arkadaşlarını takip etmekle, ayrıca durumlarını güncellemekle geçirebilmektedirler. Aslında, öğrenciler sosyal medya aracı-

lığıyla yeni arkadaşlıklar ve dostluklar kurabilmekte, birbirleriyle paylaşımında bulunabilmekte, birçok konu ile ilgili sohbet edip yorumlar yapabilmektedirler. Daha doğrusu, sosyal medya sitelerinde günlük 5 saat ve üzeri bulunanlar ile internette olduğu sürece sosyal medya siteleri hep açık olanların sosyal medyayı eğlence aracı veya boş vakit geçirme faktörü olarak algıladıkları bulunmuştur. Bu bağlamda Tutgun ve arkadaşları (2011) tarafından yapılan bir araştırmada, sosyal medya sitelerinin gün içinde en çok 2-3 saat bir süre ile kullandıkları ve sosyal medyada 1 saatten az bulunan öğrencilere göre sosyal medyanın öğrenme-öğretme süreçlerine etkisinin daha fazla olduğu belirtilmektedir. Bu araştırmaya göre öğrenciler sosyal medyayı bir gün içinde 1 saatten az (%42,5) ve 1-3 saat arası (%40,7) kullanmaktadır (Tutgun, Deniz ve Moon, 2011). Aynı zamanda Çemrek, Baykuş ve Özyayın'ın (2014) yaptığı araştırmada öğrencilerin sosyal medyada bir gün içinde en fazla 1-3 saat arası zaman geçirdikleri ifade edilmiştir.

Bu çalışmaya benzer bir şekilde, Akçay Gümüşhane Üniversitesi akademik, idari personel ve öğrencilerinin sosyal medyayı hangi sıklıkta kullandıklarını ve kullanım amaçlarını tespit etmeye ve kişilerin sosyal medya sitelerini kullanarak elde etmiş oldukları doyumlarını belirlemeye çalışan bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğrenciler ve üniversite personeli sosyal medyayı çevre edinme, boş vakit geçirme, stresten uzaklaşma, bilgi edinme gibi amaçlarla kullanmaktadırlar (Akçay, 2011). Fakat sosyal medyayı aşırı düzeyde kullanan öğrencilerin özellikle akademik başarı düzeylerini olumsuz olarak bir şekilde etkileyebilmektedir. Bu nedenle de araştırmaya katılan öğrencilerin bir kısmının sosyal medya ortamlarını akademik süreçleri için yararlı bulmadıkları ve sosyal ağlar üzerinden öğretim elemanı ile etkileşimde olmak istemedikleri, sosyal ağların eğitim ortamları ile birleştirilmesine gerek duymadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle yüksek not ortalamasına sahip olan öğrencilerin kendi arkadaş çevreleri ile etkileşim kurmak için kullandıkları sosyal paylaşım ağlarının eğitsel alanda kullanılması,

kişilere kendi özel hayatlarının ihlal edildiğini düşündürdüğü sonucu çıkarılabilir. Bu bağlamda yapılan bazı benzer araştırmalarda sosyal medya kullanım sıklığı arttıkça, öğrencilerin notlarının düştüğü ifade edilmiştir (Cohen, 2011; Reynol, 2012; Kirschner ve Karpinski, 2010; O'Brien, 2011).

Bununla birlikte, araştırmanın verilerinden elde edilen bulgulardan hareketle araştırmaya katılan, sosyal medyada bulunan kadın ve erkek öğrencilerin, sosyal ağ sitelerini eğitsel amaçlı kullandıklarını belirtmişlerdir. Ancak kadın ve erkek öğrencilerin sosyal medyayı eğitsel amaçlı kullanmaya yönelik kullanma düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmıştır. Ancak, Barker (2009) tarafından 589 üniversite öğrencisi arasında yapılan bir araştırmada erkek ve kadın öğrenciler arasında sosyal ağ kullanımına yönelik motivasyon farklılıkları olabileceği ifade etmiştir. Kadınlar, sosyal medyayı daha çok arkadaşları ile iletişim kurmak için veya eğlence için kullanırken, erkek öğrenciler ise sosyal öğrenme ve saygınlık kazanmak için sosyal medyada bulunmaktadırlar.

İkinci Alt Problemine İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın ikinci alt problemi; “Üniversite öğrencilerinin öğrenimsel amaçlı sosyal medya kullanım algı düzeylerini; öğrenim görülen fakülte türüne göre, cinsiyete göre, yaş gruplarına göre, sınıf düzeyine göre, sosyal medyada bir günde geçirilen zamana göre, akademik başarı düzeylerine göre, evde internet erişiminin olup olmamasına göre, aile gelir düzeyine göre, kişisel bir bilgisayara sahip olup olmama durumu göre nasıl ve ne derecede değişkenlik göstermektedir?” şeklinde ifade edilmiştir. Bu araştırmaya katılan 3217 öğrenciden çoğu sosyal ağ sitelerinin kullanımının derslerindeki verimliliği arttırdığından dolayı sosyal medyayı benimsediklerini ve sosyal medyanın eğitim ve öğretim süreçlerine olumlu etki ettiklerini düşündüklerinden dış faktörlerden ziyade kendi öncelikleri doğrultusunda sosyal medyayı kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Ancak, sosyal ağ sitelerinin kullanımının derslerindeki verimliliği artırdığını düşünen öğrenciler fakülteler arası karşılaştırıldığında, Fen Edebiyat fakültesinde öğrenim öğrencilerin birçoğu, sosyal medyanın öğrenme süreçlerini olumlu yönde etkilediğini ifade etmektedirler. Bununla birlikte, Hukuk ve Mühendislik ve Dış Hekimliği Fakültesi öğrencilerin sosyal medyayı destek aracı olarak kullanan bireylerin sosyal medyaya yönelik genel tutumlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda sosyal medyayı eğitsel destek aracı olarak kullanan bu öğrenciler tarafından diğer fakültelerde bulunan öğrencilere göre sosyal yetkinlik ve paylaşım ihtiyaçları tutumlarının daha olumlu olduğu ifade edilmiştir. Aslında, akademik açıdan bakıldığında sosyal medya uygulamasında interaktif bir ortamın olması, kişiler arası bilgi alışverişinin sağlanması, öğrencilerin öğrenme-öğretme süreçlerinin etkin ve işbirlikli öğrenme ile desteklenmesini sağlamaktadır. Daha ötesi, sosyal medya, işbirlikçi öğrenme, iletişim ve yaratıcılık, bilgiye ulaşma ve paylaşma gibi 21.yüzyılın talepleriyle baş edebilmek için gerekli becerileri edinmelerini sağlayacak olanaklar sunmaktadır (Eugenia ve Hugo, 2013).

Elde edilen bulgu, alan yazındaki çeşitli araştırmaların bulguları ile paralellik göstermektedir (Özgür, 2013; Akyazı ve Ünal, 2013; Sezgin, Erol, Dulkadir ve Karakaş, 2011; Mazman ve Usluel, 2011). Bununla birlikte, sosyal medyada bulunan öğrenciler, sosyal medyada paylaşımında bulunmayan öğrencilere göre öğrenme-öğretme süreçlerine etkisine ilişkin daha olumlu düşüncükleri görülmektedir. Diğer taraftan, sosyal medyada bulunan öğrenciler, sosyal medyanın onlar için ortak bir konu üzerine soru sormak ve tartışmak, ders konuları ile ilgili kaynak paylaşımında bulunmak ve sınıf arkadaşları ile iletişim kurmak için önemli bir yere sahip olduklarını düşünmektedirler (Yuen ve Yuen, 2008). Bu bağlamda, Ajjan ve Harsthone'nın (2008) yaptıkları çalışmada, sosyal medya uygulamalarının öğrencilerin akademik başarılarını arttırdığını dolayısıyla, öğrencilerin sosyal medyayı kullanmaya karşı daha olumlu tutumları sergiledikleri tespit edilmiştir.

Aynı zamanda, Fen Edebiyat Fakültesi'nde öğrenim gören öğrenciler sosyal medya gruplarıyla iletişim halinde olabilmeleri için sosyal medyayı diğer fakültelerdeki öğrencilere göre daha uzun süre kullanmaktadırlar. Bununla birlikte, Mühendislik ve Dış Hekimliği Fakültesi öğrencileri de sosyal medyayı sevdiklerini, güncel olaylardan haberdar olmak ve her sabah uyandıklarında ilk işlerinin sosyal medyayı kullanmak olduğunu ifade etmektedirler. Bununla birlikte, sosyal medyada bulunan öğrencilerin (1.2.3.4. sınıf) hepsi, sosyal ağ sitelerini yönelik olumlu algıya sahip olduklarını belirtmişlerdir. Ancak farklı sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin sosyal medyaya yönelik algı düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır. Ancak, Argının (2013) yaptığı çalışmada öğrencilerin sınıf düzeyi değişkeni ve sosyal medya tutumları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu çalışmaya göre öğrencilerin sınıf düzeyi arttıkça öğrenciler sosyal medyaya yönelik olumlu tutum sergileme eğiliminde oldukları görülmüştür.

Bununla birlikte, araştırmanın bulgularından hareketle araştırmaya katılan, sosyal medyada bulunan kadın ve erkek öğrencilerin, sosyal ağ sitelerine yönelik olumlu algıya sahip olduklarını belirtmişlerdir. Fakat, kadın ve erkek öğrencilerin sosyal medyaya yönelik algı düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda Yine Saraç (2014) tarafından yapılan çalışmada cinsiyet değişkeni ile öğrencilerin sosyal medyayı algılamaları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür. Bu farklılık, kadın öğrencilerin lehine bulunmuştur. Araştırmanın bulgularından elde edilen diğer önemli bir sonuçsa, sosyal medyada bulunan ve farklı akademik başarı düzeyine sahip öğrencilerin, sosyal ağ sitelerine yönelik olumlu algıya sahip olduklarıdır. Ancak farklı akademik başarı düzeyine sahip öğrencilerin sosyal medyaya yönelik algı düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır. Aynı zamanda, araştırmanın bulgularından hareketle araştırmaya katılan, sosyal ağ sitelerine yönelik olumlu algıya sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Üçüncü Alt Problemine İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın üçüncü alt problemi; “Üniversite öğrencilerinin öğrenimsel amaçlı sosyal medya kullanım bağımlılık düzeylerini; öğrenim görülen fakülte türüne göre, cinsiyete göre, yaş gruplarına göre, sınıf düzeyine göre, sosyal medyada bir günde geçirilen zamana göre, akademik başarı düzeylerine göre, evde internet erişiminin olup olmamasına göre, aile gelir düzeyine göre, kişisel bir bilgisayara sahip olup olmama durumu göre nasıl ve ne derecede değişkenlik göstermektedir?” şeklinde ifade edilmiştir. Bu araştırmaya katılan 3217 öğrenciden çoğunun sosyal ağ sitelerinin kullanımının onları özgür hissettirdiğini, daha çok insani amaçlı sosyal projelerde yer almak için sosyal medyada bulduklarını, çeşitli sosyal duyarlılıklar konusunda çabuk haberdar olma isteği ve sosyal medyada bağlantı kurdukları insanlara kendilerini daha iyi anlattıklarından dolayı sosyal medyayı benimsediklerini ve sosyal medyada zaman geçirmekten mutluluk duyduklarını belirtmişlerdir. Ancak bu öğrenciler arasında Fen Edebiyat fakültesinde öğrenim gören öğrenciler sosyal medya gruplarıyla iletişim halinde olabilmeleri için sosyal medyayı diğer fakültelerdeki öğrencilere göre daha uzun süre kullanmaktadırlar. Aynı zamanda, Mühendislik ve Dış Hekimliği Fakültesi öğrencileri de sosyal medyayı sevdiklerini, güncel olaylardan haberdar olmak ve her sabah uyandıklarında ilk işlerinin sosyal medyayı kullanmak olduğunu ifade etmektedirler. Ancak diğer fakültelerde bulunan öğrenciler ise sosyal medyada çok zaman geçirdiklerinde işlerinin aksadığını dolayısıyla sosyal medyada gerekmedikçe zaman geçirmediklerini ve sosyal medyada zaman geçiren kişilerin verimliliklerinin azaldığını düşündüklerini belirtmişlerdir.

Bununla birlikte, araştırmanın elde edilen bulgularından hareketle, araştırmaya katılan, sosyal medyada bulunan 1.2.3.4. sınıf öğrencilerinin, sosyal ağ sitelerini bağımlılık düzeyinde kullandıklarını belirtmişleridir. Ancak farklı sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin sosyal medyaya yönelik bağımlılık düzeyinde kullanma açısından arasında anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmıştır.

Bu anlamda, 4.sınıf öğrencileri sosyal medyada çok zaman geçirdiklerini, insani amaçlı sosyal projelerde yer almak için de sosyal medyayı fazlaca kullandıklarını belirtmektedirler. Bu öğrenciler aynı zamanda çevrelerinde birileri varken bile sosyal medyada olmayı tercih ettiklerini ifade etmektedirler. Bu anlamda, öğrenciler arasında sosyal ilişkilerin yoğun olduğu üniversitelerde, özellikle bireylerin çevresi ile veya arkadaşları ile zaman geçirmek yerine zamanlarının tümünü sosyal medyada geçirmeleri, sosyal medya uygulamalarının günümüzün önemli bir sosyalleşme aracı olduğunu ortaya koymaktadır (Kaya, 2015).

Ayrıca, sosyal medyada bulunan farklı akademik başarı düzeyine sahip öğrenciler, sosyal ağ sitelerini bağımlılık düzeyinde kullandıklarını belirtmişlerdir. Ancak, farklı akademik başarı düzeyine sahip öğrencilerin sosyal medyaya yönelik bağımlık düzeyinde kullanımı arasında anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmıştır. Diğer bir ifadeyle, sosyal medyayı bağımlılık düzeyinde kullanan bu öğrenciler hem düşük (1,00-1,99) hem de orta (2.5-2.99) not ortalaması sahip olan öğrencilerdir. Bu öğrenciler sosyal medya gruplarıyla iletişim halinde olabilmeleri için sosyal medyayı daha uzun süre kullanmaktadırlar. Aynı zamanda bazı özel duyuruları görebilmek/paylaşabilmek için sosyal medyayı fazlaca kullanmaktadırlar. Ancak, hem orta (2.00-2.49) hemde yüksek (3.00 ve üzeri) not ortalamasına sahip olan öğrenciler sosyal medya yüzünden verimliliklerinin azaldığını dolayısıyla, sosyal medyaya gerekmedikçe girmediklerini ifade etmektedirler. Bu bağlamda yapılan birçok araştırmada da aşırı sosyal medya kullanımı sonucunda oluşacak bağımlıkta, öğrencilerin akademik başarılarının düştüğü, öğrenme süreçlerinin olumsuz etkilendiği ileri sürülmektedir (Çam ve İşbulan, 2012; Kuss ve Griffiths, 2011; Tutgun-Ünal, 2015).

Araştırmanın elde edilen bulgularından hareketle araştırmaya katılan, sosyal medyada 1-3 ve 5 saat bulunan öğrencilerin, sosyal ağ sitelerini bağımlılık

düzeyinde kullandıklarını belirtmişlerdir. Ancak farklı sürelerde kullanan öğrencilerin sosyal medyayı bağımlılık düzeyinde kullanımı açısından aralarında anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmıştır. Sosyal medyada bir gün içinde 1-3 saat zaman geçiren öğrenciler sosyal medya gruplarıyla iletişim halinde olabilmeleri için sosyal medyada daha uzun süre kaldıklarını dolayısıyla sosyal medyada kalmanın kendilerini rahatlattığını ve kendilerini özgür hissetmelerini sağladığını belirtmektedirler. Ancak bir gün içinde 5 saat ve üzeri sosyal medyada zaman geçiren öğrenciler sosyal medyada çok zaman geçirdiklerinden dolayı işlerini aksattıklarını ve sosyal medya yüzünden verimliliklerinin azaldığını fark ettiklerini ifade etmektedirler. Bu bağlamda yapılan çalışmalarda, aşırı düzeyde sosyal medya kullanımının günlük yaşam faaliyetlerini olumsuz yönde etkilediği ileri sürülmektedir (Suganuma, Kikuchi, Yanagi, Yamamura, Morishima, Adachi, Kumanogo, Mikami, Sugita ve Takeda, 2007; Brunborg, Mentzoni, Molde, Myrseth, Skouverøe, Bjorvatn ve Pallesen, 2011).

Bu bulgularla ulaşılan en temel sonuç; üniversite öğrencileri için sosyal medya uygulamalarının ve ortamlarının artık öğrencilerin yaşamlarının ayrılmaz bir parçası haline gelmesi, daha ötesinde yaşamlarının en merkezi iletişim aracı konumuna ulaşması sonucu, onların sosyal medya aracılığıyla öğrenmeler edindikleri ortaya çıkmıştır. Bu bakımdan üniversitedeki öğrenme-öğretme ortamında sosyal medyayı eğitsel bir araç olarak kullanabilmekte, örneğin öğretim üyeleri işbirliği yaparak ortak bir görsel, mesaj, video gibi eğitsel materyaller hazırlayabilmekteledir. Ancak sosyal medyanın öğrencilerin öğrenmeleri üzerinde olumlu etkileri olabilirken diğer taraftan, elde edilen bulgular da göstermektedir ki, üniversite öğrencilerinin üçte biri, sosyal medya bağımlılığı riski taşımakta ve sosyal medya bağımlısı konumundadırlar.

Dolayısıyla üniversite öğrencilerinin sosyal medyayı problemlili kullanımı günümüzün en önemli sosyal sorunlarından biri haline gelmektedir. Bu anlamda

eğitimcilerin ve politika karar vericilerinin bu sorunun çözümü konusunda sorumluluklara/yükümlülüklerle sahip olması gerekmektedir. Örneğin, öğretim üyeleri tarafından sosyal medyayı kullanan öğrencilere çeşitli konularda rehberlik yapılması, öğrencilere diğerleri ile iletişim kurmakta özgüven kazandırma, sosyal medyanın eğitsel amaçlı kullanılması ile ilgili olumlu tutum kazandırma ve sosyal medya ile ilgili kullanım becerisi kazandırma gibi eğitsel açıdan birçok fayda sağlayabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Adams, J., & Kirkby, R. (1997). Exercise dependence: A problem for sports physiotherapists. *Australian Journal of Physiotherapy*, 43(1), 53-58.
- Ajjan, H., & Hartshorne, R. (2008). Investigating faculty decisions to adopt Web 2.0 technologies: Theory and empirical tests. *The Internet and Higher Education*, 11(2), 71-80.
- Akçay, H. (2011). Kullanımlar ve Doyumlar Yaklaşımı Bağlamında Sosyal Medya Kullanımı: Gümüşhane Üniversitesi Üzerine Bir Araştırma. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, Sayı: 33,137-161.
- Akyazı, E. & Tutgun Ünal, A. (2013). İletişim fakültesi öğrencilerinin amaç, benimseme, yalnızlık düzeyi ilişkisi Bağlamında Sosyal Ağları Kullanımı. *Global Media Journal Turkish Edition*, 3 (6): 1-24.
- Akyazı, E. & Ünal, A. T. (2013). İletişim Fakültesi Öğrencilerinin Amaç, Benimseme, Yalnızlık Düzeyi İlişkisi Bağlamında Sosyal Ağları Kullanımı. *Global Media Journal: Turkish Edition*, 3(6).
- Alioğlu, N. (2016). Duygusal tatmin aracı olarak sosyal medya kullanımı üzerine bir alan araştırması. *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2) 1-27.
- Al-Menayes, J. (2015). Psychometric properties and validation of the arabic social media addiction scale. *Journal of Addiction*, 1-6.
- Altuner, D., Engin, N., Gürer, C., Akyay, İ. ve Akgül, A. (2009). Madde kullanımı ve suç ilişkisi: Kesitsel bir araştırma. *Tıp Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 87-94.
- Altunay, A. (2013). Çağımızın görsel iletişim ortamı olarak yeni medya., *Hareketli Görüntünün Tarihi*. , Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Anderson, C. A., & Bushman, B. J. (2001). Effects of violent video games on aggressive behaviour, aggressive cognition, aggressive affect, physiological arousal, and prosocial behaviour: A meta-analysis of the scientific literature. *Psychosocial Science*, 12, 353-359.

- Anderson, M. (2016). Parents, teens and digital monitoring. *Pew Internet & American Life Project*. Retrieved January, 20, 2016.
- Andreassen, C. S. (2012). Development of a facebook addiction scale. *Psychological Reports*, 2012, 110, 2, 501-517.
- Andreassen, C. S. (2015). Online social network site addiction: A comprehensive review. Technology and Addiction (M Griffiths, Section Editor). *Current Addiction Reports.*, 2, 175–184. DOI 10.1007/s40429-015-0056-9.
- Andreassen, C. S., Hetland, J. & Pallesen, S. (2010). The relationship between “Workaholism” basic needs satisfaction at work and personality. *European Journal of Personality*, 24, 3-17.
- Ap, J. (1992). Residents’ perceptions on tourism impacts. *Annals of Tourism Research*, 19, 665–690.
- Argın, F. S. (2013). *Ortaokul ve lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumlarının incelenmesi. (Çekmeköy örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Atkinson, A. B. (1995). “*Incomes and the Welfare State: Essays on Britain and Europe*”, Cambridge: Cambridge University Press.
- Badawi, A. Z. (1986). *Dictionary of the Social Sciences*, 2nd Edt., pg. 400., Beyrut: Librairie Du Liban.
- Baran, B., Kilic, E., Bakar, A., & Cagiltay, K. (2010). Turkish university students, technology use profile and their thoughts about distance education. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 9(1), 235-242.
- Barker, V., (2009). , “Older adolescents’ motivations for social network site use: The influence of gender, group identity, and collective self-esteem.”, *Cyberpsychology & Behavior*, 12, 2.
- Bates, T. (2016). *Teaching in a digital age.*, Doctoral dissertationDoktora tezi, University of British Columbia, Canada.
- Beard, K. W. (2011). Working with adolescents addicted to the Internet. *Internet addiction: A handbook and guide to evaluation and treatment*.

- Bektaş, H. (1999). *Uyuşturucu Bbatağı*. İstanbul: Milliyet Yayınları.
- Bennett, S. J., & Maton, K. A. & Kervin, L. K. (2008). The ‘digital natives’ debate: a critical review of the evidence. *British Journal of Educational Technology*, 39 (5), 775-786.
- Bianchi, A., & Phillips, J. (2005). Psychological Predictors of Problem Mobile Phone Use. *Cyberpsychology & Behavior*, 8, 39-51.
- Bilen, K., Ercan, O., && Gülmez, T. (2014). Sosyal ağların kullanım amacı ve benimsenme süreci; Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi örneği. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 115- 123.
- Binark, M. (2007). *Yeni Medya Çalışmaları*. M Binark, M. (der.)),. Dipnot Yayınları, Ankara: Dipnot Yayınları.
- Blackey, H. and & Chew, E. (2009). *Social Software Policy 2009–2012 for The University of Glamorgan*.
- Blau, P. M. (1964). *Exchange and power in social life*. New York: John Wiley & Sons.
- Boyd, D. M. & Ellison, N. B. (2007). Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(1): 210-230.
- Boyd, D., & Ellison, N. (2008). Social network sites: Definition, history, and scholarship. *Journal of Computer Mediated Communication*, 13(1), 210-230.
- Brandtzæg, P. B. & Heim, J. (2009). Why people use social networking sites. Proceedings of the *HCI International 2009*. San Diego, CA, USA, 19-24 July. In A.A. Ozok and P. Zaphiris (Eds.): *Online Communities*, LNCS. Springer-Verlag Berlin Heidelberg, pp. 143–152.
- Brecht, B. (1964). The radio as an apparatus of communication, *Brecht on Theatre: The Development of an Aesthetic*, John Willet (ed), Hill and Wang.
- Bridges, L. M. (2009). Face-to-face on Facebook: students are there... should we be? In R. J. LaAckie & V. B. Cvetkovic (Eds.), *Teaching generation M: A handbook for librarians and educators* (pp. 125–136). New York: Neal-Sc-human Publishers.

- Brunborg, G. S., Mentzoni, R. A., Molde, H., Myrseth, H., Skouverøe, K. J. M., Bjorvatn, B., & Pallesen, S. (2011). The relationship between media use in the bedroom, sleep habits, and symptoms of insomnia. *Journal of Sleep Research*, 20, 569-575. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2869.2011.00913.x>.
- Bryer, T. A. & Zavattaro, S. (2011). Social media and public administration: Theoretical dimensions and introduction to symposium. *Administrative Theory & Praxis*, 33(3).
- Burke, P. J. (2006). Contemporary social psychological theories, *Stanford Social Sciences*, California: Stanford University Press.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni SPSS uygulamaları ve yorum*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Carrier, L. Mark., Cheever, Nancy A., Rosen, Larry D., Benitez, S. & Chang, J. (2009). Multitasking across generations: Multitasking choices and difficulty ratings in three generations of Americans. *Computers in Human Behavior*, 25.
- Ceyhan, E., Ceyhan, A. A. & Gürcan, A. (2007). Problemlerli internet kullanımı ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, (7), 387-416.
- Chen, B. & Bryer, T. (2012). Investigating instructional strategies for using social media in formal and informal learning. *Research Articles*, 13(1), 87-104.
- Chen, K., Chen, I. & Paul, H. (2001). Explaining online behavioral differences: An Internet dependency perspective. *The Journal of Computer Information Systems*, 41(3), 59.
- Chi, H. (2011). Interactive digital advertising versus Virtual brand community: Exploratory study of user motivation and social media marketing responses in Taiwan. *Journal of Interactive Advertising*, 12 (1).
- Chóliz, M. (2010). Mobile phone addiction: A point of issue. *Addiction*, 105, 373-374.
- Clark, M. , & Calleja, K. (2008). Shopping addiction: A preliminary investigation among Maltese university students. *Addiction Research & Theory*, 16, 633-649.

Cohen, A. (2011). *Higher education students' perspectives of the relevance of the online social networking site Facebook to education*. Yayınlanmamış doktora tezi. Walden University College of Social and Behavioral Sciences.

Creswell, J.W. (2003). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. (2nd ed.) Thousand Oaks: Sage.

Çam, E. & İşbulan, O. (2012). A new addiction for teacher candidates: Social networks. *The Turkish Online Journal of Educational Technology (TOJET)*, 11 (3), 14-19.

Çam, E. ve İşbulan, O. (2012). A new addiction for teacher candidates: Social networks. *The Turkish Online Journal of Educational Technology (TOJET)*, 11 (3), 14-19.

Çemrek, F., Baykuş, H. ve Özaydın, Ö. (2014). Sosyal medya kullanım ve davranışlarının kullanımlar ve doyumlar yaklaşımı bağlamında incelenmesi: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Örneği. *Alphanumeric Journal*, 2(2), 61-76.

Davidson, C. N., & Goldberg, D. T. (2009). *The future of learning institutions in a digital age*. Massachusetts: MIT press.

Davis, R. A. (2001). A cognitive-behavioral model of pathological Internet use. *Computers in Human Behavior*, 17(2), 187-195.

Demirci, M. (2016). Üniversite Öğrencilerinde Madde Bağımlılığı ve İntihar İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Duek, C. & Tourn, G. (2016). Social media: Transformation of education, B. Çoban (Ed.). *Social media and social movements: The transformation of communication patterns* (pp. 229-246). Lanham, Maryland: Lexington Books.

Echeburua, E. & de Corral, P. (2010). Addiction to new technologies and to online social networking in young people: A new challenge. *Adicciones*, 22(2), 91-95.

Egger, O. & Rauterberg, M. (1996). Internet Behaviour and Addiction. Unpublished master's thesis, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Work & Organisational Psychology Unit (IfAP) , Swiss Federal Institute of Technology (ETH), Zurich.

Ekşi, Aysel (1999). Alkol, Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Kullanımı. Ekşi, A. (Ed.), *Ben Hasta Değilim* (s.187-194), İstanbul: Nobel Yayınları.

Ellison, N. B., Steinfield, C. & Lampe, C. (2007). The Benefits of Facebook “Friends:” Social Capital and College Students’ Use of Online Social Network Sites. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 12(4), 1143-1168. doi:10.1111/j. 1083-6101.2007.00367.x.

Erkul, R. E. (2009). Sosyal Medya Araçlarının (Web 2.0) Kamu Hizmetleri ve Uygulamalarında Kullanılabilirliği. *Türkiye Bilişim Derneği*, (116), 96-101.

Eugenia, M. W. Ng. and & Hugo, C. H. Wong (2013). Facebook: More than social networking for at-risk students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 73, 22 – 29.

Evans, D. (2008). *Social Media Marketing An Hour A Day*. Indianapolis Indiana: Wiley Publishing Inc.

Fernandez, V., Simoa, P. & Sallana, J. M. (2009). Podcasting: A new technological tool to facilitate good practice in higher education. *Computers & Education*, 53 (2), 385-392.

Fındıkçı, İ. (1996). *Bilgi Toplumunda Yöneticilerde Kendini Geliştirme*, Kültür Koleji Eğitim Vakfı Yayınları, İstanbul: Kültür Koleji Eğitim Vakfı Yayınları.

Fisher, S. (1994). Identifying video game addiction in children and adolescents. *Addictive Behaviors*, 19, 545-553.

Fuchs, C. (2017). Google kapitalizmi. (Ç. Çavuşoğlu, Çev.). Aydoğan, F. (Ed.). *İçinde Yeni Medya Kuramcılarında Yeni Medya Kuramları*, (ss.71-83). İstanbul: Der.

Gefen, D. & Ridings, C. M. (2002).; Implementation team responsiveness and user evaluation of customer relationship management: a quasi-experimental design study of social exchange theory., *Journal of Management Information Systems*, 19 (1), 47-69.

Global Web Index (2018). *GWI Social: Global Web Index’s quarterly report on the latest trends in social networking* (Q4 2018).

Goldberg, I. (1996). *Internet Addiction Disorder*. 10 Şubat 2019 tarihinde <http://www.rider.edu/~suler/psycber/supportgp.html> adresinden alınmıştır.

Goodman, A. (1993). Diagnosis and treatment of sexual addiction. *Journal of Sex and Marital Therapy*, 19, 225-251.

Goodyear, P, Banks, S, Hodgson, V. & McConnell, D. (2004). Research on networked learning: an overview. In Goodyear, P., Banks, S., Hodgson, V., & McConnell, D. (Ed.), *Advances in Research on Networked Learning*. Dordrecht: Springer.

Göker, G. & Doğan, A. (2011). Ağ toplumunda örgütlenme: Facebook'ta çevrimiçi tekel eylemi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(25), 175- 203.

Göker, G., Doğan, A. & Demir, M. (2010, çevrimiçi). Ağ Toplumunda Sosyalleşme Ve Paylaşım: Facebook Üzerine Ampirik Bir Araştırma. 4 Ekim 2019 tarihinde perweb.firat.edu.tr/personel/yayinlar/fua_1664/1664_69454.pdf adresinden erişilmiştir.

Griffiths, P. & Wall A. (2011). Social media use by Enrollment management. In Laura A. Wankel and Charles Wankel (Eds.), *Higher Education Administration with Social Media: Including Applications in Student Affairs, Enrollment Management, Alumni Relations and Career*. Emerald Group Publishing.

Griffiths, M. D. (1990). The cognitive psychology of gambling. *Journal of Gambling Studies*, 6, 31-42.

Griffiths, M. (1991). Amusement machine playing in childhood and adolescence: A comparative analysis of video game and fruit machines. *Journal of Adolescence*, 14, 53-73.

Griffiths, M. (1992). Pinball wizard: the case of a pinball machine addict. *Psychological Reports*, 71, 161-162.

Griffiths, M. D. (1995). Technological addictions. *Clinical Psychology Forum*, 76, 14-19.

Griffiths, M. D. (2012). Facebook addiction: Concerns, criticism, and recommendations: A response to andreassen and colleagues. *Psychological Reports*, 110 (2), 518- 520.

Gülbahar, Y., Kalelioğlu, F., & Madran, O. (2010). *Sosyal Ağların Eğitim Amaçlı Kullanımı*. 11.10.11 Ekim 2019 tarihinde inet-tr.org.tr/inetconf15/ozet/10.html adresinden alınmıştır.

Günay, O., Öztürk, A., Ergünarslantaş, E. & Sevinç, N. (2018). Internet addiction and depression levels in Erciyes university students,. *Düşünen Adam: The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 31, 79-88.

Günüç, S. & Kayri, M. (2008). Sayısal uçurum ve internet bağımlılığı paradigmasının lojistik regresyon ile açıklanması. Ege Üniversitesi, Uluslararası II. BÖTE Sempozyumu, Kuşadası.

Ha, J. H., Chin, B., Park, D. H., Ryu, S. H., & Yu, J. (2008). Characteristics of excessive cellular phone use in Korean adolescents. *Cyber Psychology & Behavior*, 11(6), 783–784.

Hoffman, E. (2009). Social media and learning environments: Shifting perspectives on the locus of control. *In Education*, 15(2), 23-38.

Holden, C. (2001). Behavioral addictions: Do they exist? *Science*, 294 (5544), 980-982.

Holotescu, C. & Grosseck, G. (2012). *An empirical analysis of the educational effects of social media in universities and colleges*. 8th International Scientific Conference e-Learning and Software for Education, Bucharest.

Holotescu, C. & Grosseck, G. (2012). *An empirical analysis of the educational effects of social media in universities and colleges*. 8th International Scientific Conference e-Learning and Software for Education, Bucharest.

Horzum, M. B. (2011). Examining Computer Game Addiction Level of Primary School Students in Terms of Different Variables. *Education and Science*, 36 (159), 56-68.

Horzum, M. B., Ayas, T. & Çakır Balta, Ö. (2008). Çocuklar için bilgisayar oyun bağımlılığı ölçeği. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(30), 76-88.

Horzum, M. B., Ayaş, T., Çakır-Balta, Ö. (2008). Computer Game Addiction Scale for Children. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*,

3(30), 77-88. http://scholar.google.com.tr/scholar?q=Social+Software+Policy+2009-2012+for+The+University+of+Glamorgan.+The+Policy+of+the+University+of+Glamorgan.&btnG=&hl=tr&as_sdt=0,5#1 adresinden alınmıştır.

Huang, Q., Davison, R. M. & Gu, J. (2008). Impact of personal and cultural factors on knowledge sharing in China. *Asia Pacific Journal of Management*, 25 (3), 451-471.

Internet World Stats (2018). 5 Nisan 2018 tarihinde <https://www.internetworldstats.com/stats4.htm> adresinden alınmıştır.

Irwansyah. (2005). *Internet uses, gratifications, addiction, and loneliness among international students*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, University of Hawaii, Department of Communication, Hawaii.

Işık, U. (2007). *Medya Bağımlılığı Teorisi Doğrultusunda İnternet Kullanımının Etkileri ve İnternet Bağımlılığı*. Doktora Tezi, S Ü, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Jenkins, H., Purushotma, R., Weigel, M., Clinton, K. & Robison, A. J. (2009). Confronting the challenges of participatory culture: Media education for the 21st century. *The John D. and Catherine T. MacArthur Foundation Reports on Digital Media and Learning*. The MIT Press, Cambridge, Massachusetts: The MIT Press.

Johnson, D. & Johnson, R. (2004). Cooperation and the use of technology. In D. Jonassen (Ed.), *Handbook of research on educational communications and technology* (2nd ed.; pp. 1017-1044). Mahwah, NJ: Erlbaum.

Joinson, A. N. (2008). Looking at, looking up or keeping up with people?: motives and use of facebook. *Paper presented at the Proceedings of the SIGCHI conference on Human Factors in Computing Systems*. 10 Aralık 2019 tarihinde <http://dl.acm.org/citation.cfm?id=1357213>. adresinden alınmıştır.

Kandell, J. J. (1998). Internet Addiction on Campus: The Vulnerability of College Students. *Cyber Psychology & Behavior*, 1 (1), 11-17.

Kaplan, A. M. & Haenlein, M. (2010). Users of the world, unite! The challenges and opportunities of Social Media. *Business Horizons*, 53, 59-68, doi:10.1016/j.

- Kaplan, A. M. & Haenlein, M. (2010). Users of the world, unite! The challenges and opportunities of social media. *Business Horizons*, 53(1), 59–68.
- Karabulut, B. (2015). Bilgi Toplumu Çağında Dijital Yerliler. *Göçmenler ve Melezler. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21.
- Kaya, H. (2015). *Sosyal Medyada Kimlik Oluşumu*. 10 Eylül 2019 tarihinde <https://prezi.com/lng-xxjvfc26/sosyalmedyada-kimlik-olusumu> adresinden alınmıştır.
- Keepers, C. A. (1990). Pathological preoccupation with video games. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 29, 49-50.
- Kerber, C. S. (2005). Problem and pathological gambling among college athletes. *Ann Clin Psychiatry*, 17 (4), 243-247.
- Kerberg, C. S. (2005). Problem and pathological gambling among college athletes. *Annals of Clinical Psychiatry*, 17(4), 243-247.
- Kırık, A. M. & Büyükaslan, A. (2013). *Sosyal Medya Araştırmaları 1 : Sosyalleşen Birey*. Konya : Çizgi Kitabevi.
- Kietzmann, J. H, Hermkens, K., McCarthy, I. P., Silvestre, B. S. (2011). Social media? Get serious! Understanding the functional building blocks of social media. *Business Horizons*, 54(3), 241–251.
- Kim, S. & Kim, R. (2002). A Study of Internet Addiction: Status, Causes, and Remedies- Focusing on the alienation factor. - *International Journal of Human Ecology* , 3(1), 1-19.
- Kirschner, P. A. & Karpinski, A. C. (2010). Facebook and academic performance. *Computers in Human Behavior*, 26(6), 1237–1245.
- Kirschner, P. A. & Karpinski, A.C., (2010). Facebook and academic performance. *Computers in Human Behavior*, 26(6), 1237–1245.
- Kirtış, A. K. & Karahan, F. (2011). To be or not to be in social media arena as the most cost-efficient marketing strategy after the global recession. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 24, 260-268.
- Köknel Ö, (1978). İlaç bağımlılığı ve ilaçların kötü kullanımı. *Toplum Ve Hekim TBB Yayın Organı*, 8, 50-57.

Köknel, Ö. (1998). *Bağımlılık. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.*

Koroğlu, O. & Tutgun Ünal, A. (2013). Öğretmen Adaylarının Sosyal Ağları Benimseme Düzeyleri İle Yalnızlık Düzeyleri Arasındaki İlişki, I. Yeni Medya Çalışmaları Kongresi, Kocaeli’de bildiri olarak sunulmuştur.

Kubey, R. W., Lavin, M. J. & Barrows, J. R. (2001). Internet use and collegiate academic performance decrements: early findings. *Journal of Communication*, 51(2), 366-382.

Kulesza, J. & DeHondt, I. I. G., Nezelek, G. (2011). More technology, less learning. *Information Systems Education Journal*, 9(7), 4-13.

Kuss, D. J. & Griffiths, M. D. (2011). Addiction to Social Networks on the Internet: A Literature Review of the Psychological Literature. *International Journal of Environment and Public Health*, 8 (9), 3528 – 3552.

Kutlu, E. (2000). *Bilgi Toplumunda Kalkınma Stratejileri*. A.Ü.İ.İ.B.F. Yayınları, Eskişehir: A.Ü.İ.İ.B.F. Yayınları.

Lacey, H. J. (1993). Self-damaging and addictive behavior in bulimia nervosa: A catchment area study. *British Journal of Psychiatry*, 163, 190-194.

Laire, D., Castelyn, J. & Mottart, A. (2012). Social media’s learning outcomes within instruction in the EFL Classroom: Exploring, implementing and analyzing storify. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 69, 442-448.

Lambe, J.ay C., Michael C. Wittmann, M. C. & Robert E. Spekman, R. E. (2001). Social exchange theory and research on business-to-business relational exchange. *Journal of Business-To-Business Marketing*, 8 (3), 1-36.

Lee, J. & Hong, I. B. (2016). Predicting positive user responses to social media advertising: The roles of emotional appeal, informativeness, and creativity. *International Journal of Information Management*, 36, 360–373, <http://dx.doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2016.01.001>.

Lee, L., Chen, D. T., Li, J. Y. & Lin, T. B. (2015). Understanding new media literacy: The development of a measuring instrument. *Computers & Education*, 85, 84-93.

Lesieur, H. R., Blume, S. B. (1993). Pathological gambling, eating disorders and the psychoactive substance use disorders. *Comorbidity of Addictive and Psychiatric Disorders*, 89-102.

Leung, L. (2004). Net-generation attributes and seductive properties of the internet as predictors of online activities and internet addiction. *Cyberpsychology & Behavior*, 7(3).

Lin, M. F., Hoffman, E. S. & Borengasser, C. (2013). Is social media too social for class: A case study of Twitter use. *Tech Trends*, 57 (2), 39-45.

Lincoln, Y.S. & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Newbury Park, CA: Sage.

Lockyer, L. & Patterson, J. (2008). *Integrating social networking technologies in education: A case study of a formal learning environment*. 8th *Advanced Learning Technologies*, 2008. ICALT '08.

Lorenzo, G. & Dziuban C. (2006). Ensuring the Net Generation Is Net Savvy. *Educause Learning Initiative*.

Matthews, L. (2010). Social media and the evolution of corporate communications. *The Elon Journal of Ungraduate Research in Communications*, 1, 1, 17-23.

Mayfield, A. (2008). *What is Social Media?*, iCrossing.

Mazman, S. G. & Usluel, Y. K. (2011). Gender differences in using social networks. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 10(2), 133-139.

McGarr, O. (2009). A review of podcasting in higher education: Its influence on the traditional lecture. *Australasian Journal of Educational Technology*, 25(3), 309-321.

McMahon, M. & Pospisil, R. (2005). *Laptops for a digital lifestyle: Millennial students and wireless mobile technologies*. in ASCILITE.

Meyer, K. A. (2010). A comparison of wWeb 2.0 tools in a doctoral course. *The Internet and Higher Education*, 13, 226-232.

Mobilia, P. (1993). Gambling as a rational addiction. *Journal of Gambling Studies*, 9, 121-151.

Moreno, M. A. & Kolb, J. (2012). Social networking sites and adolescent health. *Pediatric Clinics of North America*, 59, 601-612.

Murali, V. & George, S. (2007). Lost Online: an Overview of Internet Addiction. *Advances in Psychiatric Treatment*, 13(1), 24-30.

Murray, C. (2008). Schools and social networking: Fear or education? *Synergy Perspectives: Local*, 6 (1), 8-12.

Naktiyok, A. & Karabey, C. N. (2005). İşkoliklik ve tükenmişlik sendromu. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 19(2), 179-198.

O'Brien, S., J. (2011). *Facebook & other internet use & the academic performance of college students*. Doktora tezi, Educational Psychology, Temple University, USA.

Odom, S. F., Jarvis, H. D., Sandlin, M. R. R., & Peek, C. (2013). Social media tools in the leadership classroom. *Journal of Leadership Education*, 12(1), 34-53.

Oskay, Ü. (1997). İletişimin ABC'si. İstanbul: Der Yayınları.

Oyman N. & Orkun, Ş. & Turan, S. (2013). Eğitimde Yeni Bir Dönüşüm: Z Kuşağı. *Marmara Üniversitesi, 8. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi Bildiri Özetleri. İstanbul*.

Ögel, K. (2001). *Madde Bağımlılarına Yaklaşım ve Tedavi*. İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık.

Özgür, H. (2013). Sosyal ağların benimsenmesi ve eğitsel bağlamda kullanımı arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5, 10, 169-181.

Öztürk, M. & Akgün, Ö. E. (2012). Üniversite öğrencilerinin sosyal paylaşım sitelerini kullanma amaçları ve bu sitelerin eğitimlerinde kullanılması ile ilgili görüşleri. *Sakarya University Journal of Education*, 49-67.

Park, C. H. & Kim, Y. J. (2013). Intensity of social network use by involvement: A study of young chinese users. *International Journal of Business and Management*, 8(6), 22-33.

Pew Research Center, (2019). 18 Haziran 2019 tarihinde http://www.pewinternet.org/wp-content/uploads/sites/9/2019/02/PI_2019.10.01_Social-Media_FINAL.pdf, adresinden alınmıştır.

Pi, S. M., Chou, C. H. & Liao, H. L. (2013). A study of facebook groups members' knowledge sharing. *Computers in Human Behavior*, 29 (5), 1971-1979.

Polat, M. & Arabacı, İ. B. (2014). Eğitimde açık liderlik ve sosyal ağlar. *Journal of World of Turks [ZfWT]*, 6(1), 257-275.

Preeti, M. (2009). Use of social networking in a linguistically and culturally rich India. *The International Information & Library Review*, 41(3), 129-136.

Prensky, M. (2001). Digital natives, digital immigrants. *On the horizon*, 9(5), 1-6. 8 Mart 2019 tarihinde www.marcprensky.com/writing/prensky-digital-natives-digital-immigrants-part1.pdf adresinden 08.03.2019 tarihinde erişilmiştir.

Prensky, M. (2005). Listen to the Natives. *Educational Leadership, Learning in the Digital Age*, 63(4), 8-13.

Rauniar, R., Rawski, G., Yang, J. & Johnson, B. (2014). Technology acceptance model (TAM) and social media usage: an empirical study on Facebook. *Journal of Enterprise Information Management*, 27(1), 6-30.

Reynol J. (2012). The relationship between frequency of Facebook use, participation in Facebook activities, and student engagement. *Computers & Education*, 58(4), 162-171.

Roblver, M. D., McDaniel, M., Webb, M., Herman, J. & Vince Witty, J. (2010). Findings on Facebook in higher education: A comparison of college faculty and student uses and perceptions of social networking sites. *The Internet and Higher Education*, 13(3), 134-140.

Rodrigues, J. J. P. C., Sabino, F. M. R. & Zhou, L. (2010). Enhancing e-learning experience with online social Networks. *IET Communications*, 5(8), 1147-1154.

Ruiz-Olivares, R., Lucena, V., Pino, M. J. & Herruzo, J. (2010). Analysis of behavior related to use of the internet, mobile telephones, compulsive shopping and gambling among university students. *Adicciones*, 22(4), 301-309.

Sabimbona, S. (2013). *Sosyal ağların öğrenme aracı olarak değerlendirilmesi: Burundi ve Türkiye karşılaştırması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Saraç, N. (2014). *8. sınıf öğrencilerinin benlik saygıları ile sosyal medyaya yönelik tutumları arasındaki ilişki (Beykoz İlçesi Örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Yeditepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Schill, R. (2011). Social networking teens more likely to drink, use drugs, study finds. 10 Aralık 2019 tarihinde [Available online at: <http://jjie.org/teens-on-facebook-more-likely-drink-or-use-drugs-study-finds/20713/> adresinden erişilmiştir.

Sevindik, F. (2011). *Fırat Üniversitesi öğrencilerinde problemlerle internet kullanımını ve sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının belirlenmesi*. Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Sezgin, S., Erol, O., Dulkadir, N. & Karakaş, A. (2011). *Bilgisayar ve öğretim teknolojileri (BÖTE) öğrencilerinin Facebook kullanım amaçları ve eğitsel bağlamda kullanımı ile ilgili görüşleri: MAKÜ örneği*. In International Educational Technology Conference, İstanbul.

Shute, V. J., Sun, C. & Asbell-Clarke, J. (2017). Demystifying computational thinking. *Educational Research Review*, 22, 142-158.

Siemens, G. (2005a). Connectivism: A learning theory for the digital age. *International Journal of Instructional Technology and Distance Learning*, 2(1), 3-10.

Siemens, G. (2005b). Learning as network creation. *E-learning Space.org*.

Sistek-Chandler, C. (2012). Connecting the digital dots with social media and Web 2.0 technologies. *Journal of Research in Innovative Teaching*, 5(1), 78-87.

Smith, A. & Anderson, M. (March 1, 2018). *Rapor: Social media use in 2018*. Pew Research Center, 1-7.

Souza, K., Barbara, L. (1998). Internet addiction disorder, interpersonal computing and technology. *An Electronic Journal for the 21 th Century*, 6(1-2).

Standage, T. (2013) Writing on the Wall. *Social media – The first 2000 years*. New York: Bloomsbury.

Suganuma, N., Kikuchi, T., Yanagi, K., Yamamura, S., Morishima, H., Adachi, H., Kumanogo, T., Mikami, A., Sugita, Y. & Takeda, M. (2007). Using electronic media before sleep can curtail sleep time and result in self-perceived insufficient sleep. *Sleep and Biological Rhythms*, 5, 204-214.

Şahin, C. & Yağcı, M. (2017). Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği-Yetişkin Formu: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14(1), 523-538.

Tekdal, A. (2005). Çukurova Üniversitesi Bilgisayar Bilimleri Uygulama ve Araştırma Merkezi'ndeki internet laboratuvarlarını kullanan öğrencilerin profili ve bazı değişkenler açısından incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, Adana.

Teke, A. , Özkılıç, R . (2016). Öğretmen adaylarının eğitim amaçlı sosyal ağ ve internet kullanma öz-yeterlik algıları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29 (2), 303-323.

Toğay, A., Akdur T. E., Yetişken, İ. C. & Bilici A. (2013). *Eğitim Süreçlerinde Sosyal Ağların Kullanımı: Bir MYO Deneyimi*. Akademik Bilişim Konferansı,. Akdeniz Üniversitesi.

Tolan, B. (1996). *Toplum Bilimlerine Giriş*. 4. Baskı. Ankara: Murat & Adım Yayıncılık.

Tonta, Y. (2009). Dijital Yerliler, Sosyal Ağlar ve Kütüphanelerin Geleceği. *Türk Kütüphaneciliği*, 23 (4).

Tsai, C. W., Shen, P. D., Chiang, Y. C. & Tang, H. W. (2015). Book review social media and the new academic environment: Pedagogical challenges. *Journal of Cases on Information Technology*, 17(2), 53–56.

Tsui, Anne, S., Pearce, Jone, L., Porter, Lyman, W. & Tripoli, Angela, M. (1997). , Alternative approaches to the employee-organization relationship: Does investment in employees pay off? *Academy of Management Journal*, 40, 1089-1121.

Tutgun Ünal, A. (2015). *Sosyal medya bağımlılığı: Üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma*. Doktora tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Tutgun, A., Deniz, L. & Moon, Man-Ki (2011). A comparative study of problematic internet use and loneliness among Turkish and Korean prospective teachers., *TOJET- The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 10 (4), 14-30.

Tüzer, V. (2011). İnternet, siberseks ve sadakatsizlik. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 3 (1), 100-116.

Tvedt, H. (2007). *Internet Use and Related Factors Among Fifth-Graders*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Umeå University, Department of Psychology, Umeå.

Usluel, Y. K. (2007). Can ICT usage make a difference on student teachers' information literacy self-efficacy. *Library & Information Science Research*, 29(1), 92-102.

Uysal, S. (2013). *Meslek lisesi öğrencilerinin sosyal medya kullanım amaçları ile eğitsel sosyal medya kullanımlarının değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul.

Uzbay, T. (2009). Madde bağımlılığının tarihçesi, tanımı, genel bilgiler ve bağımlılık yapan maddeler. *Meslek İçi Sürekli Eğitim Dergisi*, 21, 5-15.

Dijk, J. (2006). *The Network Society*, Dijk, J. (Eed.), London: Sage Publications.

Vardar, E., Vardar, S. A., Toksöz, İ. & Süt, N. (2012). Egzersiz bağımlılığı ve psikopatolojik özelliklerinin değerlendirilmesi. *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 25, 51-57.

- Vural, B. A. & Bat, M. (2010). Yeni bir iletişim ortamı olarak sosyal medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi'ne yönelik bir araştırma. *Journal of Yaşar University*, 5, 3348-3382.
- Wang, Q., Woo, H. L., Quek, C. L., Yang, Y. & Liu, M. (2012). Using the Facebook group as a learning management system: An exploratory study. *British Journal of Educational Technology*, 43(3), 428-438.
- Wilson, K., Fornasier, S. & White, K. M. (2010). Psychological predictors of young adults' use of social networking sites. *Cyberpsychology, Behavior and Social Networking*, 13 (2), 173-177.
- Yang, C. K, Choe, B. M., Baity, M., Lee, J. H. & Cho, J. S. (2005). SCL 90-R and 16PF profiles of senior high school students with excessive internet use. *Canadian Journal of Psychiatry*, 50(7), 407-414.
- Yang, S. C. & Tung, C. J. (2007). Comparison of internet addicts and nonaddicts in Taiwanese high school. *Comput Human Behavior*, 23, 79-96.
- Yaros, R. A. (2011). Social media in education: Effects of personalization and interactivity on engagement and collaboration. *Social media usage and impact*. UK: Published by Lexington Books.
- Yeltepe, H. & İkizler, C. (2007). Egzersiz bağımlılığı ölçeği-21'in Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Bağımlılık Dergisi*, 8(1), 29-35.
- Yıldız K., A. (2012). Sosyal paylaşım sitelerinin dijital yerlilerin bilgi edinme ve mahremiyet anlayışına etkisi. *Bilgi Dünyası*, 13 (2).
- Young, K. S. (1996). Internet addiction: The emergence of a new clinical disorder. *Cyberpsychology & Behavior*, 1(3), 237-244.
- Young, K. S. (1998). Internet addiction: The emergence of a new clinical disorder. *Cyber Psychology & Behavior*, 1(3), 237-244.
- Young, K. S. (2004). Internet Addiction: A New Clinical Phenomenon and Its Consequences. *American Behavioral Scientist*, 48(4), 402-415.
- Young, K. S. (2009). Internet addiction: Diagnosis and treatment consideration. *Journal of Contemporary Psychotherapy*, 39, 241-246.

Yuen, S. C. Y. & Yuen, P. (2008). Social networks in education. In C. Bonk ve diğ. (Eds.), *Proceedings of World Conference on E-Learning in Corporate, Government, Healthcare, and Higher Education*, 1408-1412. Chesapeake, VA: AACE.

Zarella, D. (2010). *The Social Media Marketing Book*, O'Reilly Media, Sebastopol, CA, ISBN: 978-0-596-80660-6.

Ziyalar A. (1999). *Sosyal Psikiyatri* (1. Baskı). İstanbul: Yüce Yayınları.

ARAŞTIRMACILARIN ÖZGEÇMİŞLERİ

Prof. Dr. Hamide ERTEPINAR

Prof. Dr. Hamide Ertepinar 1951 yılında Adana’da doğdu. ODTÜ Kimya Bölümü’nde lisans (1973) ve yüksek lisans eğitimini (1975) tamamladı. Doktora derecesini ise ODTÜ-Drexel (USA) üniversiteleri ortak programında (1984) tamamladı. ODTÜ’deki öğretim üyeliği sırasında 20 yıl Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü ve İlköğretim Bölümü’nde yöneticilik görevini üstlenerek, üniversitenin çeşitli üst kurullarında görev almış, İlköğretim Bölümü Lisans Programı’nın ardından İlköğretim Yüksek lisans ve Doktora programlarını açmıştır. 2011 yılı Ağustos ayına kadar Orta Doğu Teknik Üniversitesi’nde öğretim üyesi olarak görev yapan Prof. Dr. Hamide Ertepinar, 2011 yılında İstanbul Aydın Üniversitesi kadrosuna katılmış ve ardından 2018 yılı Ekim ayına kadar Eğitim Fakültesi Dekanı olarak görevine devam etmiştir. Uluslararası ve ulusal birçok araştırmalardan elde etmiş olduğu tecrübesiyle genç akademisyenlere ışık tutan Ertepinar’ın son yıllarda çalıştığı konular, uluslararasılaşma, kalite ve akreditasyondur. 2011-2012 eğitim-öğretim yıllarından itibaren İstanbul Aydın Üniversitesi bünyesindeki birçok üst kurulda görev alan Ertepinar, görevine rektör danışmanı olarak devam etmektedir.

Doç. Dr. Somayyeh RADMARD

Doç. Dr. Somayyeh Radmard 1986 yılında İran’da doğdu. Tebriz Üniversitesi Eğitim Yönetimi ve Planlaması Bölümü’nde lisans (2007) ve yüksek lisans eğitimini (2009) tamamladı. Doktora derecesini ise Ankara Üniversitesi Eğitim Ekonomisi ve Politikası Programında (2014) tamamladı. Radmard’ın temel araştırma alanları, eğitim politikaları, yükseköğretim politikaları, işçi çocuklar, eğitim yönetimi, eğitim ekonomisi, eleştirel pedagoji, öğretmen eğitimidir. 2013-2014 yılı eğitim-öğretim yıllarından itibaren İstanbul Aydın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Bölümü’nde öğretim üyesi olarak görevini sürdürmektedir.

Dr. Öğretim Üyesi Yılmaz SOYSAL

Soysal 1987 yılında Ankara’da doğdu. 2006’da Lise öğrenimini Halide Edip Lisesi’nde (Y.D.A.) tamamladı. Abant İzzet Baysal Üniversitesi’nde lisans (2006-2010) ve yüksek lisans eğitimini (2010-2012) İlköğretim Bölümü Fen Bilimleri Öğretmenliği bölümünde tamamladı. Yüksek lisans tezinde öğretmen adaylarının sosyo-bilimsel argümantasyon düzeylerinin alan bilgilerinden nasıl etkilendiğini araştırdı. 2012 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi’nde İlköğretim Bölümü Fen Eğitimi alanında doktora eğitimine başladı ve “söylem-biliş” ilişkilerini araştırdığı tez çalışması ile doktorasını 2017 yılında doktorasını tamamladı. Soysal’ın temel araştırma alanları söylem teorisi, öğretmenin söylesel becerileri, öğretmenlerin pedagojik alan bilgisi, öğretmen eğitimi, öğretmenlerin profesyonel gelişimi, argümantasyon, sosyobilimsel argümantasyon, informal akıl yürütme, eleştirel düşünme ve evrim eğitimidir. Soysal Avrupa Birliği Komisyonu’nca desteklenen FP7 kapsamında yürütülen Chain Reaction Projesi’nde araştırmacı asistanı olarak görev almıştır. Ayrıca TED Üniversitesi’nde proje araştırma asistanı olarak çalışmıştır. 2015-2016 yılı eğitim-öğretim yıllarından itibaren İstanbul Aydın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Bölümü’nde öğretim üyesi olarak görevini sürdürmektedir.

Dr. Öğretim Üyesi Ali Yiğit KUTLUCA

Kutluca 1988 yılında Kocaeli’de doğdu. 2006’da Lise öğrenimini Mehmet Rauf Lisesi’nde tamamladı. Abant İzzet Baysal Üniversitesi’nde lisans (2006-2010) ve yüksek lisans eğitimini (2010-2012) İlköğretim Bölümü Fen Bilimleri Öğretmenliği bölümünde tamamladı. Yüksek lisans tezinde öğretmen adaylarının bilimsel ve sosyo-bilimsel argümantasyon düzeylerinin alan bilgilerine göre değişimini araştırdı. 2013 yılında Kastamonu Üniversitesi’nde İlköğretim Bölümü Fen Eğitimi alanında doktora eğitimine başladı ve “bilimin doğası/argümantasyon” ilişkilerini araştırdığı tez çalışması ile 2016 yılında doktorasını tamamladı. Kutluca’nın temel araştırma alanları

sosyobilimsel argümantasyon, bilimin doğası ve epistemolojisi, okul öncesi fen eğitimi, öğretmen yeterlikleri, öğretmenlerin pedagojik alan bilgisi, pedagojik inançlar, epistemolojik inançlar ve öğretmen eğitimidir. Kutluca, 2016-2017 eğitim-öğretim yılından itibaren İstanbul Aydın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nde öğretim üyesi olarak görevini sürdürmektedir.

Araştırma Görevlisi Zeynep TÜRK

Türk 1988 yılında Üsküdar'da doğdu. Lise öğrenimini 2006'da Üsküdar Halide Edip Adıvar Lisesi (Y.D.A.)'nde tamamladı. Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde lisansını Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Kimya Öğretmenliği (2006-2011) Bölümü'nde ve yüksek lisans eğitimini Marmara Üniversitesi Kimya Anabilim Dalı Fizikokimya (2013-2015) Bölümü'nde tamamladı. Yüksek lisans tezinde kompozit sentezi ve karakterizasyonu üzerine araştırma yapan Türk, doktora eğitimini de yine aynı bölümde meme kanserinin erken teşhisi için elektrokimyasal biyosensör geliştirilmesi konusunda çalışmalarına Tübitak öncelikli alanlar doktora bursiyeri olarak devam etmektedir. Disiplinler arası çalışmalarda bulunan Türk'ün çalışma alanları elektrokimyasal sensörler, biyopolimerler, kanser, nanokompozit malzemeler, STEM, fen eğitimi, argümantasyondur. Ayrıca birçok Tübitak, BAP ve kurumsal projelerde yer alan Türk, 2014-2015 yılı eğitim-öğretim yılından itibaren İstanbul Aydın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi'nde ve Yükseköğretim Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde araştırma görevlisi olarak görevini sürdürmektedir.

ARAŞTIRMA GRUBUNUN YÜKSEKÖĞRETİM ALANINDAKİ SEÇİLMİŞ YAYINLARI

Raporlar

1. Ger, A. M., Ertepinar, H., Kaplan Sayı, A., Tanberkan Suna, H. & Türk, Z. (2017) *Uluslararası Öğrencilerin Üniversite ve Ülke Seçimini Etkileyen Faktörler*, İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi Yayınları
2. Soysal, Y., Radmard, S., Kutluca, A. Y., Türk, Z., & Akdemir, Z. G. (2018). *Türkiye Yükseköğretimine Ait Çalışmaları Betimsel İçerik Analizi Raporu*. İstanbul Aydın Üniversitesi Yayınları.
3. Soysal, Y. (2019). *Yükseköğretimde Öğretimin İlkeleri Üzerine Pedagoji Temelli Bir Söylem Analizi: Vygotskyci Perspektif*. İstanbul Aydın Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Makaleler

1. Soysal Y., Radmard S., Kutluca A. Y., Ertepinar H., Ortaç F. R., Akdemir Z. G., & Türk Z., (2019). Türkiye yükseköğretimindeki kavramsal, olgusal, tematik ve yöntemsel tercihler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 9(1), 17-36.
2. Soysal, Y., & Radmard, S. (2019). Research Into Teacher Educators' Discursive Moves: A Vygotskian Perspective, *Journal of Education*, 1-16.
3. Soysal, Y., & Radmard, S. (2019). Mapping Out Teacher Educators' Conceptions of Teaching: Composing Phenomenographic Argument. *Higher Education and Science*.
4. Radmard, S., & Soysal, Y. (2019). Öğretmen Adaylarının Üniversite Kavramına İlişkin Metaforik Akıl Yürütmeleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*

5. Soysal, A., Radmard, S., Kutluca, A. Y., Akdemir, Z. G., Türk, Z., Ertepinar, H., & Ortaç, F. R. (2019). Türkiye Yükseköğretimindeki Kavramsal, Olgusal, Tematik Ve Yöntembilimsel Eğilimler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 9(1), 17- 36.
6. Soysal, Y., & Radmard, S. (2018). An Exploration of Graduate Learners' Academic Attributions: A Case Study from Higher Education Context. *Higher Education and Science*, 8(3), 605-618.
7. Soysal, Y., Radmard, S., & Kutluca, A. Y. (2018). Pedagojik İnanç Sistemleri Ölçeğinin Uygulamalı Olarak Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 8(3), 626-642.
8. Kutluca, A.Y., Soysal, Y., & Radmard, S. (2018). Öğrenmeye yönelik epistemolojik inançlar ölçeğinin uygulamalı uyarlama ve güvenirlik çalışması. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 14(2), 129-152.
9. Soysal, Y., & Tanık, H. (2017). Akademisyenlerin Öğretimsel Bariyerlere Yönelik Atıfsal Akıl Yürütmelerinin Pedagojik-Epistemolojik İnanç Sistemleri Bağlamında İncelenmesi: Bir Durum Çalışması. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(2), 333-352.
10. Soysal, Y., Tanık, H., & Tunalı, S. (2017). An Exploration of Causal Attributions of Teacher Educators: A Single Case Study. *İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(3), 107-131.

EK 1. ETİK İZİN BELGELERİ

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
ETİK KOMİSYON KARARI

Toplantı No : 2019/7
Tarih : 07.05.2019
Saat : 17.00

TOPLANTIYA KATILANLAR:

1. Prof. Dr. İbrahim Hakkı AYDIN	Başkan
2. Prof. Dr. Ömer ÖZYILMAZ	Üye
3. Prof. Dr. Fahrettin KORKMAZ	Üye
4. Prof. Dr. Celal Nazım İREM	Üye
5. Prof. Dr. F. Rıfat ORTAÇ	Üye
6. Doç. Dr. Selim EMİROĞLU	Üye
7. Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Hakan ÖZÇELİK	Üye

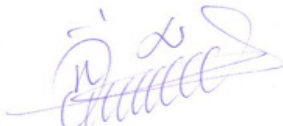
GÜNDEM:

1. Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Başkanlığı'na Sosyal Bilimler Enstitüsü, Fen Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Fakültesi Dekanlığı tarafından iletilen dilekçelerin görüşülmesi
2. Dilek ve öneriler.

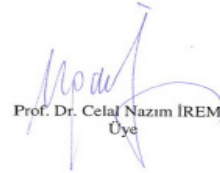
KARARLAR:

45. Eğitim Fakültesinde görevli Dr. Öğr. Üyesi Yılmaz Soysal'ın, Lisans Öğrencileriyle Sosyal medya kullanım öz-yeterliliklerini ve sosyal medya bağımlılık düzeylerini belirlemek amacıyla Yükseköğretim Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi bünyesinde bir araştırma başlıklı çalışma için hazırlanan "Sosyal Medya Kullanım Ölçeği"ni yapılacak çalışmalar için uygulamasının etik olarak uygun olduğuna oybirliği ile karar verilmiştir.
46. Dilek ve öneriler kapsamında görüşülecek konu olmadığından toplantıya son verildi.

Prof. Dr. İbrahim Hakkı AYDIN
Komisyon Başkanı

Prof. Dr. Ömer ÖZYILMAZ
Üye

Prof. Dr. Fevzi Rıfat ORTAÇ
Üye

Prof. Dr. Celal Nazım İREM
Üye

Prof. Dr. Fahrettin KORKMAZ
Üye

Doç. Dr. Selim EMİROĞLU
Üye

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Hakan ÖZÇELİK
Üye

EK 2. ÖLÇEKLER ve İZİN BELGELERİ

EK 2.1. Sosyal Medya Kullanım Ölçeği Form 1

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL MEDYA KULLANIM ÖLÇEĞİ
Form 1

Sevgili Öğrenciler,

Bu veri toplama aracı, İstanbul Aydın Üniversitesi öğrencilerinin sosyal medya kullanım amaçlarını, (eğitsel anlamda) sosyal medya kullanım öz - yeterliliklerini ve sosyal medya bağımlılık düzeylerini belirlemek amacıyla sizlere uygulanmaktadır. Kimliğiniz her anlamda gizli tutulacağından dolay adınızı vs. belirtmenize gerek yoktur. İfadeleri samimiyetle ve eksiksiz yanıtlamanızı rica eder, bilimsel bir çalışmaya katılmanız için teşekkür ederiz.

Bölümünüz 0 0 0 0 0 1 1 1 1 1 2 2 2 2 2 3 3 3 3 3 4 4 4 4 4 5 5 5 5 5 6 6 6 6 6 7 7 7 7 7 8 8 8 8 8 9 9 9 9 9	Yaşınız 16-18 ☐ 22-24 ☐ 19-21 ☐ 25 ve Üstü ☐	Daha çok hangi platformda zaman geçiriyorsunuz? Facebook ☐ Instagram ☐ Pinterest ☐ Twitter ☐ Youtube ☐ LinkedIn ☐ Anlık Mesajlaşma Araçları ☐ Diğer ☐ (Whatsapp, Viber, Line vb.)	Evinizde etkin kullandığınız size ait bilgisayar/laptop vb. bir teknolojik araç var mı? Evet ☐ Hayır ☐																											
Kaçıncı sınıftasınız? 1 2 3 4 5 6	Sosyal medyada günde ne kadar vakit geçiriyorsunuz? < 3 Saat ☐ 3-5 Saat ☐ > 5 Saat ☐	Ailenizin gelir düzeyi 1500-2500 TL Arası ☐ 2501-3500 TL Arası ☐ 3501-4500 TL Arası ☐ 4501-5500 TL Arası ☐ 5501-6500 TL Arası ☐ Diğer ☐	Aşağıdaki seçeneklerden anne-babanızın eğitime en uygun olanı işaretleyiniz. <table><thead><tr><th></th><th>Anne</th><th>Baba</th></tr></thead><tbody><tr><td>Okumaz-yazmaz</td><td>☐</td><td>☐</td></tr><tr><td>Okur yazar</td><td>☐</td><td>☐</td></tr><tr><td>İlkokul mezunu</td><td>☐</td><td>☐</td></tr><tr><td>Ortaokul mezunu</td><td>☐</td><td>☐</td></tr><tr><td>Lise</td><td>☐</td><td>☐</td></tr><tr><td>Ön lisans</td><td>☐</td><td>☐</td></tr><tr><td>Lisans</td><td>☐</td><td>☐</td></tr><tr><td>Lisansüstü</td><td>☐</td><td>☐</td></tr></tbody></table>		Anne	Baba	Okumaz-yazmaz	☐	☐	Okur yazar	☐	☐	İlkokul mezunu	☐	☐	Ortaokul mezunu	☐	☐	Lise	☐	☐	Ön lisans	☐	☐	Lisans	☐	☐	Lisansüstü	☐	☐
	Anne	Baba																												
Okumaz-yazmaz	☐	☐																												
Okur yazar	☐	☐																												
İlkokul mezunu	☐	☐																												
Ortaokul mezunu	☐	☐																												
Lise	☐	☐																												
Ön lisans	☐	☐																												
Lisans	☐	☐																												
Lisansüstü	☐	☐																												
Cinsiyet K ☐ E ☐	Genel ağırlık ortalamanız < 2,00 ☐ 2,50-2,99 ☐ 2,00-2,49 ☐ ≥3,00 ☐	Evinizde internet erişiminiz var mı? Evet ☐ Hayır ☐																												

	Tamamen Yeterliyim	Orduka Yeterliyim	Yeterliyim	Kısmen Yeterliyim	Yetersizim
Bu bölümde sosyal ağ sitelerinin eğitsel kullanımı ile ilgili bazı ifadeler verilmiştir. Her bir ifade için görüşünüzü yandaki uygun kutucuğu işaretleyerek belirtiniz.					
1. Sosyal ağ üzerinden arkadaşlarla derslere yönelik paylaşımlarda bulunabildim	☐	☐	☐	☐	☐
2. Sosyal ağ üzerinden arkadaşlarla ödevler konusunda (teslim tarihi, şekli, konusu...) etkileşime geçebildim	☐	☐	☐	☐	☐
3. Derslerle ilgili ihtiyaç duyduğum anda sosyal ağ üzerinden arkadaşlarımla çevrimiçi iletişim kurabildim	☐	☐	☐	☐	☐
4. Sosyal ağ üzerindeki derslerle ilgili gruplardan etkin olarak faydalanabildim	☐	☐	☐	☐	☐
5. Derslerle ilgili etkinlik ve organizasyonlara dair bilgilere sosyal medya üzerinden ulaşabildim	☐	☐	☐	☐	☐
6. Sosyal ağ üzerindeki eğitim amaçlı toplulukları ve etkinlikleri takip etmedim	☐	☐	☐	☐	☐
7. Sosyal ağ aracılığı ile derslerle ilgili ihtiyaç duyduğum konulardaki bilgilere erişmedim	☐	☐	☐	☐	☐
8. Sosyal ağ üzerinden arkadaşlarımla ders notu paylaşımında bulunabildim	☐	☐	☐	☐	☐
9. Sosyal ağları derslerimle ilgili başka kişilerle iletişim yapmak için kullanabildim	☐	☐	☐	☐	☐
10. Sosyal ağlardan edindiğim bilgileri birleştirip düzenleyebildim	☐	☐	☐	☐	☐
11. Başkalarının sorularına sosyal ağ üzerinden cevap verebildim	☐	☐	☐	☐	☐
12. Başkalarının sosyal ağ üzerinde paylaştıkları önemli ve ilgi çekici bilgileri takip edebildim	☐	☐	☐	☐	☐

	Tamamen İnanıyorum	Orduka İnanıyorum	İnanıyorum	Kısmen İnanıyorum	İnanmıyorum
Bu bölümde şu anki lisans eğitiminiz ve gelecekteki mesleki hayatınız ile ilgili bazı ifadeler verilmiştir. Her bir ifade için görüşünüzü uygun kutucuğu işaretleyerek belirtiniz.					
Lisans Eğitimi					
1. Eğitimimde sosyal ağ kullanımının derslerimdeki verimliliği artırdığına	☐	☐	☐	☐	☐
2. Eğitimimde sosyal ağ kullanımının daha iyi notlar almama sağladığına	☐	☐	☐	☐	☐
3. Sosyal ağları eğitim amaçlı kullanımın diğer öğrencilerden ayrıcalıklı olmama sağladığına	☐	☐	☐	☐	☐
4. Sosyal ağları kullanımının derslerime hazırlanmada sadece ders notu ve kitap kullanmaktan daha faydalı olduğuna	☐	☐	☐	☐	☐
Meslek Hayatı					
5. Meslek hayatımda sosyal ağ kullanımının önemli olacağına	☐	☐	☐	☐	☐
6. Meslek hayatımda sosyal ağ kullanımının bana ayrıcalık sağlayacağına	☐	☐	☐	☐	☐
7. Meslek sahibi olduğumda, çalışma arkadaşlarımla sosyal ağ kullanımını anlatabileceğime	☐	☐	☐	☐	☐
8. Çalışma arkadaşlarımla sosyal ağ kullanımında beceri sahibi olmama gerektiğine	☐	☐	☐	☐	☐

EK 2.2. Sosyal Medya Kullanım Ölçeği Form 2

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL MEDYA KULLANIM ÖLÇEĞİ
Form2

Sevgili Öğrenciler,

Aşağıda sizlere, internette sosyal medya kullanımıyla ilgili çeşitli durumlar verilmiştir. Sizden, her ifadeyi dikkatlice okumanız ve en doğru olduğunu düşündüğünüz ifadenin kutucuğunu doldurmanız istenmektedir. Lütfen boş madde bırakmayınız ve her durum için sadece bir işaretleme yapınız.

Kesinlikle Katılıyorum ① Katılıyorum ② Kararsızım ③ Katılmıyorum ④ Kesinlikle Katılmıyorum ⑤

Sosyal Medya Bağlılığı Ölçeği - Yetişkin Formu (SMBÖ-YF)	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. Sosyal medyayı gerçek dünyadan bir kaçış olarak görüyorum.	①	②	③	④	⑤
2. Sosyal medyada planladığımdan daha uzun süre kalırım.	①	②	③	④	⑤
3. Kendimi mutsuz hissettiğim zamanlarda sosyal medyada olmak beni rahatlattır.	①	②	③	④	⑤
4. Sosyal medyada çok zaman geçirdiğimden işlerimi aksatıyorum.	①	②	③	④	⑤
5. Sosyal medyaya gerekmedikçe girmem.	①	②	③	④	⑤
6. Sosyal medya yüzünden verimliliğim azaldığını fark ediyorum.	①	②	③	④	⑤
7. Sosyal medyada çok zaman geçirdiğim için çevremdekiler beni eleştirirler.	①	②	③	④	⑤
8. Sosyal medyayı kullanırken bir beni rahatsız ettiğinde sinirleniyorum.	①	②	③	④	⑤
9. Sosyal medyada iken kendimi özgür hissediyorum.	①	②	③	④	⑤
10. Sabah uyanıldığında ilk işim sosyal medyaya girmek olur.	①	②	③	④	⑤
11. Sosyal medya kullanmayı seviyorum.	①	②	③	④	⑤
12. Güncel olaylardan haberdar olmak için sosyal medyadan ayrılmıyorum.	①	②	③	④	⑤
13. Çevremde birileri varken bile sosyal medyada olmayı tercih ederim.	①	②	③	④	⑤
14. Bazı özel duyuruları görebilmek / paylaşabilmek için sosyal medyada daha çok zaman geçiriyorum.	①	②	③	④	⑤
15. Sosyal medyadan dolayı aile üyelerimi ihmal ettiğim olur.	①	②	③	④	⑤
16. İnsani amaçlı sosyal projelerde yer almak için sosyal medyayı fazla kullanıyorum.	①	②	③	④	⑤
17. Sosyal medya üzerinden bağlantı kurduğum insanlara kendimi daha iyi anlatıyorum.	①	②	③	④	⑤
18. Sosyal medyadaki arkadaşlıkların gerçek yaşamdaki arkadaşlıklara tercih ederim.	①	②	③	④	⑤
19. Sosyal medya gruplarıyla iletişim halinde olabilmem için sosyal medyayı daha uzun süre kullanırım.	①	②	③	④	⑤
20. Sosyal dayanışmalar konusunda cabuk haber alma isteği, beni daha çok sosyal medyada almaya itiyor.	①	②	③	④	⑤

Aşağıda size, internette sosyal medya kullanımıyla ilgili çeşitli durumlar verilmiştir. Sizden, her ifadeyi dikkatlice okumanız ve en doğru olduğunu düşündüğünüz ifadenin kutucuğunu doldurmanız istenmektedir. Lütfen boş madde bırakmayınız ve her durum için sadece bir işaretleme yapınız.

Hiçbir zaman ① Nadiren ② Bazen ③ Çoğu zaman ④ Her zaman ⑤

Sosyal Ağları;	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Çoğu zaman	Her zaman
1. Ödev ya da projelerimle ilgili araştırma yapmak amacı ile kullanırım.	①	②	③	④	⑤
2. Ödevlerle ilgili okul arkadaşlarımdan bilgi alabilmek amacı ile kullanırım.	①	②	③	④	⑤
3. Merak ettiğim ya da ilgi duyduğum bir konu hakkında bilgi edinmek için kullanırım.	①	②	③	④	⑤
4. Farklı görüş ve düşünceler hakkında bilgi sahibi olmak amacı ile kullanırım.	①	②	③	④	⑤
5. Kimseyle paylaşmadığım kişisel sorunlarımı çözümlenmek için kullanırım.	①	②	③	④	⑤
6. Sosyal çevremdeki insanlarla yaşadığım sorunları çözmek için kullanırım.	①	②	③	④	⑤
7. Sağlık ile ilgili sorunlarımı çözümlenmek için kullanırım.	①	②	③	④	⑤
8. Kullandığım yazılım ya da oyunlarda yaşadığım sorunlarla ilgili yardım almak için kullanırım.	①	②	③	④	⑤
9. Arkadaşlarımla ya da ilgi duyduğum kişilerle yaşadıkları sorunları takip edebilmek için kullanırım.	①	②	③	④	⑤
10. Başkalarının günlük yaşantılarını takip edebilmek için kullanırım.	①	②	③	④	⑤
11. Benimle ortak ilgi alanına sahip insanlarla bir araya gelmek için kullanırım.	①	②	③	④	⑤
12. Yeni arkadaşlıklar kurmak için kullanırım.	①	②	③	④	⑤
13. Duygularımı ya da görüşlerimi ifade edebilecek yazılar eklemek için kullanırım.	①	②	③	④	⑤
14. İletişim bilgilerimi bilmediğim arkadaşlarımla ulaşmak amacı ile kullanırım.	①	②	③	④	⑤
15. Var olan arkadaşlarımla iletişimi devam ettirebilmek için kullanırım.	①	②	③	④	⑤
16. Okul arkadaşlarımla iletişim kurmak için kullanırım.	①	②	③	④	⑤
17. Arkadaşlarımla mesajlaşmak için kullanırım.	①	②	③	④	⑤
18. Komik ve eğlenceli paylaşımlarda (yazı, video, karikatür) bulunmak için kullanırım.	①	②	③	④	⑤
19. Yaşantımda sıkıcı bulduğum anlardan kaçıp, hoşça vakit geçirmek için kullanırım.	①	②	③	④	⑤
20. Boş zamanlarımı değerlendirirken için kullanırım.	①	②	③	④	⑤
21. Video yüklemek için kullanırım.	①	②	③	④	⑤
22. İnteraktif oyunlar oynamak için kullanırım.	①	②	③	④	⑤
23. İlgili duyduğum ya da beğendiğim içerikleri paylaşmak için kullanırım.	①	②	③	④	⑤
24. Komik ve eğlenceli paylaşımlara bakmak için kullanırım.	①	②	③	④	⑤
25. Etkinlikleri takip etmek için kullanırım.	①	②	③	④	⑤
26. Lütfen bu soruda herhangi bir işaretleme yapmayınız.	①	②	③	④	⑤

EK 2.3. Ölçek İzinleri

mkokoc@ktu.edu.tr
28.1.2019 (Pzt) 17:37
Gelen Kutusu

Okunmadı olarak işaretle

Kime: Zeynep TÜRK;

Bilgi: kokocmehmet@gmail.com;

• Bu iletiyi 28.1.2019 17:39 tarihinde ilettiniz.

Zeynep Hocam,

Envanteri kullanmanızdan memnuniyet duyuyorum.

Elde edilen puanların değerlendirilmesi şu şekildedir: Belirlenen faktörler sırasıyla "sosyal etkileşim- iletişim amaçlı kullanım", "tanıma ve tanınma amaçlı kullanım" ve "eğitim amaçlı kullanım" olarak adlandırılmıştır. Birinci faktörün altında yedi madde (1, 3, 6, 7, 9, 10, 11), ikinci faktörün altında üç madde (2, 4, 14) ve üçüncü faktörün altında ise dört madde (5, 8, 12, 13) yer almaktadır. Alt boyutlardaki maddelerden elde edilen toplam puan, o alt boyuttaki madde sayısına bölüldüğünde o alt boyutla ilgili kullanım amacına ilişkin bilgi (puan) elde edilmektedir. Bu bir kullanım amacı envanteri olduğundan, puanlandırma faktörler bazındadır. Ters puanlanacak madde bulunmamaktadır.

İyi çalışmalar dilerim.
Saygılarımla,

Dr. Mehmet Kokoc
Trabzon Üniversitesi

Hasan Karal <karalhasan@gmail.com>
28.1.2019 (Pzt) 17:30
Gelen Kutusu

Okunmadı olarak işaretle

Kime: Zeynep TÜRK;

• 28.1.2019 17:35 tarihinde yanıt verdiniz.

📎 1 ek

Merhaba Hocam
Kullanabilirsiniz
İyi çalışmalar dilerim
Prof. Dr Hasan KARAL

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYA ALGILARI, KULLANIM BECERİLERİ VE BAĞIMLILIK DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
YAYINLARI

Editör: Doç. Dr. Somayyeh RADMARD

ISBN 978-9752438996

9 789752 438996